

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADINLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET VE
AYRIMCILIĞA MARUZ KALMALARININ
ÖNLENEREK BU ALANDAKİ
MEVCUT DÜZENLEMELERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE
ALINMASI GEREKEN
EK TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835)
TUTANAK DERGİSİ

6'ncı Toplantı
24 Aralık 2024 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, kadına şiddetin çözümünde görsel medyanın önemine, Polis Akademisi akademisyenlerinin "görsel medyanın kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık konusunda kullandığı dil"le ilgili bilimsel çalışmasına ve Komisyonda bugün sunum yapacak olan RTÜK'ün etik ilkelerine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, bugün görsel basın toplantı salonunda kalabileceğine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin RTÜK temsilcilerinin sunumlarıyla ilgili görüşmede yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın RTÜK temsilcilerinin sunumlarıyla ilgili görüşmede yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin'in, kadına yönelik şiddet konusunda RTÜK olarak uygulamada yaptıkları hakkında sunumu

2.- RTÜK Başkan Yardımcısı Deniz Güler'in, medyanın sahip olduğu güçlü dönüştürücü etkiyi daha etkin nasıl kullanabilecekleri,

kadına yönelik şiddetle mücadelede RTÜK'ün denetim faaliyetleri, yürüttüğü çalışmaları ve çözüm önerileri hakkında sunumu

3.- RTÜK Üyesi Deniz Güçer'in, RTÜK'ün 8 maddelik ilke kararları hakkında sunumu

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, Başkan Yardımcısı Deniz Güler ve RTÜK Üyesi Deniz Güçer tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADINLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET VE AYRIMCILIĞA MARUZ KALMALARININ ÖNLENEREK BU ALANDAKİ MEVCUT DÜZENLEMELERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE ALINMASI GEREKEN EK TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835)

6'ncı Toplantı
24 Aralık 2024 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadınların Her Türü Şiddet ve Ayrımcılığa Maruz Kalmalarının Önlenerek Bu Alandaki Mevcut Düzenlemelerin Gözden Geçirilmesi ve Alınması Gereken Ek Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 16.07'de açıldı.

Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu,

Kadına şiddetin çözümünde görsel medyanın önemine, Polis Akademisi akademisyenlerinin “görsel medyanın kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık konusunda kullandığı dil”le ilgili bilimsel çalışmasına ve Komisyonunda bugün sunum yapacak olan RTÜK’ün etik ilkelerine,

Bugün görsel basının toplantı salonunda kalabileceğine,

İstanbul Milletvekili Özgül Saki’nin RTÜK temsilcilerinin sunumlarıyla ilgili görüşmede yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya’nın RTÜK temsilcilerinin sunumlarıyla ilgili görüşmede yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin tarafından, kadına yönelik şiddet konusunda RTÜK olarak uygulamada yaptıkları,

RTÜK Başkan Yardımcısı Deniz Güler tarafından, medyanın sahip olduğu güçlü dönüştürücü etkiyi daha etkin nasıl kullanabilecekleri, kadına yönelik şiddetle mücadelede RTÜK’ün denetim faaliyetleri, yürüttüğü çalışmaları ve çözüm önerileri,

RTÜK Üyesi Deniz Güçer tarafından, RTÜK’ün 8 maddelik ilke kararları,

Hakkında sunum yapıldı.

RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, Başkan Yardımcısı Deniz Güler ve RTÜK Üyesi Deniz Güçer tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 25 Aralık 2024 Çarşamba günü saat 16.00’da toplanmak üzere saat 19.43’te toplantıya son verildi.

24 Aralık 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.07

BAŞKAN: Mustafa Hulki CEVİZOĞLU (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Asuman ERDOĞAN (Ankara)

SÖZCÜ: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)

KÂTİP: Zuhul KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş)

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Komisyon üyeleri, kıymetli vekillerimiz, değerli RTÜK Başkanımız ve ekibi, kıymetli katılımcılar ve basınımızın güzide temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Gördüğünüz gibi toplantı yeter sayımız vardır.

Toplantıyı açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, kadına şiddetin çözümünde görsel medyanın önemine, Polis Akademisi akademisyenlerinin "görsel medyanın kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık konusunda kullandığı dil"le ilgili bilimsel çalışmasına ve Komisyonda bugün sunum yapacak olan RTÜK'ün etik ilkelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Resmî açıdan baktığımız zaman Komisyonumuzun bu 6'ncı toplantısı, aslında 7 toplantı yaptık, galiba seçim yaptığımız 1'inci toplantı dâhil edilmemiş. Biz hep beraber 7 toplantı yaptık ama resmî olarak bu 6'ncı toplantımız.

Girişte çok kısa bazı açıklamalar yapmak istiyorum. Bugüne kadar yaptığımız bütün toplantıların hemen hepsinde ya da çoğunluğunda RTÜK'ün adı geçti; televizyonların, medyanın -Tabii, RTÜK, yazılı medyayla değil görsel medyayla ilgili bir üst kuruluşumuz- adı geçti, televizyonların şiddeti özendirip özendirmediği konusu tartışıldı. RTÜK Başkanımızı ve ekibini davet etmek ve bilgi almak zaten bizim gündemimizde vardı.

Şu anda herkese dağıtıldı mı bilmiyorum -dağıtılmış görüyorum- sunum metni var; Sayın Deniz Güler, Başkan Yardımcısı sunumunu yapacak Başkanımızın açıklamasından sonra...

Görsel medya açısından şunları söylemek istiyorum: Malum, medya, bu toplumsal problemin çözümünde çok paydaşlı ve bütüncül yaklaşımın bir parçası, en önemli parçalarından biri. Şiddetin kaynaklarını daha önce konuştuk; biyolojik, psikolojik, ekonomik ve diğer nedenler ama bunların arasında medya önemli bir yer tutuyordu ya da tuttuğuna, medyanın önemli bir yer işgal ettiğine ilişkin yaygın bir algısal inanç vardı, bugün onu göreceğiz. Bütün dünyada olduğu gibi medyamız hem gerçeği üretiyor, var olan gerçeği iletiyor ya da kendisi bir gerçek üretiyor. Toplumsal algılarımızı da oluşturan en önemli aygıtlardan, mekanizmalardan biri bütün dünyada olduğu gibi medya; bu, güzel bir şey.

Kadına yönelik yayınlar konusunda da medyamızın dili önemli. Medyada şiddet haberleri verilirken kadınlara ve erkeklere yönelik kalıplaşmış kavramlar var, medya bu dili kullanıyor, bunun dışına çıkmıyor. Bu kavramların çoğu doğru ama çok sayıdaki doğrunun arasında iki tane yanlış olması kitlelerin, hangisinin doğru olduğuna inanmasını zorlaştırıyor. Eskiden Rusya'da Gorbaçov'un Başkanlığı döneminde bir hikâye anlatırlardı: Gorbaçov'un 99 danışmanı varmış ama içlerinden biri akıllıymış, hangisi olduğunu bilmiyormuş Gorbaçov derlerdi. Şimdi, bu gerçeklerin yayılması da böyle, bir tane çürük elma olduğu zaman hepsine sirayet ediyor.

Şunları söylemek istiyorum: Görsel medyada kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık konusunda bir eril yani erkek dili kullanıldığını görüyoruz. Polis Akademisindeki akademisyenler bu konuda ciddi bir bilimsel çalışma yapmışlar; bu çalışmanın bazı başlıklarını söylemek istiyorum: En eril dili bir gazetemiz -isim vermeyeceğim- kullanıyor, bunu bir başka gazetemiz politik hâle getirerek sunuyor. Araştırmayı dağıtırız isterseniz, hani "Ben söylemedim, siz söylediniz ağam." olur o zaman; siz söylersiniz.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Ben söylerim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - İkinci olarak, bu bilimsel çalışmada ortaya çıkan ikinci bulgu şu: Kadın cinayeti haberlerinin içeriği çok farklı. Erkeği ve kadını temsil eden sözcükler var, anahtar sözcükler; bunlar sıralanmış araştırmada. Bugün uzmanlar varken sözü onlara bırakacağız, öğreneceğiz.

Bir başka bulgu, bu haberlerdeki haberlerde adı geçen failin, maktulün, mağdurun yaşları, genellikle yaşlar dile getirilerek haberleştirilmiş. Kadınlar bakımından burada örnek veriliyor araştırmada, örneğin "Genç kadın öldürüldü." yani kadın öldürüldü değil, genç kadın öldürüldü. "Yaşlı kadın öldürüldü." gibi kadınlık temsilleri ifadeleri var. Erkekler; fail olan, cinayet işleyen ya da şiddet uygulayan erkekler konusunda da başka kavramlar kullanılıyor.

Burada geçen toplantıda söylemiştim, farklı bir kavram -kavram kullanmayı ben seviyorum ve üretmeyi de seviyorum- neydi? Gösterişli duyarlılık, gösterişli duyarlılık kavramını söylemiştik. Yani duyarlıymış gibi yaparak bir konuda yoğun duyguyu aktararak sosyal medyada aslında o problemin üstünü örtmek ve duygusuzlaştırma anlamına geliyordu.

Şimdi, bugün kullanacağım, alıntı yapacağım bir kaynak haber de şu: "Öldürücü şiddet pornografisi" diyor Polis Akademisinin akademik araştırmasında. Aynen okuyorum: "Kadın cinayetlerini habere dönüştürme tekniğine bakıldığında 'öldürücü şiddet pornografisi' diye ifade edilen şiddetin çıplak ve çarpıcı hâliyle herhangi bir sansüre uğratılmadan direkt, doğrudan okuyucuya hissettirilerek verildiği görülmektedir." diyor. Bu çalışmada üç temel öneri ortaya çıkmış; birincisi, yayın etik ilkelerinin üzerinde durulması; ikincisi, medya okuryazarlığına yapılan vurgu yani haberi sunanın değil sunulanın da belli bir farkındalık düzeyinde olması gerekliliğinin altı çizilmiş; son

olarak da şiddetle karşılaşacak mağdurun başvurabileceği çeşitli yolların bir dipnot olarak yer alması, bilgilendirmelerin artırılması ve sadece infial ve dehşet yaratan olaylar yerine bunların cezalandırılmasının sonuçlarının da görsel medyada verilmesinin yararlı olacağına vurgu yapılmış.

Şimdi, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu kadına yönelik şiddetle ve ayrımcılıkla mücadelede medya içerik denetimi yapıyor, bu konuda yoğun uygulamalı ve teorik çalışmaları var. Bugün Sayın Başkan Ebubekir Şahin ve değerli heyetinden bunların açıklamasını alacağız.

Özetliyorum sözlerimi, bitiriyorum. Belki Sayın Başkan ve ekibi söyleyecektir ama ben başlıklarını söyleyerek vurgu yapmak istiyorum. Medyada kadına yönelik şiddeti önleme konusunda RTÜK'ün, Üst Kurulun aldığı etik ilkeler var, başlıkları şöyle: Bir, mağduru değil faili göster; iki, şiddeti meşrulaştırma; üç, saygın değil, suçlu, dört, mücadeleyi destekle; beş, çocuklara örnek ol; altı, güçlü kadını anlat ya da kadını güçlü anlat; yedi, cezayı yayımla, adaleti göster; sekiz, destek al, destek ver. Bu etik ilkelerin ayrıntılarını az sonra göreceğiz.

Bir de soru bölümüne geçtiğimiz an ben de soracağım ama şimdi bir tane sorayım da siz hazırlık yapın. Sizin daha önce gönderdiğiniz PDF'yi, şimdi sunacağınız açıklamayı gördüm. Burada vatandaşlarımızın -tabii, vatandaşlarımız burada televizyon izleyicisi kavramına giriyor- yaptıkları şikâyetlerin başında yüzde 33,6 oranıyla televizyon yayınlarının, dizilerin, programların genel ahlak, manevi değerler ve ailenin korunması ilkesine aykırılık maddesinden geldiği görülüyor. Buna rağmen nasıl oluyor da bu yayınlar azalmıyor, aksine çoğalıyor. Sadece reyting kaygısı mıdır bu; başka nedenleri mi vardır; cezalar mı yetersizdir; ödüllendirme mi azdır? Bu bence önemli bir konu.

Sayın Başkan ve ekibi, tekrar hoş geldiniz.

Biliyorsunuz, bu toplantılara çok sık katılıyorsunuz. KEFEK'te de sunum yaptınız siz. Başkanımız da burada. Siz de hoş geldiniz, diğer ekibimiz gibi.

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Sakarya) - Teşekkürler.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Kuralımız şu: Soruları ve görüşleri sizlerin sunularınızdan sonra topluca alıyoruz. Bir kısmına -uzun olursa- yazılı yanıt verme hakkınız, durumunuz var, ötekileri de burada yanıtlarsanız memnun oluruz.

Buyurun, sözü size bırakıyorum Sayın Başkan.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Efendim, müsaadenizle, eğer uygun görürseniz, mikrofonlar da hazır hâle gelene kadar, ben bir teşekkürle başlamak istiyorum.

Sayın Başkanım, Sayın KEFEK Başkanım, çok değerli milletvekilleri, çok kıymetli Radyo ve Televizyon Üst Kurulumuzun tek kadın üyesi ve değerli çalışma arkadaşlarım, basınımızın güzide temsilcileri; hepinize çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Başkan, isterseniz ben sizin ekibinizi tanıtayım.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanı Sayın Ebubekir Şahin, RTÜK Üyesi Sayın Deniz Güçer, Başkan Yardımcısı Sayın Deniz Güler, Başkan Yardımcısı Sayın Doktor Feyzullah Tecirli, İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanı Sayın Murat Ellialtı.

Evet, buyurun Sayın Başkan.

III.- SUNUMLAR

1.- RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin'in, kadına yönelik şiddet konusunda RTÜK olarak uygulamada yaptıkları hakkında sunumu

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Efendim, konumuzun tarafları olan arkadaşlarımız; izleme Başkan Yardımcılarımız, izlemeden sorumlu ve diğer konulardan sorumlu Başkan Yardımcımız ve kadın ve çocuk politikalarımızdan sorumlu Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyemiz. Sizlerin karşınıza, huzurunuzda bu şekilde çıkıp sizlerin inşallah sorduğunuz hem sorulara hem de aklınıza takılan konularla alakalı sunumumuzu yapmak istiyoruz.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; biz Radyo ve Televizyon Üst Kurulu olarak kadına yönelik şiddet konusunda sıfır tolerans ilkesiyle hareket etmekteyiz. Hatta ve hatta birçok özellikle kendi kişisel görüşlerimizde veyahut da Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kendi resmî sayfasında yapmış olduğumuz paylaşımlarının tamamında "Kadına yönelik şiddet bizim için kırmızı çizgidir. Çocuk ve çocukla ilgili alınacak olan tüm kararlar kırmızı çizgimizdir." diye de açıklamalarımızı sıkça görmüşsünüzdür. Peki, bunu uygulamada nasıl yapmaktayız? Sayın Başkanım, uygulamada aslında biz Radyo ve Televizyon Üst Kurulu olarak çok eleştirilen bir üst kurulumuz. Bunun sebepleri var, bir kısmını şöyle izah edebilirim: Ceza veren kuruluşuz nihayetinde. Nihayetinde de önemli olan bir mecrayı yönlendirmeye çalışan, sadece ceza değil, aynı zamanda da o kısmı bir tarafıyla da yönetmeye çalışan bir kurulumuz. Bu tartışmalardan, eleştirilerden rahatsız değiliz, her zaman saygımız vardır. Elimizden geldiğince de bu tartışmalara ve eleştirilere cevap vermeye çalışıyoruz. Fakat Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun özellikle kadına yönelik şiddetle ilgili alınan kararlar veyahut da kadına yönelik şiddetle ilgili bir yapıyla ilgili verilecek olan kararlarla ilgili eleştirilmesi Üst Kurula haksızlık olur diye düşünmekteyim. Bunun sebebi şu Sayın Başkanım, rahatlıkla şunu söyleyebiliriz: Ben altı yıldır burada Başkanım, benden önceki dönemde de böyle olduğunu gördüm bütün kararlarda. Bir yapım, bir dizi, bir program veyahut da bir film olmasın ki kadına yönelik şiddet var ise ceza almamış olsun. Az da olsa, çok da az olsa, oran itibarıyla düşük de olsa yüksek de olsa veyahut da kapatma anlamında -kısaca "kapatma" deriz ama program durdurma veyahut da yayın durdurma anlamında- daha yüksek cezalar da müeyyideler de mutlaka ve mutlaka uygulamışlığımız vardır. Bununla gurur duymayız ama bunun sonuçlarından gurur duyarız çünkü kadına yönelik şiddetle ilgili Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun ilgi alanı, denetim alanlarının kadına yönelik şiddetle ilgili olarak yapmış olduğu bu yayınların hangi boyutlarda nasıl etkilendiğini bilen, gören ve bunların sonuçlarını yaşamış bir kişiyim. Aile Bakanlığında kısmet oldu geçmişte, müsteşarlık yaptığım dönemde, bunlarla çok fazla muhatap olan bir kişi olduğum için hem kadına yönelik şiddet hem çocuk hem özellikle birtakım gruplarla ilgili olarak -mağduriyeti olan gruplar, öyle söyleyeyim- her zaman pozitif ayrımcılık yapmışızdır. Gelelim, şimdi neler yaptık? Efendim, ben kısaca, belki bu girişi yaptıktan sonra arkadaşlarımızın detaylı sunumlarıyla, soru-cevap geldikçe arz edeceğim ama şöyle önemli bir karar aldığımızı düşünmekteyim. Az önce sizin arz etmiş olduğunuz kadına yönelik şiddetle ilgili ilke kararları bence tarihî bir karardır çünkü Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun yapısı bütün

milletvekillerimiz tarafından bilinmekte, bizim homojen bir yapımız yoktur, biz bunlarla gurur duyarız. Bütün partilerin geçmişte temsilciliğini yapmış veyahut da bir şekilde şimdi istifa edip de bağımsız olmuş ama bir şekilde önerilmiş ve Mecliste grubu olan bütün siyasi parti gruplarından gelen arkadaşlarımızın oluşturduğu bir üst kuruluş. Bu, az önce bahsetmiş olduğum ilke kararları tüm arkadaşlarımızın oy birliğiyle çıkmıştır. Geçen yıl 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde 8 maddelik ve uygulamasını da başlattığımız hatta daha da öteye giderek ilkinin de yine Ankara'daki bir televizyon kanalıyla başlatmış olduğumuz, ulusal televizyon kanalıyla başlatmış olduğumuz, bütün Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ekibi olarak giderek, bu kanallarımızda sunumlar yaparak neyi doğru yaptıkları, haberlerde veya programlarda neyi yanlış yaptıklarını yerinde inceleyerek ve bilgilendirme yaparak belki de RTÜK tarihinde de bir ilke imza attık.

Bunun yanında, efendim, özellikle neden sadece ve sadece biz kendi izleme uzmanlarımız, kendi fikir birliklerimiz veyahut da sadece siyasilerimizin bize destekleriyle birtakım çalışmalar yapıyoruz dedik ve üniversiteler, bilim kuruluşları, bilim insanlarımızla birlikte yapmış olduğumuz tüm çalışmalara bir de şubat ayında bütün Ankara'daki değerli üniversitelerimizin iletişim fakülteleri, sosyoloji ve psikoloji bölümlerindeki hocalarımızın katılımıyla kadına yönelik şiddetin sebeplerini araştırmak için bir çalıştay yapmayı düşünmekteyiz. Bilimsel bir tabana oturtulmadan verilecek olan bu cezaların da bu çalışmaların da yeterli olmadığını düşünmekteyiz. Bunun hem bizim yapmış olduğumuz çalışmalara destek olacağını hem de bilimsel veriler ışığında belki de daha isabetli birtakım çalışmalar yapabileceğimizi düşündüğümüzden bu kararları aldığımızı belirtmek isterim.

Bir diğer önemli bizim almış olduğumuz husus ise, belki de sayın milletvekillerimizin birçoğunun da merak ettiği ve soracağı sorular arasında yer alan gündüz kuşağı programının kadına yönelik şiddeti etkilediği, tetiklediği ve artırdığı yönündeki şikâyetler üzerine özellikle üç hafta öncesindeki üst kurul toplantımızda yine oy birliğiyle almış olduğumuz, kadına yönelik şiddeti özendiren programlarla ilgili almış olduğumuz o ilke kararlarını destekleyen ilke kararlarıdır ki bunlarla ilgili de özellikle 1 Ocak itibarıyla denetim faaliyetlerimizi daha sıkı bir şekilde yapacağımızı da belirtmek isteriz ki bunlarla ilgili ilke kararlarımızı tek tek arkadaşlar sizlerle paylaşıp bunlarla ilgili olarak yaptığımız çalışmaları da sizlere arz edeceğiz.

Tabii, bunlar, bu ikisi, verdiğimiz cezaları ve bunların sonuçlarını hepsini tek tek sizlere arz edeceğiz, hem parasal boyutları hem yüzesel boyutları arz edeceğiz. Biz bunlarla övünmüyoruz ama övündüğümüz tek şey var ki özellikle kadına yönelik şiddetle ilgili -az önce arz ettim- bir programın bizim Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından görmezlikten gelinmesi veyahut da herhangi bir uygulamaya tabi tutulmadan bizim kuruldun geçip gitmesinin mümkün olmadığıdır.

Daha detaylı bilgileri sizlere arz etmekle birlikte, kısaca Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kırmızı çizgileri olarak görmüş olduğumuz en önemli konulardan biri olan... Ki Sayın KEFEK Başkanımıza huzurlarınızda teşekkür ediyorum, Sayın Başkanım, sizlere ve çok değerli milletvekillerimize teşekkür ediyorum. Biz kendimizi anlatma fırsatını çok bulan bir üst kurul değiliz, ceza verdiğimiz anlatmayı veyahut da her yerde konuşmayı öyle çok da hoş olmayan bir şey olarak görmekteyiz ama nihayetinde ne anlatsak anlatalım sosyal medyada yer alan veyahut da yanlış bilgilendirmeler sonucunda tarafımıza atfedilen bilgiler doğrultusunda bir kamuoyu oluşturulmakta. Biz de bu doğru bilgileri sizlerin huzurunda rahatlıkla, gönül rahatlığıyla sizlere arz ederek en azından belki de doğru bilinen yanlışların birçoğunu da burada düzeltme fırsatını bulduğumuz için sayın vekillerimizin huzurunda Sayın Başkanımıza ve KEFEK Başkanımıza ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu olan siyasi partilerimizin tamamına şükranlarımı arz ediyorum bize bu fırsatı verdikleri için.

Efendim, uygun görürseniz, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu nedir, Kadına Karşı Şiddet ve Ayrımcılığın Önlenmesine Yönelik Meclis Araştırma Komisyonunun çalışmalarında belki ufak da olsa bir desteği olur mu diye yapmış olduğumuz çalışmalarla ilgili Başkan Yardımcımız olan Deniz Güler Bey'in kısa bir sunumunu size arz etmek istiyorum müsaadeniz olursa. Akabinde, Deniz Güçer Hanımefendi, bizim Radyo ve Televizyon Üst Kurulundaki tek kadın üyemiz dedik ve çok ciddi şekilde yapmış olduğu çalışmalarla kadın ve çocuk politikalarını daha ileriye taşıyan bir üyemizdir; kendisinin yapacağı, özellikle o 8 maddelik ilke kararlarıyla ilgili olan sunumunu size arz etmek isteriz.

Müsaadeniz olursa Sayın Başkanım, Deniz Güler sunumuna başlayabilir.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Başkan, çok teşekkür ederiz ama ilginç bir konuşma yaptınız. Ben gazeteci olarak burada bulunsaydım arkadaşlarımızın arasında atacağım başlık şuydu: Bir anlamda televizyonların patronu olan kişi 'Kendimizi anlatamıyoruz.' dedi bu kadar televizyona rağmen; çok enteresan.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Başlığı da verdin Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Başlığı da siz vermiş oldunuz eski bir gazeteci olarak.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - "Biz kendimizi yeterince anlatamıyoruz." dediniz "Hakikaten manşetlik." diyor arkadaşlar.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bir başlık daha var.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Nedir?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - RTÜK Çağrı Hattı'nı buraya yazmamışlar, toplum tarafından çok bilinmiyor.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bakın, Çağrı Hattı'nın numarası yazılmamış. Yani "Halka ulaşmıyor." mu dediniz Sayın Tanal?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Evet, evet.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - O başlığı da siz yakalamış oldunuz efendim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şimdi açıklarsınız.

Sayın Güler, ne kadar tahmin ediyorsunuz sunumunuzu?

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER - Başkanım, yaklaşık yirmi beş dakika.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Harika.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Hızlandırabiliriz isterseniz efendim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Muhalefet diyor ki: Yirmi dakikaya indirelim, anlaşalım, daha çok soru soralım.

Buyurun.

2.- RTÜK Başkan Yardımcısı Deniz Güler'in, medyanın sahip olduğu güçlü dönüştürücü etkiyi daha etkin nasıl kullanabilecekleri, kadına yönelik şiddetle mücadelede RTÜK'ün denetim faaliyetleri, yürüttüğü çalışmaları ve çözüm önerileri hakkında sunumu

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER - Sayın Başkanım, Sayın KEFEK Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle, kadına yönelik şiddetle mücadele amacıyla kurulan komisyonun bugünkü toplantısına davetiniz için sizlere şükranlarımı arz eder, Kurumum ve şahsım adına hepinizi saygılarımla selamlarım.

Medyanın toplumsal farkındalık yaratma ve olumlu davranış değişikliklerini teşvik etme gücü kadına yönelik şiddetle mücadelede kritik bir öneme sahiptir. Üst Kurulumuz bu önemli gücün sorumlu ve bilinçli bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla kadınların medyada doğru ve hak ettikleri şekilde temsil edilmesi, şiddet içeriklerinin azaltılması ve aile dostu yapımların teşvik edilmesi gibi konularda kararlılıkla çalışmaktadır. Bugün burada medyanın sahip olduğu güçlü dönüştürücü etkiyi daha etkin bir şekilde nasıl kullanabileceğimizi, kadına yönelik şiddetle mücadelede RTÜK'ün denetim faaliyetlerini, yürüttüğü çalışmaları ve çözüm önerilerini sizlere arz edeceğim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bu yıl Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 30'uncu yılını kutladık.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, bugün görsel basın toplantı salonunda kalabileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Güler, bir ek yapayım, kusura bakmayın.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER - Buyurun Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şimdi, katıldığımız toplantılardan biliyorsunuz, görsel basın genellikle dışarı çıkarılıyor. Ben toplantılarımızda bütün arkadaşlarımızın kalmasından yanaydım, böyle uygulama yaptık. Bir de Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun Başkanı burada olduğu zaman televizyonların dışarı çıkması çok abes, mantık dışı olurdu. Onun için, arkadaşlarımız istediği gibi çalışabilir.

Buyurun.

III.- SUNUMLAR (Devam)

2.- RTÜK Başkan Yardımcısı Deniz Güler'in, medyanın sahip olduğu güçlü dönüştürücü etkiyi daha etkin nasıl kullanabilecekleri, kadına yönelik şiddetle mücadelede RTÜK'ün denetim faaliyetleri, yürüttüğü çalışmaları ve çözüm önerileri hakkında sunumu (Devam)

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER - Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun faaliyetleri Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 133'üncü maddesi ve ilgili yasal düzenlemeler çerçevesinde yürütülmektedir. Üst Kurulumuzun görev ve yetkilerinin temel dayanakları Anayasa'nın ilgili maddesi ve iki önemli kanunda şekillendirilmiştir; ilk olarak, medya yayıncılığını düzenleyen ve yıllarca sektöre rehberlik eden 3984 sayılı Kanun, değişen ihtiyaçlar ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda yerini daha kapsayıcı bir çerçeve sunan 6112 sayılı Kanun'a bırakmıştır. 6112 sayılı Kanun medya hizmet sağlayıcılarının düzenlenmesi, denetlenmesi ve yayın hizmetlerinin etik ve hukuki standartlara uygun olarak yürütülmesi için güçlü bir çerçeve sunmaktadır. Ayrıca, bu kanun Türkiye'nin Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmaları çerçevesinde görsel, işitsel medya hizmetleri direktifi kapsamında gerekli düzenlemelerin hayata geçirilmesi amacıyla hazırlanmış ve bu kapsamda da kanunumuz uluslararası standartlara uygun bir şekilde geliştirilmiştir.

Malumunuz, Üst Kurulumuz, TBMM tarafından seçilen 9 üyeden oluşmakta. Üyelerimiz en az on yıl deneyim sahibi, yükseköğrenim görmüş ve devlet memurluğu niteliğine sahip kişilerden seçilmektedir. Başkan ve Başkan Vekilinin görev süresi iki yıl olup üyelerimizin görev süresi altı yıldır. Üyelerimizin üçte 1'i her iki yılda bir yenilenmekte, bu yapı RTÜK'ün çalışmalarını daha etkin ve etkili bir şekilde yürütmesini sağlamaktadır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; şimdi, 6112 sayılı Kanun kapsamında RTÜK'ün denetim süreçlerini nasıl yürüttüğünü ve uyguladığı yaptırımları sizlere arz edeceğim. RTÜK olarak 6112 sayılı Kanun kapsamında, yayın hizmetlerinin etik ve hukuki standartlara uygun şekilde yürütülmesi için çeşitli müeyyideler uygulamaktayız. Bu yaptırımlar, ihlalin niteliği ve ağırlığına göre şekillenmektedir. Daha hafif ihlallerde yayın kuruluşuna bir defaya mahsus olmak üzere uyarı verilmekte, daha ağır ihlallerde ise -Türkçenin kötü kullanımı, eleştiri sınırlarının aşılması gibi- brüt ticari iletişim gelirinin yüzde 1'i ile 3'ü ve kadına şiddet, şiddet, genel ahlaka aykırılık gibi ihlallerde ise bir önceki ay brüt ticari iletişim gelirinin yüzde 2 ile 5'i oranında idari para cezası uygulanmaktadır. Şiddet ve ahlaka aykırı içeriklerin devam etmesi, program durdurma ve isteğe bağlı yayın hizmetleri için katalogdan çıkarma yaptırımlarını devreye sokmaktadır. İhlalin ısrarla sürmesi hâlinde ise yayınlar on güne kadar geçici olarak kapatılmakta, devamında ise yayın lisansı iptali kararı alınmaktadır. Ayrıca, adli yaptırımlar kapsamında da izinsiz yayın, yanlış kayıt ve lisans ihlallerine yönelik olarak yaptırımlar uygulanmaktadır.

RTÜK İletişim Merkezi, vatandaşlarımızın yayınlara ilişkin görüş ve şikâyetlerini doğrudan, anlık olarak iletebildiği ve denetim süreçlerimizi büyük katkı sunan önemli bir platformdur. Bu merkez, toplumun hassasiyetlerini RTÜK'ün karar alma mekanizmalarına taşıyarak medya içeriklerinin daha duyarlı bir şekilde denetlenmesine olanak sağlamaktadır. 2024 yılı itibarıyla RTÜK İletişim Merkezine toplam 31.538 başvuru yapılmıştır. Başvuru kaynaklarına baktığımızda RTÜK çağrı hattı olan 444 1 178 hattımıza 18.278, RTÜK "web" sitesine 8.475, e-devlet üzerinden 4.388 ve RTÜK mobil üzerinden de 396 adet bildirim tarafımıza ulaştırılmıştır. RTÜK'e vatandaşlarımız

tarafından iletilen bildirimler, yayınların daha etkin denetlenmesi ve toplumun hassasiyetlerine uygun olarak şekillenmesi açısından kritik bir rol oynamaktadır. Bu geri bildirimler toplumun değerlerini ve beklentilerini yansıtarak denetim süreçlerimize yön vermektedir. Ekranada görüldüğü üzere, her bildirimden yaklaşık üçte 1'i genel ahlak ve manevi değerler ve ailenin korunması ilkesi aykırılığına ilişkin gelmektedir. Bu durum, toplumumuzun ahlaki değerler ve aile yapısına verdiği önemi açıkça ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, yüzde 12,6'yla çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimine zarar verici yayın, yüzde 11,5'la kuruluş kişileri eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeren yayın, yüzde 7,9'la şiddeti özendiren ve kanıksatıcı yayın ve yüzde 3,9'la da haber bültenleri ve haber programlarında tarafsızlığa ilişkin yayınlara yönelik bildirimler gelmiştir. Vatandaşlarımızın bu katkısı, medyanın toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket etmesini sağlamada önemli bir yol haritası sunmaktadır. RTÜK olarak bu geri bildirimleri en etkili şekilde değerlendirerek yayınların toplumsal hassasiyetlere uygunluğunu sağlamaya çalışmaktayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; RTÜK olarak 6112 sayılı Kanun'un "Yayın Hizmetleri" başlıklı 8'inci maddesi kapsamında yayın içeriklerini etik, hukuki ve toplumsal standartlara uygunluk açısından denetlemekteyiz. Bu madde, medya hizmet sağlayıcılarının topluma karşı sorumluluklarını belirleyerek yayın ilkelerini düzenlemektedir. Bu kapsamda, ihlal edilen yayın ilkelerine karşı uygulanan müeyyideler ayrımcılığa yönelik 38, suç işlemeyi özendirmeye yönelik 9, engelli ve çocuk istismarına ilişkin 20, kadın istismarı ve cinsiyet eşitsizliğine ilişkin 52 ve şiddeti özendiren içeriklere ilişkin 64 müeyyide uygulanmıştır.

RTÜK olarak çocukların ve gençlerin fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimini koruma sorumluluğumuz doğrultusunda yayın içeriklerini de titizlikle denetliyoruz. Bu çerçevede, 6112 sayılı Kanun'un çocuklara ve gençlere zarar verebilecek nitelikteki içeriklerin, onların izleyebileceği saat dilimlerinde veya koruyucu sembol kullanılmadan yayınlanması açıkça yasaklanmıştır, bu yasal düzenlemeye aykırı hareket eden medya hizmet sağlayıcılara bugüne kadar 639 müeyyide uygulanmıştır. Bu yaptırımlar, çocukların medya yoluyla maruz kalabileceği olumsuz etkileri önlemek ve güvenli bir yayın ortamı oluşturmak için önem arz etmektedir. Tabii, RTÜK, denetimlerini sadece yayın içerikleriyle sınırlı tutmamakta, ayrıca ticari iletişimlerin de yasaya uygunluğunu sağlamak adına büyük bir titizlikle denetimlerini sürdürmektedir. Bu kapsamda, ayrımcılığı teşvik eden ticari iletişimlere ilişkin 15, çocuk istismarı ve ürün reklamlarına ilişkin 935 ve kadın istismarına yönelik olarak da 115 müeyyide uygulanmıştır. Çocukların, kadınların ve toplumun temel hassasiyetlerini koruma amacıyla hayata geçirilen bu önlemler daha bilinçli, sorumlu ve etik bir medya düzeninin inşa edilmesine katkı sağlamaktadır.

RTÜK, kadına yönelik şiddetle mücadelede yalnızca yasal bir düzenleyici rol üstlenmekle kalmayıp aynı zamanda toplumsal farkındalık ve eğitim seferberliği kapsamında aktif bir şekilde çalışmalar yürütmektedir. Bu yaklaşımla, yasal denetim ile toplumsal bilinçlendirme çabaları bir araya getirilerek çok yönlü bir mücadele örneği sunulmaktadır.

İkinci medya buluşmaları kapsamında kadına yönelik şiddeti teşvik eden yayın örnekleri üzerinden bu içeriklerin toplum üzerindeki olumsuz etkileri ayrıntılı bir şekilde tartışılmıştır. Özellikle cinayet, taciz ve töre cinayetleri gibi hassas konuların medyada ele alınma biçimi de değerlendirilmiş ve bu tür yayınların etik yayıncılık ilkeleri doğrultusunda nasıl düzenlenmesi gerektiğine dair kapsamlı istişarelerde bulunulmuştur. RTÜK olarak bu tür toplantılarla medya sektörüne rehberlik etmeye, etik yayıncılığı teşvik etmeye ve kadına yönelik şiddet içerikli yayınlara karşı toplumsal farkındalık oluşturmaya kararlılıkla önem veriyoruz. Televizyon dizilerinde kadın panelinde medyada şiddetten arındırılmış senaryoların daha yaygın hâle getirilmesi, pozitif ayrımcılığı teşvik eden yaklaşımların medya sektöründe bir standart hâline gelmesi ve güçlü kadın imajının hem senaryolarda hem de haber içeriklerinde daha fazla ön plana çıkarılması gerektiği ifade edilmiştir. Kadınların toplumdaki rolünü destekleyen, onları güçlü bireyler olarak tasvir eden içeriklerin toplumsal dönüşüm açısından son derece önemli olduğu vurgulanmıştır. KEFEK Başkanımızla birlikte düzenlediğimiz Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Medyanın Dili Toplantısı'nda ise kadına yönelik şiddetle mücadelede medyanın sorumlu bir dil kullanmasının önemi vurgulanmış, şiddeti normalleştiren ve pekiştiren dil kullanımına karşı farkındalık oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir. Aynı zamanda, medyanın kadınların haklarını, güçlü yanlarını ve başarılarını görünür kılan içeriklere daha fazla yer vermesi ve bunun gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bu tür bir yaklaşım, toplumun bilinçlenmesine katkı sunarken medyanın dönüştürücü, pozitif yönde kullanılmasını da sağlayacaktır.

Kültür, Sanat ve Medyanın Dönüştürücü Gücüyle Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Toplantısı'nda ise kadına yönelik şiddetin önlenmesine katkı sağlamak amacıyla kültür ve sanattan faydalanılması amaçlanmıştır. Başkanımızın da ifade ettiği gibi, medyada kadına yönelik şiddetle mücadele ilkeleri, 8 Martta yayınladığımız çok önemli ilkeler; bu ilkelere yönelik olarak da Üst Kurul üyemiz Sayın Deniz Güçer birazdan ayrıntılı bir sunumda bulunacaklar, o kısmı hızlı bir şekilde atlıyorum ben.

Tabii, gündüz kuşağı programlarıyla ilgili, yayın etik ilkeleri bizim yaklaşık üç hafta, bir ay önce aldığımız çok önemli kararlar. Bu etik ilkeleri kapsamında, özel hayatın gizliliği ve psikolojik şiddet, toplumsal değerlere saygı, dil kullanımı ve editöryal sorumluluk, çocuklar, gençler ve zihinsel engelli bireylerin korunması, cinsel taciz ve tecavüz konularının ele alınışı ve kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin önemli etik ilkeleri Üst Kurulumuzda oy birliğiyle kabul edilmiştir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Zaten kanunda var, kanunun tekrarı bu.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Bu, soru olarak mı efendim?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yo, kanunun bir tekrarı bu, o yüzden.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - İlke kararları biraz daha farklıdır efendim, arz edelim size.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER - Üst Kurulumuz, ayrıca 7 Kasım tarihli gündüz kuşağı... Olumsuz yayınlara ilişkin olarak da 7 adet medya hizmet sağlayıcıya ayrıca müeyyide uygulanmıştır.

RTÜK olarak, aile ve çocuk dostu yapımları teşvik etme adına önemli adımlar da atıyoruz; 2018 yılında yürürlüğe giren yönetmelik kapsamında, aile bütünlüğünün korunması, millî ve manevi değerlerin pekiştirilmesi ve kültürel farklılıklara saygı gibi ilkeler bizim için çok büyük önem arz etmekte. Bu ilkeler yalnızca aile yapısının güçlenmesine değil, aynı zamanda toplumun ortak değerlerinin medya aracılığıyla

desteklenmesine de katkı sunmaktadır. Ödül ve destek çalışmaları kapsamında dizilerden belgesellere, spor programlarından kültür sanat programlarına kadar geniş bir yelpazede aile ve çocuklara uygun yapımları teşvik etmekteyiz.

Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında, tabii, spot filmler de çok büyük önem taşımakta. Bu kapsamda, kadına yönelik şiddetle mücadelede medyanın dönüştürücü gücünden yararlanmak amacıyla 6112 ve 6284 sayılı Kanunlar çerçevesinde önemli adımlar atılmıştır. Bu doğrultuda hazırlanan 11 adet kamu spotuna yönelik kadına yönelik şiddeti önleme ve toplumda farkındalık oluşturma hedefiyle tavsiye kararı alınmış, ayrıca kadınların korunması ve şiddetin önlenmesi amacıyla 6 adet öncelikli yayın hayata geçirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; RTÜK, medya okuryazarlığı konusunda da toplumun bilinç düzeyini artırmak ve medyanın doğru anlaşılmasını sağlamak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığıyla da çok önemli bir iş birliği gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda hazırlanan "Medya Okuryazarlığı" kitabı Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okullarda seçmeli ders materyali olarak kullanıma sunulmuş ve genç nesillere medyayı bilinçli tüketme alışkanlığı kazandırmayı hedeflemiştir. Bunun yanı sıra, çocuklara medya okuryazarlığı bilincini kazandırmak amacıyla RTÜK, Medya ve Çocuk dergisinin 1'inci ve 2'nci sayıları yayınlanmıştır. Bu yayınlar, çocukların, ekran bağımlılığı gibi çağımızın kritik sorunlarına karşı bilinçlenmelerini sağlarken medya içeriklerini eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilmeleri için rehberlik etmektedir. Ayrıca, okul öncesi ve ilkökul yaş gruplarına yönelik olarak hazırlanan "Çekirdek Ailesi" dizisi ve ekrana bakma bana bak kampanyası, çocukların medyayla ilişkilerini sağlıklı bir şekilde kurmalarını desteklemeyi amaçlamaktadır.

RTÜK olarak, çocuklarımızı ve gençlerimizi zararlı medya içeriklerinden de korumak amacıyla birçok önlem ve uygulamayı hayata geçirmiş bulunuyoruz. Dijitalleşmenin hız kazandığı günümüzde -özellikle dijital platformların- güvenli bir medya oluşturmak büyük bir önem taşımaktadır. Bu kapsamda uyguladığımız tedbirler hem çocukların korunmasını hem de medya içeriklerinin daha bilinçli bir şekilde sunulmasını sağlamayı hedeflemektedir. Özellikle çocuk dostu görsel, işitsel ve yazılı yayın ilkelerinin geliştirilmesi ve bu tür içeriklerin teşvik edilmesi temel önceliklerimiz arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, çocukların zararlı içeriklerden uzak tutulmasını sağlamak ve bu tür çeşitli mekanizmaların hayata geçirilmesini incelemek RTÜK açısından büyük önem arz etmekte. Bu mekanizmalar arasında Haydi Çocuklar Uyku Zamanı Projesi, ebeveyn kontrolü uygulamaları, koruyucu semboller, "pinch" şifre uygulamaları, çocuk profili seçenekleri ve akıllı işaretler sınıflandırma sistemleri büyük önem taşımaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugüne kadar yürüttüğümüz denetim faaliyetleri ve hayata geçirdiğimiz projelerle medyada şiddetin her türüyle mücadeleye kararlılıkla devam ediyoruz. Kadına yönelik şiddetle mücadele ise bu çalışmalarımızın merkezinde yer almaktadır. Dramatik yapımlar, haber bültenleri ve kuşak programları, toplumu doğrudan etkileyen yayınlar olarak Üst Kurulumuzun özel olarak denetimindedir. Bu kapsamda yürüttüğümüz faaliyetlere ek olarak şiddeti önlemeye yönelik çözüm önerilerimizi de sizlere arz edeceğim. Kadına yönelik şiddetle mücadelede medyanın sorumluluğu ve etkisinin son derece büyük olduğu aşikâr. Bu doğrultuda yayıncılık politikalarının şiddeti azaltmaya yönelik ortak bir duruş sergilemesi, yayınlanmış olduğumuz etik ilkeler doğrultusunda yayınların belirlenmesi ve öz denetim mekanizmalarının oluşturulması büyük bir önem taşımakta. Televizyon kuruluşları, yapımcılar ve sanatçılar bu sorumluluğu paylaşarak kadına yönelik şiddetin etkileri konusunda farkındalık yaratmalı ve faaliyetlerini bu konu üzerinde artırmalıdır. Haber ve içerik yayınları ise bu mücadelenin en kritik alanlarından birini oluşturmaktadır. Kadına yönelik şiddeti meşrulaştıran ve dahası, haklı gösteren ifadeler ya da görüntüler yayınlarda asla yer almamalıdır. Özellikle haberlerde şiddetin etkisinin topluma doğru bir şekilde aktarılması ve duyarsızlaştırmayı önleyecek bir dilin kullanılması gerekmektedir. Bununla birlikte şiddet içeriklerinin rating kaygısıyla abartılmaması, medyanın toplumsal sorumluluğu açısından vazgeçilmez bir ilkedir. Medya kuruluşlarının bu sorumlulukları benimsemesi, şiddetsiz bir toplum inşasında önemli bir adım olacaktır.

Çocukların medyada yer alan zararlı içeriklerden korunması RTÜK olarak en öncelikli hassasiyetlerimizden biridir. Bu doğrultuda, çocukların izleyeceği programların ebeveyn kontrolünde olması ve şiddet içerikli yayınların çocukların erişimine açık saatlerde kesinlikle yayınlanmaması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, şiddet içerikli programların çocuklar ve gençler üzerinde olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla yapımcılar ve çizgi film senaristleriyle birlikte medyada şiddetle mücadele konusunda farkındalık çalışmaları büyük önem taşımaktadır.

Görüntü ve ses kullanımı ise bir diğer önemli konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiddet sahneleri, tekrar eden görüntüler, abartılı müzik ve ses efektlerinin medyada kullanılmaması toplumda şiddeti özendirilmenin önüne geçilmesi açısından kritik bir sorumluluktur. Medya kuruluşlarının sorumlu bir şekilde hareket ederek toplumsal hassasiyetlere uygun yayın politikaları belirlemesi gerektiğine inanıyoruz.

Akıllı işaretler sistemimizi demin de arz ettim sizlere. Özellikle akıllı işaretler sisteminin uygulanması ve denetlenmesi de büyük bir önem arz etmekte.

Toplumsal şiddet olayları ve intihar haberleri de medyanın en hassas konularından biridir. Bu tür haberlerde gerilimi arttırabilecek görüntülerin, yorumların ve ifadelerin kullanılmaması toplumsal duyarlılığı korumanın en temel gereklerinden biridir. Özellikle intihar olaylarına ilişkin görüntülerin yayınlanmaması yalnızca etik bir zorunluluk değil, aynı zamanda toplumsal etkileri azaltmak için kritik bir adımdır. Savaş ve terör haberleri ise medyada büyük bir dikkatle ele alınması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Savaş, terör ve çatışma görüntülerinin siyasi, ekonomik veya sosyal haberlerle ilişkilendirilerek sunulması toplumsal huzuru zedeleyebilecek ciddi bir risk oluşturmaktadır. Bu tür içeriklerin titizlikle değerlendirilmesi medyada sorumluluk anlayışının bir gereğidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadına yönelik şiddetle mücadelede medyanın üstlendiği rol yalnızca yayıncılık etiğiyle sınırlı değildir. Bu mücadele, toplumsal farkındalık yaratma ve olumlu davranış değişikliklerini teşvik etme gücüne dayanmaktadır. RTÜK olarak hedefimiz, vatandaşlarımızın güvenle takip edebileceği etik ve sorumlu bir yayın anlayışına hâkim bir medya alanı yaratmak, ortaya çıkartmaktır. Bu süreçte toplumu bilinçlendiren eğitici ve yapıcı içeriklerin yaygınlaşmasını RTÜK olarak teşvik ediyor, vatandaşlarımızın hak ettiği nitelikli ve duyarlı bir medya ortamını sağlamak için kararlılıkla adımlar atıyoruz.

Medyanın dönüştürücü gücünü toplumsal fayda doğrultusunda kullanmak yalnızca medya sektörünün değil hepimizin ortak sorumluluğudur. Bu vesileyle, kadına yönelik şiddetle mücadele amacıyla kurulan bu değerli Komisyona bugünkü davetiniz için tekrar şükranlarımı sunuyorum ve Sayın Başkan kıymetli milletvekillerimize de saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Teşekkür ederiz Sayın Güler.

Süreyi bir iki dakika aştınız ama gayet yararlıydı, çok teşekkürler.

Sayın Güçer, buyurun.

3.- RTÜK Üyesi Deniz Güçer'in, RTÜK'ün 8 maddelik ilke kararları hakkında sunumu

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Kıymetli Başkanım, Başkanlarım, değerli milletvekilleri; öncelikle burada bizi ağırladığınız için hepimize çok teşekkür ediyorum.

Benim sunumumu daha önce KEFEK'te dinlemiş milletvekillerimiz var, onlar için ikinci tur olacak.

Başkanımız altını çizdi ama ben şunu özellikle belirtmek istiyorum: RTÜK 9 kişiden, 9 üyeden oluşuyor ve siz milletvekillerinin oylarıyla seçilerek geliyoruz. "Bu, oy birliğiyle çıktı." ne demek? Şu demek, bunu ben özellikle söylemek isterim: Şu anda, 4, AK PARTİ; 1, MHP; 2, CHP; 1, İYİ Parti ve 1, DEM PARTİ'nin temsilcisi bulunuyor.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Kontenjanından seçilen...

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Kontenjanından seçilen...

Ve tüm arkadaşlarımız kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilgili -Başkanımız sağ olsun, önerisiyle ve desteğiyle- bu meseleyi siyasetüstü olarak değerlendirip bize destek verdiler, hepsi kendi çalışmalarını yapıp bize ulaştırdılar. Gerçekten çok ciddi bir çalışma yaptık, daha önceki sunumlarda da belirtmiştim.

RTÜK üyelerimizin çalışmalarını aldıktan sonra bunlarla yetinmedik, -uluslararası örnekler, akademi çalışmaları- meslek birlikleri, meslek örgütleri ve Bakanlıklarımızla -İçişleri Bakanlığı, Aile Bakanlığı, unuttuğum var mı Başkanım, Adalet Bakanlığı- görüştük ve çok uzun bir çalışma sonucu bu 8 maddeyi çıkardık. Burada neyi hedefliyoruz biz bu sunumla? Bir dil ortaya koymaya çalışıyoruz, özellikle haber dilinde bir dönüşüm yaratmaya çalışıyoruz ve tüm yapımcılarımıza, gazetecilere ne yapmaları gerektiği konusunda önerilerde bulunuyoruz. Bu amaçla -Başkanımın dediği gibi- öncelikle merkezi Ankara'da bulunan yayıncı kuruluşlarımızı ziyaret etmeye başladık. Haber kanallarımızda montajcı arkadaşlarımız, editörlerimiz, muhabirlerimiz, yöneticilerimizle bir araya geliyoruz ve sunumunun ardından katılımcılara bir anket doldurtuyoruz. Buradaki amacımız, maddelerde açıklayıcı unsurları daha etkin anlatabilmek, onlardan gelecek önerileri değerlendirmek. Biliyorsunuz, dijital hızı anlatmama gerek yok, onunla yarışmak ve ona yetişmek için bizim de bu maddeleri güncellememiz ve yenilememiz gerektiğinin farkındayız. O yüzden uzmanlarımızla birlikte devam ediyoruz. Kanal ziyaretlerimiz de -Başkanımızın dediği gibi- İstanbul ağırlıklı olarak önümüzdeki yıl da sürecek.

Şimdi ben sunumumu yapabilirim. Kısa bir sunum Başkanım. Ne yapmak istiyoruz? Biz bu dönüşümü nasıl gerçekleştirmek istiyoruz ve gazeteci arkadaşlarımıza, yapımcı arkadaşlarımıza ne anlatmak istiyoruz? "8 etik ilke" dedik. Başladığım ilk maddemiz: Mağduru değil faili göster.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yani ayağa kalkmanız gayet güzel oldu ama kötü tarafı, duymuyoruz, mikrofondan uzaklaşmış. Oturarak sunum yapabilirsiniz, bize sırtınızı dönebilirsiniz; önemli olan sözleriniz.

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Başkanım, ekranı da görmem gerektiği için şu şekilde yapacağım.

Şunu diyoruz: Haber içeriklerinde mağduru değil faili göster. Özellikle kadınları küçük düşürücü, aciz gösteren ifadelerden sakınılmasını, mağdurların sürekli gösterilmesi yerine failerin gösterilmesini talep ediyoruz. Şimdi, olumlu ve olumsuz örneklerimiz gelecek.

(Video gösterimine başlandı)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Gördüğünüz gibi, neredeyse hiçbir faili göremiyoruz ama bütün öldürülen, zaten mağdur olmuş kadınlar tekrar tekrar gösterilerek ve kendi kişisel hesaplarından alınan çok özel paylaşımlarıyla verilebiliyor.

Şimdi, olumlu örneklerle geçelim.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Burada bir şeyi belirtmek istiyorum tekrar: Mağdurun olmayacağı bir haber olmadığının farkındayız, doğru ama bunun nasıl sunulduğuyla ilgili örneği tercih ettik.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - 2'nci maddemiz olarak "Şiddeti meşrulaştırma." dedik. Biliyorsunuz, propagandada da ne kadar çok söylerseniz o kadar meşru hâle gelir, sürekli tekrarlar ve şiddet olayını bu şekilde meşrulaştıran bir dilden, bir de müstehcen hikâyelerden kaçınılmasını talep ediyoruz. Psikolojik, ekonomik, ayrıca siber şiddet gibi şiddetin her türüne ilişkin bir farkındalık yaratılmasını yine yayıncılardan ve gazetecilerden talep ediyoruz.

Şimdi yine olumsuz örneklerle ilerleyelim.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Şimdi, hemen olumlu örneklerle geçebiliriz.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - 3'üncü maddemiz "Saygın Değil Suçlu." Şiddet failine itibar katan veya suçunu hafifletmeye çalışan "cinnet geçiren eş" "uzun zamandır işsiz olan koca" gibi -tırnak içinde- bazı mazeretler üreten ifadelerden veya "saygın iş insanı" "2 çocuk babası" "ünlü sanatçı" gibi faille ilgili ifadelerden kaçınılmasını istiyoruz. Ayrıca, şiddet olaylarının gerçekleştiği şart ve durumlara -örneğin "gece yarısı parkta"- kadının bireysel özellikleri, giyim tarzı, medeni durumu gibi şeylere odaklanılmamasını ve ailesinin kişisel verilerinin de korunmasını talep ediyoruz.

Şimdi olumsuz örneklerle devam edelim.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Gördüğünüz gibi, Azra'nın tüm özel görüntülerini gördük ama failin yüzü kapalı "inşaat mühendisi" "emlak ofisi sahibi" gibi bir anlatım var.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Saygın bir insan gibi.

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Evet Başkanım.

Şimdi, olumlu örneklerimize geçelim.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - 4'üncü maddemiz: Mücadeleyi destekle. Tüm gazeteci arkadaşlarımızdan ve yapımcılardan, özellikle haberleri hazırlarken detay içeren ham görüntülerin -Başkan Yardımcımız Deniz Bey de değinmişti- ağır ayrıntılı çekimlerin, özellikle ve özellikle suç tekniği öğretici detayların verilmemesini rica ediyoruz; gerçekten orada çok açık bir örnek de zaten göreceksiniz. Atmosferik müzik ve ses efektleri; evet, belki haberin alıcı sayısını artırabilir ama hangi sağlıksız kafayı nasıl etkilediği veya hangi suç tekniğini öğrettiği bir muamma.

Şimdi hemen olumsuz örneklerde görelim.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Evet, Emine Bulut cinayetinin nasıl verilmesi gerektiğiyle ilgili hem olumlu hem de olumsuz örneği değerlendirmeniz açısından olumlu örnek de aynı haberle başlıyor.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - 5'inci maddemiz "Çocuklara örnek ol", zaten başlığı her şeyi anlatıyor. Hayata, işe ve eve dair sorumlulukların dengeli sunulmasını talep ediyoruz. Reklam olsun, haber olsun, içeriklerde kadın-erkek arasındaki iş bölümünü vurgulayan mesajların verilmesini önemsiyoruz.

Evet, olumsuz...

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Evet, hemen olumlu önerilerimizi de verelim.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Evet, 6'ncı maddemiz "Güçlü kadını anlat, kadını güçlü anlat." Özellikle genç kızlarımız için rol model olacak başarılı karakterlerin yansıtılması için bu maddeyi böyle adlandırdık. Farklı meslek gruplarından, millî sporcularımız, başarılı çiftçilerimiz, girişimcilerimiz, ev kadınlarımız, bu tür karakterlerin görünürlüğünün artırılmasını talep ediyoruz.

Hemen olumsuzlardan...

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Deyip hemen olumlu örneğimizi nasıl fark ediyoruz, görüyorsunuz.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Evet, 7'nci maddemiz "Ceza yayımla, adaleti göster." Burada da caydırıcılığın artırılması amacıyla faile verilen cezanın kamuoyuyla paylaşılması ve şiddetin cezasız kalmayacağı yönündeki mesajların sıklıkla tekrarlanmasını diyoruz.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Evet, hemen olumlu örneklere de geçelim.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - 8'inci maddemiz "Destek Al, Destek Ver."

Oynatalım olumlu ve olumsuz örnekleri.

(Video gösterimine devam edildi)

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Sayın Başkanım, dediğim gibi, sunumumuz bu kadar. Bu maddeleri yayıncı kuruluşlarımıza, gazeteci arkadaşlarımıza, işin mutfağında olanlara gidip anlatıyoruz.

Bizi burada ağırladığınız için çok teşekkür ediyorum. Çiğdem Başkanına da çok teşekkür ediyorum. İlk sunumumuzu Sakarya'da yerel medyamıza yapmıştık, çok pozitif geri dönüşler aldık. Ayrıca, Ebubekir Başkanımıza ve onun nezinde tüm RTÜK üyelerine de tekrar teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkür ederiz Sayın Güçer.

Vallahi, arada reklamları da izledik ama siz ayırım yapmadan tarafsız bir şekilde olumlu ve olumsuz örnekleri sergilediniz. Zaman zaman bizim vekillerimizin de yüzü asıldı, olumlu örneklerin bazılarında da neredeyse alkışlayacaktık, değil mi; bizim Komisyonumuzda alkış serbest mi biliyorum ama iyi örneklerde alkış da olabilir.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A.- Görüşmeler

1.- RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, Başkan Yardımcısı Deniz Güler ve RTÜK Üyesi Deniz Güçer tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şimdi, Sayın Başkan, sizi, arkadaşlarınızı dinledik; çok teşekkür ediyoruz.

Soru-yanıt bölümüne geçeceğiz.

Tekrarlamak için bir daha söylemiş olacağım: Komisyonumuzun çalışma usulüne göre bazılarını yazılı yanıt verebilirsiniz. Soruları topluca, görüşleri topluca alacağız. Kıymetli vekillerimizden de rica ediyoruz her toplantıda olduğu gibi, daha verimli kullanabilmek için -Deniz Güler bir kavram kullandı, medyayı bilinçli tüketme- biz de burada toplantımızı bilinçli üretmek için beşer dakikayla sınırlandırıyoruz; arkadaşlarımızın buna dikkat etmesi memnuniyet verici olacak.

Şimdi, istem sırasına göre söz vereceğim.

Gazeteci bir arkadaşımız Deniz Güçer de sunum yaptı. Bir başka gazeteci kökenli, medya kökenli Milletvekilimiz Selcan Taşçı, buyurun.

SELCAN TAŞÇI (Tekirdağ) - Hoş geldiniz diyorum öncelikle.

Tabii, aslında, RTÜK çok böyle yorum da yapmak istediğim kurumlardan bir tanesi ama Genel Kurula gitmem gerekiyor, çok kısaca soruyu sorup çıkacağım o yüzden.

Şimdi, kadına yönelik şiddet, ayrımcılık, işte, bu dil sebebiyle, gerekçesiyle verilen RTÜK'ün verdiği cezaların toplam verilen cezalar içindeki oranını merak ediyorum. Bir de şimdi, bu vatandaşlardan gelen şikâyetlerin oranlarını verdiniz, orada ağırlıklı olarak yani birinci sırada genel ahlak değerleri üzerinden şikâyetler çıkıyor ve en küçük dilimde de bu tarafsızlık, doğruluk üzerinden olanlar ve yine görece daha az, işte, bu kişileri küçük düşürmeye dönük yayınlar ama bizdeki algı ya da biz baktığımızda, bizim okuduğumuz verilerde cezalarda bu sanki böyle yansımıyor gibi. Yapılan başvurular ile verilen cezalar arasında bir paralellik var mı oransal olarak; onu da merak ediyorum.

Bir de çizgi filmler... Biz en çok RTÜK kadar bir de eğitimi vurguladık hep kadına şiddeti konuşurken. Şimdi, benim de küçük bir oğlum var, bir erkek yetiştiriyorum ve çizgi filmler gerçekten korkunç yani -yüzde 90'ın üzerinde diyebilirim kanal ayırmaksızın- şiddet dili çok hâkim, şiddet çok hâkim, şiddet dışında neredeyse ağırlıklı olarak hiçbir şey yok çizgi filmlerde ve sokak ağzı ifadesini kullanmak istemiyorum ama sokak ağzının da altında bir seviyede kullanılan dil var yine çizgi filmlerde. Dolayısıyla, bugüne kadar uyarı veya ceza verdiğiniz bir çizgi film var mı? Bunlarla ilgili böyle daha özel bir mercak geliştirmeyi düşünüyor musunuz? Çünkü gerçekten çok vahim yani birebir çok fazla izlemek durumunda kaldığım için biliyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Buyurun Sayın Vekilim.

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim.

Öncelikle hoş geldiniz, çok teşekkür ediyoruz katılımınız için. Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında da Kurulunuzun çalışmalarını paylaştığınız sunum için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Toplumsal bir dönüşüm sağlanmadığı müddetçe yapılacak düzenlemeler tam anlamıyla yeterli olamıyor maalesef. Toplumsal dönüşümün de radyo, televizyon ve diğer yayın organlarından oluşturulması süreci hızlandıracak, bu bilincin oluşmasına daha hızlı katkı sağlayacaktır. Bu nedenle kurul çalışmalarınız bizim için büyük anlam ifade ediyor.

Tabii, yayınlar denilince ilk başta akla klasik radyo, televizyon gelse de artık bence günümüzdeki tehdidin sanal ortamlar, sanal platformlar ve Youtube gibi mecralardaki yayınlar olduğunu düşünüyorum. Biz, RTÜK Başkanımız Sayın Ebubekir Şahin'in aile ve çocuğun korunmasına yönelik hassasiyetini de yakinen biliyoruz. Bu noktada sorum, sanal ortamdaki yayınların kontrolü ve bu platformlarda kadına şiddete yönelik önleyici yayınların sağlanmasıyla ilgili neler yapıldığı yönünde olacak.

İkinci sorum: Gündüz kuşağındaki bazı programlarda aile yapısını olumsuz etkileyebilecek, çocuklarımızın ve gençlerimizin yanlış yönleneşine neden olabilecek içerikler toplum tarafından gitgide normal algılanmaya başlanıyor; böyle bir risk var. Kurulun bu konuyla ilgili çalışmaları var mı?

Soru dışında bir önerim olacak: Kadınlarımızın yalnızca korunmaya değil, güçlenmeye de ihtiyacı var. Kadınların yalnızca evlerinde değil eğitimde, ekonomide, siyasette ve sanatta da başarının ve değişimin öncüsü olduğunu biliyoruz. Bu hikâyelerin yayın organlarında daha fazla yayınlanması, daha fazla işlenmesi onların daha güçlü olması yolunda ilerleme kaydetmemizi sağlayacaktır diye düşünüyorum. Bu yayınlara destek ve teşvik çalışması yapılabilir mi?

Bunun yanı sıra da son dönemlerde özellikle ahlaki değerlerimizi gerçekten yok edecek düzeyde birtakım diziler var. Bunlar hem gençler üzerinde hem de çocuklar üzerinde olumsuz etkiler yaratıyor. Bunlara mutlaka cezalar veriliyor, siz de konuşmanızda ifade etmişsiniz, lakin bu cezaların ben çok bir şey ifade ettiğini düşünmüyorum yani cezayı ödüyor ama tekrar devam ediyor. Acaba bu dizilerin senaristleriyle görüşmeler yapılırsa, bu senaryolar bir ekip tarafından okunabilse...

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Özgür dilerim, 3 kere toplantı yaptık tamamıyla özellikle senaristlerle ilgili ama arz edeceğim.

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Evet yani bunlar okunsa belki birtakım yerler bu diziden... Çünkü kültürümüzü de yansıtmayan, aile değerlerimizi, ahlaki değerlerimizi gerçekten yozlaştıran birtakım diziler var; böyle de bir önerim olacaktı.

Teşekkür ediyorum ben tekrar.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Teşekkürler Sayın Yazmacı.

Sayın Saki...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Merhaba, ben de teşekkür ediyorum sunumlar için.

Elimde 1 Ocak 2023-30 Haziran 2024'te Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneğinin RTÜK üzerine yaptığı, RTÜK'ün verdiği cezalar üzerine yaptığı bir araştırma var. Biraz önceki sayın milletvekilinin sorusuna da yanıt olacak şekilde benim sorum şu: RTÜK'ün tarafsızlığı konusunda ciddi kuşku var, eminim size de gelmiştir. Buradaki mesela, bu bir yıllık değerlendirmede en çok cezalar iktidara yönelik eleştirilerden, afet yönetimine ilişkin eleştirilerden, Kürt sorunu meselesiyle ilgili durumlardan kaynaklanıyor. Yani kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık meselesinde, burada eleştiri konusunda çok da fazla bir başlık göremiyoruz. Ayrıca, kanallara göre ceza dağılımına baktığımızda da gerçekten tarafsızlığımız konusunda ciddi kuşku uyandıracak durumlar var. Kadına yönelik şiddet ve ayrımcılıkla mücadele meselesinde, biraz önce söylendiği gibi, sadece koruma, kollama meselesi değil kadınların toplumsal yaşama eşit, özgür bireyler olarak katılmasını teşvik edici birtakım durumlar olması lazım. Bu anlamda "toplumsal değerler" diye altı çizilen durumun içinde mesela eşitlik, özgürlük, dayanışma değerleri neredeyse hiç yok gibi görünüyor. Bu, burada "toplumsal değerler" başlığı altında eşitlik, özgürlük, dayanışma... Her tür bireyin cinsiyeti ne olursa olsun, inancı ne olursa olsun, ulusu ne olursa olsun, cinsel yönelimi ne olursa olsun bu değerlerden eşit şekilde yaşamda saygı görmeye hakkı var. Bu anlamda bakınca, mesela, en çok kurumunuzda tartışma konusu olan bir şey vardı, İstanbul Aile Vakfı tarafından düzenlenen Büyük Aile Buluşması çağrı metnini yayınladınız ki bu ayrımcı bir tutumdur bence; soru önergesi de vermiştik bununla ilgili. Bunu yayınlarken ne yazık ki LGBTİ+'lara yönelik televizyon programında, haberlerde ciddi cezalar var "Manevi değerler." diyerek. O yüzden bizim aslında bu toplumsal değerlerden ne anlıyoruz meselesini biraz tartışmamız gerekiyor diyorum. Bu ayrımcılık değil mi diye soruyorum. Şimdi, raporla ilgili söyleyeceklerim bunlar.

Bir de Komisyonumuzun kendi işleyişinde kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığı önleme, kök nedenleri açığa çıkarma, kök nedenleri çözme ve bütüncül yaklaşım meselesi vardı. Ne yazık ki son iki toplantıda burada, bu toplantı işleyişinde antidemokratik tutumlar sergilendi diye düşünüyorum ben; hem bana hem Adalet Vekile mobbing uygulandığını düşünüyorum. Bu konuda mesela diğer katılımcılar ne düşünüyor, çok merak ediyorum çünkü burada eğer biz yaptığımız işin önemine uygun... Her birimiz ilk toplantıdan beri çok önemli olduğunu söyledik, dolayısıyla burada bakış açımızdaki farklılıklar çok açık, politik farklılıklarımız çok açık; bunları dinlemeliyiz, duymalıyız ki kalıcı birtakım çözümler olsun. Bakın, defalarca biz sunumlar dinledik ve on yıllardır dinliyoruz ama kadın cinayetleri artıyor, nefret cinayetleri artıyor. Dolayısıyla çözüm bulmak için biraz da farklı bir şeyler söyleyenleri sonuna kadar dinlemenin, her cümle arasına girmemenin, her dediğine karşı tutum almamanın bu Komisyonun ciddiyeti açısından, çalışmalarında kalıcı çözümler bulması açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla hem demokratik söz almalar, söz dağılımındaki eşitlik aynı zamanda -ben farklı Komisyonlarda çeşitli Komisyon toplantılarına katılıyorum- mesela Komisyon Başkanının da aslında düzeni, eşitliği, demokrasiyi koruyan bir tutumda olması gerekir. Her söylediğimize mesela yanıt verecek pozisyonda olmaması gerekir diye düşünüyorum çünkü katılımcı milletvekillerinin söz hakkı sınırlanıyor böyle olduğunda. O yüzden -dediğim gibi- aslında en başından vardı politik farklılığım nedeniyle. Ben mesela, kadınların bağımsız örgütlenmesinin, bağımsız mücadelesinin önemli olduğunu düşünüyorum. Fransız İhtilali'nden beri böyle bir politik hak olduğunu söylüyorum. Bu anlamda da bu Komisyonun erkeklerin olmasını aslında problemlili buluyorum hâlâ, Başkanın erkek olmasını da problemlili buluyorum. Bu kişilikten, sizin kişiliğinizden bağımsız, politik bir fikir bu. Dolayısıyla bu politik fikre katılmayabilirsiniz ama saygı duymak ve acaba diye düşünmek zorundasınız. Çünkü ben dikkatle herkesi dinliyorum ve ne yazık ki özellikle son iki toplantıda buradaki işleyişin kadınlar açısından ciddi problemlili olduğunu, kadınların kendini ifade etmesi konusunda engelleyici birtakım tutumlar olduğunu düşünüyorum. Bu konuda diğer katılımcıların ne düşündüğünü de merak ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Saki.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin RTÜK temsilcilerinin sunumlarıyla ilgili görüşmede yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şimdi "Her sorumuza, konuşmamıza cevap olmak zorunda değil." dediniz. Size cevap olmasın ama şunları söyleyeceğim: Bir, burası galiba en demokratik yönetilen komisyonlardan bir tanesi. O kadar demokratik ki, bakın, kayıtlara geçsin diye söylüyorum -öyle bir cümle vardı Genel Kurulda, bende alıştım- AK PARTİ'nin bu Komisyonunda 11 üyesi var, 2 MHP üyesi var; etti 13. Ben bu Komisyon Başkanlığına 15 üyenin oyuyla Başkan seçildim. Bir kere seçimimiz çok demokratikti. Kadın vekillerimizin iradesine saygı gösterildi, zaten başka çare yok, muhalefet partilerimizin milletvekilleri bile oy verdi, 15 üyeye ben seçildim.

Demokratikleşme konusunda, yönetim konusunda görüşlerinize katılmıyorum Komisyon adına çünkü geçen toplantıda -burada olmayan arkadaşlarımız, katılımcılar da bilsin diye söylüyorum- size bütün vekillere verdiğimiz kadar, beş dakikalık süre tanıdık. Siz on beş dakika konuştunuz yani 3 kat demokrasi tanıdık size, oradan da bir şikâyetimiz yok ama başka arkadaşların konuşma hakkını elinden almış olduğunuz yani antidemokratiklik varsa bu sizden kaynaklanıyor.

Başka ne dediniz? Bu toplantılarda -bir erkek vekil üyemiz eksilmiş- Sayın Ahlatcı burada böyle bir Kadına Karşı Şiddet ve Ayrımcılığı Araştırma Komisyonunda sizin de görüşünüzü almak isteriz doğrusu. Her türlü görüşe açık bu Komisyon. Dediğiniz gibi, katıldığım nokta şu: Çözüm bulmaya çalışıyoruz. Çözüm bulurken Komisyonumuzun da... Ha mobbingden söz ettiniz. Kavramı yanlış kullandığınıza inanıyorum. Yerinde olmayan bir kavram, içeriği boş bir kavram. Şöyle: Herhangi bir milletvekilimizin -hangi görüşte olursa olsun-

Komisyonumuz üzerinde siyasal bir baskı oluşturmaya asla izin vermem. Yani mağduriyet üreterek, olmayan bir mağduriyeti üreterek mağduriyet üzerinden Komisyona şiddet uygulanmasına karşıyım; asla izin vermeyeceğim bir durum bu. Onun dışında her türlü demokratik hak kullanılıyor. Burada, geçen toplantıda ufak bir tartışma oldu. Keşke büyük tartışma da olsa, hakaretsiz; orada da oylamaya gittik yani öyle bir kural olmamasına rağmen oylamaya gittik, demokrasimiz tartışmayla büyüyecektir ama katılmadığım görüşleri de ifade ettim.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI (Devam)

A.- Görüşmeler (Devam)

1.- RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, Başkan Yardımcısı Deniz Güler ve RTÜK Üyesi Deniz Güçer tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme (Devam)

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Ekmekçi, buyurun.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) - Teşekkür ediyorum Başkanım. Kıymetli Başkanım, çok Kıymetli Başkan Yardımcılarım; hoş geldiniz. Öncelikle güzel sunumunuz için ben de teşekkür ediyorum.

Başkanım, özellikle televizyon dizilerinde kadına yönelik şiddet içeriklerinin, kadının erkek egemenliğinde âdeta nesne hâlini almasının, çeşitli gerekçelerle kadının erkekler tarafından cinayete kurban edilmesinin toplumda kadına yönelik şiddeti artırdığı bir gerçek. Filmlerin ve dizilerin bu anlamda denetlenmesi ve özellikle sanatçı özgürlüğünün kadınları nesne hâline büründürmenin dışında kalmasının gerektiğinin de ifade edilmesi gerekmekte diye düşünüyorum.

Yine, televizyon başta olmak üzere, kitlesel medya organlarının kadına yönelik şiddet haberlerinin izlenirlik oranlarını artırmak gayesiyle verildiğine de tabii, şüphe yok ancak kadın medyanın nesnesi olamaz, olmamalıdır da.

Ayrıca, kadına yönelik şiddet olaylarının medyada verilmiş şekli ve içeriği de kadına yönelik şiddetin sanki toplumda normalmiş gibi bir algı oluşmasına sebep olmaya başlıyor ve toplumsal duyarlılığı da bu şekilde yok ediyor, kamuoyu duyarsızlaşmaya başlıyor. Bu nedenle, buna çok dikkat edilmeli diye düşünüyorum çünkü kadına yönelik şiddet hiçbir şekilde sıradan bir durum olamaz, olmamalıdır da. Sürekli bu tarz haberleri ve programları izleyen bireyler de içinde bulunduğu bu şiddet ikliminin etkisiyle şiddete meyilli bir kişilik hâlini özellikle almakta. Öncelikle, medyadan kamuoyuna boca edilen bu şiddet ikliminin de ortadan kaldırılması gerekmekte.

Ben -siz az önce bahsettiniz soracaktım ama- özellikle “Yayıncılarla, yapımcılarla, senaristlerle kadına yönelik şiddetin önlenmesi noktasında bilinçlendirme ve istişare toplantıları yapılıyor mu?” diye soracakken siz yaptığınızı söylediniz. Acaba bu toplantıların daha mı sık yapılması lazım, daha farklı içerikte mi yapılması lazım ki sonuç alabilelim çünkü gördüğümüz kadarıyla bu noktada, demek ki o toplantılar çok başarıya mı ulaşmadı acaba? Bunu bir sorgulamamız gerekir mi diye düşünüyorum.

Yine, ayrıca, toplumsal farkındalık oluşturacak film, dizidir, yapımlarla ilgili bunları destekleme çalışmalarımız var mı RTÜK’te yapılan? Bunlarla ilgili bilgi verebilirseniz memnun oluruz.

Bir de az önce sunum yapan Başkanlarımızın konuşmasındaki şu konu bence çok önemliydi: Medya okuryazarlığı, Deniz Başkanım anlattı bu konuyu. Okullarda bunun müfredatta seçmeli ders olarak okutulduğunu söylediniz. Acaba gelinen noktada “Ana derslerden mi olmalı?” diye bu tartışılabilir mi, değerlendirilebilir mi? Ben önemli olduğunu düşünüyorum kendimce.

Kıymetli sunumlarınız için teşekkür ediyoruz Başkanım, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Ekmekçi.

Sayın Kılıç...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de sunum için teşekkür ederim.

Hakikaten dinleyince aslında ilkeler de çok güzel, yayın etik ilkeleri ama biraz geç kaldık sanki bunları yürürlüğe sokmakta ve uygulamakta diye düşünüyorum.

Şimdi, olumlu olumsuz birçok örnek izledik. Sadece bu hafta oturup ana medyadaki dizileri izlese benden çok daha beter görüntüler göreceğimizi düşünüyorum. Hani ben çok dizi izleyen biri değilim ama sosyal medyada sürekli küçük küçük videolarla da onu maalesef görüyoruz. O yüzden, geç kaldığımızı düşünüyorum.

Şimdi, medyada şiddetin uzmanlar üç etkisi olduğunu söylüyor. Biri, duyarsızlaşma yani normal karşılamaya başlaması toplumun. Diğeri, şiddeti modelleme yani örnek alma, artık kanıksayıp normalleştikten sonra. Sonuncusu ise korku yani bir korku toplumu yaratılması bu medyanın etkisiyle. O yüzden, aslında buradan tabii ki ben ne ceza ne de sansür çağrısı yapmak istemem, bunun yerine sorumlu yayıncılık çağrısı yapmanın çok daha doğru olacağını düşünüyorum açıkçası. O yüzden, RTÜK’ün daha çok ceza ya da bir sopa gibi gösterilmesinden öteye aslında tavsiyeleriyle bu medyayı düzenleyen bir kurum hâline gelmesinin toplum açısından da ülkemiz açısından da çok faydalı olacağını düşünüyorum.

Şimdi, mesela, bir RTÜK bütçesi geçti bu bütçede, 2025 yılı bütçesi 1 milyar 919 milyon 952 bin lira. Bu bütçenin ne kadarı kadına yönelik şiddetin ve ayrımcılık önlenmesi için ya da toplumsal cinsiyet eşitliği için kullanılacak? Buna ilişkin bir planlama var mı? Sorularımdan biri bu.

Diğeri, az önce de birçok arkadaşım da bahsetti, dizilerdeki rol modeller. Hakikaten yani öyle karakterler var ki normalde sokakta karşılaşırsanız kelepçeyi vurup cezaevine götürceğiniz insanlar maalesef dizilerde kahramanlaştırılıyor. Daha önceki toplantılarda da söyledim, yakışıklı bir jön bulunuyor işte çok güzel âşık, eşine çiçekler veriyor ama bir taraftan, patır patır adam öldürüyor, işkence yapıyor. Maalesef, bu rol modeller üzerine ekstra bir çalışma yapılması gerekiyor çünkü en çok da günümüzde bu mafya dizileri gündemde. Benim de

16 yaşında ergenlik çağında bir oğlum var, onun adına da onun yaşlıları adına da gerçekten çok kaygılıyım rol model olacaklar diye, benim gibi birçok velinin de kaygılı olduğunu düşünüyorum. Yani bu mafya dizilerine ilişkin özel bir çalışma yapılabilir mi? Bir diğer sorum bu.

Bir sorum daha: Bu "Arka Sokaklar"da tüm toplumun bildiği Hiranur Vakfında yaşanan sürece ilişkin bir konu alınmıştı, o süreç anlatılmıştı; buna ilişkin bir yaptırım uyguladınız. Yani bu, aslında, orada yaşananları gerçekten bu toplum düzenine aykırı olmasına ilişkin halkta bir farkındalık yaratmaz mıydı? Neden böyle bir ceza uygulandı? Yani toplum da biz de açıkçası bu cezanın neden olduğunu anlayamadık. Sonra, hatta dizinin oyuncularını da birçok açıklama yaptı buna ilişkin.

Diğer arkadaşlarım da söyledi gündüz kuşağı programlarıyla ilgili. Siz KEFEK toplantısında "Toplam 518 ceza verilmiştir." diye söylemişsiniz, tutanaklarda gördüm ben de. Kaç yılda verildi bu ceza? Ama biz arşivlerde bulamadık bu cezaları arşivlere baktığımızda. O yüzden, bu cezalar kaç yılda verildi, ne tarz cezalar? Şimdi, bu gündüz kuşağı programlarında damadıyla kaçan kaynanalar, kıyma makinesinde cinayetler, o kadar çok kötü örnek var ki burada söylemek bile istemem. Aslında bunlar bir kenarda dururken haber ve yorum programlarında iktidarın eleştirildiği yayınlara ceza verilmesi açıkçası RTÜK'ün az önce anlattığınız bütün çalışmalarına da gölge düşürüyor. Bu konuda daha dikkatli olunması gerektiğini düşünüyorum.

Bir diğer konu var. Şimdi, Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan, biliyorsunuz, bir grup toplantısında Gezi Parkı'ndaki protestolara katılan kadınlar için "sürtük" ifadesini kullandı; bu, hemen hemen bütün kanallarda yayınlandı, haber programlarında da gündüz, gece ve öğlen de yayınlandı; bunu bir kenara koyalım ama siz kurum olarak Cadde TV'de yayınlanan "Filleri Yakalamak" isimli bir filmde "sürtük" ifadesi geçtiği için 13 Mart 2024 tarihinde kanala para cezası uyguladınız. Yani burada bir çelişki görmüyor musunuz? Yani bu dizi ya da filmler ne zaman, hangi saatlerde yayınlanıyor, çocukların yattığı saatlerde mi bilmiyorum ama Cumhurbaşkanı'nın kullandığı ifadeyi izlemeyen, duymayan, görmeyen kalmadı. Bununla ilgili bir yaptırım oldu mu ya da bununla ilgili bir gelişme oldu mu? Bildiğim kadarıyla bir itiraz da oldu, bir başvuru da oldu ama bu, hiçbir gündeme alınmadı.

Sorularım bunlar.

Geç kalınmış olsa bile çok kıymetli çalışmalarınız. Umarım bu yayın etik ilkeleri hakikaten uygulanır ve eğer bundan sonra bir komisyon kurulursa ya da RTÜK gündeme geldiğinde bir daha bunları konuşmak durumunda kalmayız diyorum.

Bir de önerim olacak 6284 ve KADES'le ilgili -yani yasal olarak uygun mu bilmiyorum ama- bizim toplumumuzda kamu spotu çok dikkat çekmiyor ama bu akşamları izlenen dizilerde ya da çok izlenen filmlerde 6284 ve KADES filmin ya da dizinin, konunun içine yayılabilir mi ya da buna ilişkin belki de bir şart koşulabilir mi? Böyle de bir önerim var.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Kılıç.

Özbudun Hocam, buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Teşekkür ederim.

Bir iki soru soracağım ama sorumun bir kısmı basındaki tecrübeniz sebebiyle size de olacak.

Önce şunu ifade etmek istiyorum: Ben, doğrusu, televizyon izleyicisi bir kişi olarak haberlerin yorumla verilmesinden çok rahatsızım çünkü benim kendime ait bir zekâm, perspektifin ve yeteneğim var. Sadece gerçek olayları ve olguları dinlemek ve yorumu kendim yapmak istiyorum.

Şimdi sorumun sizinle ilgili kısmı şu Sayın Cevizoğlu: Ben CNN International'ı ve BBC International'ı izliyorum. Dolayısıyla yapacağım karşılaştırma sınırlı. Dünyada da basın dilinde böyle bir değişim rüzgârı var mı? Bu Türkiye'ye özgü bir şey mi?

Eskiden -ben 61 yaşındayım- sadece TRT'nin olduğu zamanlarda TRT olayları ve olguları bir haber şeklinde, yorumsuz olarak ve çok doğru bir Türkçeyle aktarırdı. İngiltere'de bir söz vardır "BBC İngilizcesi" derler doğru İngilizce için, Türkiye için de böyle denilebilirdi, TRT Türkçesi çünkü doğru bir Türkçeydi ama tamam, güzel oldu, çoğulculuk adına özel kanallar kuruldu, bir kere Türkçe bozuldu, haberlerin aktarılış biçimi değişti. Ben birinci olarak bundan rahatsızlığımı ifade etmek istiyorum.

İkincisi, bu dizi filmlerin toplum psikolojisi üzerinde çok büyük etkisi olduğunu bir üniversite hocası olarak gözlemliyordum öğrencilerimin üzerinde. Gençler dizilerdeki gibi yaşamaya başlıyorlar, artık kendi kişisel gelişimlerinin dışına çıkmış oluyorlar -belki çok daha farklı kişilikler geliştirecekler- o dizilerdeki karakterler gibi giyinmeye, onlar gibi konuşmaya ve onlar gibi davranmaya başlıyorlar. Acaba, bu dizi filmlerin süresi kanallar yönünden sınırlansa daha iyi olmaz mı? Aksi hâlde, toplumu çok aşırı ölçüde yönlendirici etkisi var.

Son sorum da şu: Gene, bu, kadının şiddete maruz kalma yönündeki haberler... Bir tane örneği aktarayım: "Yabancı uyrukluymdu, yolda yürüyordu, arkasından takip edildiğini hissetti, adımlarını hızlandırdı; sonra, fail onu bir dükkânın kepengine sıkıştırdı, yumrukladı." vesaire. Bunları böyle aktarmak şart mı? Yani sadece "Falanca ilde, falanca bir kadın cinayete maruz kaldı." dedikten sonra -yorumsuz, böyle abartılı kelimeler kullanmadan- hemen arkasından 2 misli bir süreyle, kamu spotu şeklinde İçişleri Bakanlığının, kadınla ilgili Bakanlığın, Adalet Bakanlığının önlemlerine ait haberler verilse hiç değilse caydırıcı olan önlemlerin alındığı hissi de uyandırılarak potansiyel faillerin biraz caydırılması sağlansa olmaz mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Hocam.

Bana sorduğunuz soru seslendirme Türkçesiyle mi ilgiliydi? Öyle mi alayım sorunuzu?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Yani şöyle Sayın Cevizoğlu: Haberlerin sunuluşunda -bu bütün kanallarda var- yorumlu algı yönetimine dayanan haberler... Şimdi bir örnek vereceğim: "Yurdumun milletvekili asgari ücrete zam yapmadan kendi maaşını düşündü." Mesela, anlatabildim mi?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok güzel anlatıyorsunuz.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Orada bir algı yönetimi ve toplumu Parlamente'ye karşı kışkırtma tutumu var; bu, birçok olayda böyle.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Size uzun uzun medya gözüyle cevap vermek isterdim ama ne yazık ki Komisyon Başkanı olarak, medya açısından olaylara baktığım zaman, bu konuyla ilgili taraf gibi olurum. Onu bir başka zaman uzun uzun anlatayım.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Tamam.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Ama kısaca şunu söyleyeyim: Medya da bir sektör bütün dünyada olduğu gibi, medyanın da kendine göre kuralları var. Bu kuralların şiddet açısından düzenlenmesine çalışıyoruz, değil mi? Önerileri alıyoruz, sıkıntıları dile getiriyoruz. Masanın öbür tarafından, medya yönetimi açısından baktığımız zaman durum çok farklı. Mesela, hani lafi uzatarak süreyi doldurmaya çalışan tartışmacılar var ya, onlara benzemeyim ama şöyle...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Estağfurullah.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bu örnekten siz öteki konuda bir cevap çıkarırsınız kendiniz. Deniliyor ki: "Niye hep aynı tartışmacılar var? İşte, adam sağlık uzmanı ama Suriye politikası konusunda konuşuyor alakasız konularda." Çalıştığımız sektörde yıllarca konuşmacı bulma sıkıntısı çektik televizyonlar. O zaman ne dediler? Haftanın yedi günü tartışma programı var bütün televizyonlarda; yedi günü her gün en az 4 konuk, 28 konuk bulacak, sonraki haftayı ayarlayacak. Her televizyon programının bağımsız bir editörü, bağımsız bir yönetmeni var, her programın ayrı ekibi var yani Ferrari'de otomobil yarışı gibi bir şey bu, ekipler farklı. O zaman, konukları sabitleştirme yoluna gittiler çünkü diyelim ki bu akşam sizi çağırdılar konuk olarak, işiniz çıktı, gidemediniz, bir koltuk boş kalacak. Televizyon çok çabuk haber tükettiği için ve de zaman tükettiği için bu olmuyor. Bir de rating yarışı var. Bunları uzun uzun, inşallah, bir başka zaman... Bana da sorulmasını çok istiyorum, ekranlarda da çok söyledim. Sağ olun, siz sordunuz, televizyoncular sormadı. Bir başka yere konuk olarak gidip uzun uzun anlatmak isterim.

Türkçeden söz ettiniz. Böyle bir Türkçe var mı? Var. Buna eskiden "dublaj Türkçesi" deniliyordu; seslendirme Türkçesi. Burada, sosyal medyada da başka bir Türkçe var, değil mi? Kısaltmalar var. "Çağımız ilerliyor, 2024 yılındayız diyoruz" ama aslında, bu kısaltmalar açısından, biz, Mısır piramitleri dönemine, hiyeroglifler dönemine döndük. Kuş işaretleri, kalp işaretleri, alkış işaretleri; kısaca emojiler; değil mi? Mısır dönemine dönmüş bulunuyoruz. "Çağ ilerliyor." diyoruz ama ne kadar ilerlediğimiz tartışılır. Bir sosyolog ve filozof var Bruno Latour diye -siz meraklısınız bu konulara- onun kitabının adı şu: "Biz Hiç Modern Olmadık" kitabın adı bu yani ilerledikçe modern olduk zannediliyor ama adam diyor ki: "Biz hiç modern olmadık." Dünyayı kastediyor, enteresan.

Sorunuzu not aldı Sayın RTÜK Başkanı ve üyeleri.

Sayın Toy, buyurun.

RUKİYE TOY (Sivas) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli basın mensupları, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, biraz önceki ifadeyi tekrar... Sayın Vekilimizin birçok konudaki sözlerine katılıyorum ama Sayın Cumhurbaşkanımızla ilgili söylediği söze katılmıyorum çünkü Sayın Cumhurbaşkanımız kadına yönelik şiddetle mücadelede şu ana kadar inanılmaz büyük bir...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Eleştirmedim ki, söylediğim söz eleştiri değil, sadece kelimeyi söyledim!

RUKİYE TOY (Sivas) - Bize en çok destek olan, kadınlara destek olan kişilerden biridir. O kelime de kadınlar için söylenmiş değil camiye girip bira şişeleriyle kutsal mekânları kirleten teröristler için söylenmiş bir sözdü. Onu da kayıtlara düşmek için söylemiş olalım.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Onun yalan olduğu ortaya çıktı, onun yalan olduğu ortaya çıktı!

RUKİYE TOY (Sivas) - Vekilim, siz de biraz önce söylemişsiniz "Sözü kesmeyin." diye, siz de kesmezseniz sevinirim.

Günümüzde tabii, medya araçları, bilgiye erişim, iletişim boş zaman faaliyeti olarak hayatımızın ayrılmaz bir parçası. Hepimiz sosyal medyayla ya da televizyonla ya da herhangi bir iletişim aracıyla hemen hemen her gün saatlerce muhatap olabiliyoruz, giderek yaygınlaşan ve çeşitliliğinin de arttığı bir medya mecrası görebiliyoruz. Tabii, insanların zihinlerini, yaşayış biçimlerini etkiliyor medya. Örneklilik teşkil edebiliyor hatta işte, biraz önce sunumda olduğu gibi olumlu ya da olumsuz örnekler de ne yazık ki olabiliyor ama hani derler ya, şöyle de bir söz var kültürümüzde: "Doğru emekleyene kadar yalan koşarmış." Dolayısıyla ne yazık ki olumsuz örnekler daha fazla yer edinebiliyor, daha fazla örneklilik teşkil edebiliyor.

Tüm bunlar medyada şiddetin temsil ediliş biçimine dair bir sorgulamayı gerektiriyor. Biz siyasetçiler de sık sık bu sorulara muhatap oluyoruz ne yazık ki. İşte, özellikle, biraz önceki tüm vekillerimizin de söylediği gibi, gündüz kuşak programlarıyla ilgili hepimiz şikâyet ediyoruz, söylüyoruz ama Sayın Başkanım, genel itibarıyla çok bir değişiklik de göremiyoruz. Gündüz kuşağında -biraz önce Vekilimizin de söylediği gibi- katil, sapkın ama sempatik gösterilebiliyor, esprileri "caps" olabiliyor. Dolayısıyla özellikle genç kızlarımız üzerinde ya da herhangi bir eğitimi, donanımı olmayan insanlar üzerinde de etkili olabiliyor.

Sadece gündüz kuşakları değil gençlerin dinlediği kliplere de bir bakmak lazım. Kliplerdeki görüntülerde de ne yazık ki şiddet sahneleri olabiliyor. Şiddetten kasıt sadece fiziksel şiddet değil; psikolojik şiddet, ekonomik şiddet şarkı sözlerine de ne yazık ki her anlamda yansımış durumda, özellikle rap şarkılarda. Her ne kadar rap kültürü bir aykırı kültür olarak ortaya çıksa da şarkı sözlerine baktığımızda, özellikle cinsiyet ayrımcılığını, kadının metalaştırılmasını vurgulayan şarkı sözlerine de denk gelebiliyoruz, karşılaşılabiliyor. Geçen defaki toplantımızda Aile Bakanlığımızın çok güzel bir kamu spotunu izlemiştik Sayın Başkanım. Biz de hatta şöyle bir öneride bulunmuştuk: Her şiddet sahnesinin sonrasında -bu, psikolojik şiddet de olabilir, sadece fiziksel değil- caydırıcılık açısından, en azından o olumsuz örneğin

örneklik teşkil etmemesi açısından da bir kamu spotu yayınlanabilir mi, zorunlu olabilir mi? RTÜK'ün bu konudaki başarısı ölçülebilir verilerle kamuoyuna açıklanabilir mi? Benim sorularım bunlar.

Dijital dünyada kadınlarımıza daha fazla ve daha farklı eğitimler verilebilir mi? Bu, Millî Eğitim Bakanlığımızla olabilir ya da farklı kanallar aracılığıyla da olabilir çünkü kadınlarımız çocuklarımızla daha çok muhatap olduğu için çocuklarımızın da... Geçen defa da söylemiştik, bir rüzgâr aldı, götürüyor çocuklarımızı ve biz onlara ulaşamıyoruz. Kadınlarımızın çoğu sosyal medyayı nasıl kullanabileceklerini bilmiyorlar. Dolayısıyla "Çocukların da bilinçli kullanması adına kadınlarımıza bu anlamda eğitimler verilebilir mi?" diye sormak istiyorum çünkü çocukların da o mecralarda yaptığı faaliyetlere biz kadınlar... Erkekler de aynı şekilde, fark etmez ama daha çok kadınlar üzerinde konuştuğumuz için söylüyorum.

Bir de Sayın Başkanımızın dijital dille ilgili söylediğine de kesinlikle, yüzde yüz katılıyorum. Biz dijital dünyada anne baba olmakla ilgili bir panel düzenledik, hemen arkasından da dijital dünyanın Türkçemizi nasıl etkilediğine dair bir panel düzenlemiştik. Bunu da gerçekten çok önemli görüyorum. Sadece kısaltmalarla ya da sadece emojilerle konuşuyor çocuklarımız. Dolayısıyla belki RTÜK bu konuda, Türkçemizle ilgili de bir çalışma yapabilir.

Bu anlamda, sunularınız için tekrar teşekkür ediyor, başarılar, kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Toy.

Sayın Ersever, buyurun.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok teşekkür ediyorum sunumlar için.

Ben de şuradan ele alayım: Zaten bu televizyon dizilerini çok... Gündüz kuşağı, gece kuşağı, artık sabaha karşı kuşağı, sürekli aynı diziler dönüp dönüp duruyor çünkü yirmi dört saat. Feodal aile yapısı, cinsiyetçi söylemler, güçlü erkek, zayıf kadın karakterleri, normalleştirilen silah kültürü, özellikle silah, övülen lüks yaşamlar, romantik yaşamlar, yasa dışı işler... Yani bu dizilerin birinde değilse bile hemen hemen hepsinde aynı kanallar, sanki birbirinden kopya eder şekilde bu dizileri yapıyorlar ama ocak ayından sonra sizin nasıl bir uygulamanız olacak, onu da tabii bir görerek, bir dahaki görüşmemizde onları anlatacağız size.

Burada bu silah olayını çok önemsiyorum; çeteleşme yani çocukların mahallelerde... Bugün bunları pratik olarak yaşıyoruz zaten mahallelerde, çok ciddi bir çeteleşme var, televizyon kanallarında da aynı var.

Çizgi filmlerde toplumsal cinsiyet eşitsizliği üzerinden bir şeyler yapılabilir, en azından anaokulundaki küçük çocuklara bu anlatılabilir.

Kamu spotlarını tabii ki ben de çok önemsiyorum, onu hakikaten dizilerde yerleştirmek gerekiyor yani dizilerin arasına yerleştirdiğinde biraz daha beyne giriyor, görsel olarak aldığınızda onu, hanı, konuşarak falan değil de.

Tabii, TRT bütün dillerde yayın yapıyor ya, oralarda da yapılması gerekiyor diye düşünüyorum.

Bir de Türkçe konusu tabii, çok hassas TRT'de. Geçen sene Ankara Balâ'da -bunu örnekliyorum her yerde çünkü- deprem olmuştu, spiker "Bala" yani "Ankara Bala" diye okudu. "Bala" diye bir yer yok yani Balâ; bu nasıl öğretilecek, nasıl olacak? Bu konularda da biraz daha özendirici olmak gerekiyor.

Tabii, bir de sosyal medya konumuz var ama buranın konusu olmayacak herhâlde. Onunla ilgili ne yapacağız? Yani şöyle: Çocukların ve gençlerin sosyal medya kullanımı çok çok arttı, bunu da kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Sosyal medya kullanma yaşı 6 yaşa kadar düşmüş vaziyette, 10-15 yaş grubunda yüzde 70'lere gelmiş. Bu yaş gruplarında ağırlıklı olarak TikTok, Youtube, Instagram kullanılıyor. Hemen hemen her 3 gençten 1'inin profili herkese açık. Bu, tehditlere karşı çocukları savunmasız bırakıyor. Yani bu çocukları ve gençleri koruma amacı taşırken aynı zamanda temel hak ve özgürlükleri de güvence altına alabilmek için bununla ilgili neler yapabiliriz? Sosyal medya, sosyal medyadan gelen tehditler; bunlar da yeni olan tehdit türleri, hep birlikte biliyoruz bunları, yaşıyor da birçok kadını.

Şimdilik bu kadar.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Ersever.

Bu çeteleşme konusunda şunu söylemek isterim, daha önceki toplantılarda da söyledim: Ben buna kendi yayınlarımda dikkat çekmiştim, hatta bir kitabım da var "Opak Toplum" diye. Zihni bulanık toplum inşa etme, bu dizilerle doğruyu yanlış birbirinden ayıramayan bir toplum çabası var. Bunun arkasında da kim var; senaristler mi var, televizyon patronları mı var, dış güçler mi var, başka bir şey mi var? Mutlaka üzerinde durulması gereken bir konuydu.

Sayın Dora, buyurun.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Teşekkür ediyorum.

Öncelikle, hoş geldiniz, güzel sunularınız için de çok teşekkür ediyorum.

Benim dikkatimi çeken ya da belki gözümden kaçan -ben Genel Kurulda olduğum için biraz geç geldim- hiç kadın programlarından bahsetmemiş olmamız. Evet, dizilerden bahsediyoruz, ben de birazdan onlardan bahsedeceğim, onların içeriklerinden bahsedeceğim fakat sizin kendi yaptığımız araştırmalar dâhil olmak üzere, izleme oranlarına göre yapılmış Türkiye'deki diğer bütün çalışmalara baktığımızda kadın programları 1'inci sırada aslında, başı çekiyor bu anlamda ve enteresan bir şekilde şunu görüyoruz bu programlarda: Âdeta -özendirici dili ben artık gerçekten geçiyorum, o seviye çoktan atlanmış görünüyor maalesef bunlarda- bir cinayetin nasıl örtbas edileceğine dair bütün detaylar, böyle bir niyeti olan insanın önüne altın tepsiyle sunuluyor. Şimdi, ben kendi yakınlarım dâhil olmak üzere çevreme baktığım zaman -ki sosyal medyada da sıkça görüyoruz- artık, fenomenleşmiş katiller görüyoruz; çok sevilen, herkes tarafından bilinen hatta, hatta

lakaplarla anılan olaylar var, işler esprilere, karikatürlere kadar gitmiş, o kadar içselleştirmişiz, o kadar normalleştirmiş ki maalesef, “caps”i falan geçtim ciddi anlamda...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Palu ailesi gibi...

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Evet, evet, bir dönemin Palu ailesi gibi şimdi de var enteresan bir şekilde. İşte bilmem kaç tane eşini öldürmüş olan, meşhur bir Satılmış amca var ama çok enteresan bir şekilde bizim burada...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bakın, o kadar sizi etkilemiş ki “Satılmış amca” diyorsunuz.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - İşte bakın, insanlar o kadar sempatikleştirdi ki bunu çünkü programı sunan kişi böyle hitap ediyor, adamın soyadını bilmiyoruz, o “Satılmış amca.”

Şimdi, bakın, az önce bahsettiniz, aldığımız önlemlerden bahsettiniz fakat bu sadece haberleri sunarken yahut dizilerde geçen kısımlar değil, bizim bu gündüz kuşağı programları konusunda çok marjinal kararlar almamızın gerektiğini, artık bunun zamanının çoktan geçmeye başladığını görüyoruz. Çünkü -dediğim gibi- bu şiddet sadece erkeğin kadına yönelik yaptığı şiddet şeklinde de sınırlandırılmamalı ki benim az önceki olumsuz ve olumlu örneklerde hep dikkatimi çeken şey şu: Şiddet deyince aklımıza sadece fiziksel şiddetin geliyor olması ve bunu örneklendiriyor olmamız ve kadına yönelik şiddet deyince sadece -genellikle de bu şekilde sunuluyor- psikolojisi çok bozulmuş, ekonomik sebeplerden bunalmış bir erkeğin uyguladığı şiddet... Bu ifadeler bile artık bunu meşrulaştırır gibi bir durum arz ediyor maalesef. Hep erkeğin kadına yönelik şiddetinden ve fiziksel şiddetinden bahsediyoruz, böyle bir sınırlama var. Oysa şiddet içeriği dediğimiz şey bununla sınırlı bir olgu değil. Şimdi ben birkaç tane örnek vereceğim; tabii, bunların içerisinde fiziksel şiddet de yer alacak fakat bizim psikolojik şiddetimiz ya da algılar yoluyla çocuklara izlettiğimiz çizgi filmler aracılığıyla, maalesef, karşımıza çıkan çok değişik boyutlarda şiddet türleri var. Kadının kadına yönelik uyguladığı şiddet de var. Mesela pek çok sahnede, ben eski bir bürokrat olarak söylüyorum bunu, hani bürokraside maruz kaldığım şiddetlerden... Hani, bu illa ki bir erkeğin bir kadına yönelik şiddetiyle sınırlandırılmamalı, kadının kadına yönelik şiddetinden de burada bahsedelim ve şiddet deyince çerçeveyi de daraltmayalım çünkü şiddet çok boyutlu, çok katmanlı bir hadise; bizim hepsini, topyekün bir şekilde ele almamız gerekiyor.

Şimdi, odaklandığımız konu hep cinayet; dikkat ederseniz, hep cinayetler üzerinden gidiyoruz yani en rijit sonuç üzerinden hareket ediyoruz değil mi? Artık açıkçası biraz da iş işten geçmiş oluyor, hep sonuç üzerinden... Oysa bizim engelleme yükümlülüğümüz var, tedbir amaçlı politikalar üretme yükümlülüğümüz ve oraya giden yolları tıkama sorumluluğumuz var, bunlar üzerinden gitmemiz gerekiyor. Şiddet dediğimiz zaman cinayet, hayatını kaybeden kadın; bu böyle bir şey değil. Birkaç tane diziden bahsedeceğim ben şimdi; mesela, “Adını Feriha Koydum” dizisinde bir kadının cep telefonunun olması bile sıkıntı olabilecek “Sen ne yapacaksın onunla?” gibi ifadeler... Şimdi, bakın, bu da bir şiddet türü, hani, erkek kullandığında sorun olmuyor, kadın kullandığında sorun oluyor; işte, bu, psikolojik şiddet, evet. Ve bu da aslında en rijit ifade ettiğimiz, cinayete kadar giden şiddete kapı aralayan giriş basamakları bunlar. Dolayısıyla, bizim buralardan başlamamız gerekiyor, bu donelere de dikkat etmemiz gerekiyor; sadece cinayet haberleri ve cinayet sahneleri ya da işte, filmlerdeki tecavüz sahneleri vesaire değil aslında bizim burada ilgi göstermemiz gereken konu. Az önce söyledim, mesela, kadının kadına yönelik şiddeti. Açıkçası, ben herhâlde on küsur yıldır hiç dizi izlememiş bir insanım ama bulunduğum Komisyon gereği bir haftadır bu konu üzerinde epey bir çalışma yaptık arkadaşarımla birlikte; sosyal medya üzerinden alınan yorumlar, yönetmenlerin yaptıkları açıklamalar, o dizi oyuncularının yaptıkları geri bildirimler vesaire. Şimdi, mesela “Kızılıcık Şerbeti” dizisi, kadının kadına yönelik şiddetinin en bariz görüldüğü dizilerden bir tanesi. Burada “Kadın, kadının kurdudur.” bu kabul ekseninde yürüten psikolojik şiddetin pekiştirildiğini görüyoruz ve çok ciddi bir şekilde pekiştiriliyor. İşte, hem mağdur hem de şiddeti yeniden üreten figürler olarak böyle karmaşık bir rol üstlenen kadın karakterler, kendi yaşadıkları şiddet deneyimlerinin ardından içselleştirdikleri o ataerkil normlar doğrultusunda diğer kadınlar üzerinde güç uygulamaya başlıyorlar. Şimdi, bizim bunu da aynı kategoriye sokmamız gerekiyor yani sadece cinayete gitmiş son yol, son aşama değil bizim çalışma alanımız ya da müdahale alanımız diye düşünüyorum.

Benzer şekilde, burada “Menekşe ve Halil” dizisinde, şimdi buraya baktığımız zaman aynı eylemi kadın yaptığinde evlenmeden önce erkek arkadaşıyla yolda yürümesini bile bir ön kabul olarak “kadının kirlendiği” şeklinde ifade eden diziler var. Bakın, bu da bir şiddet çünkü aynı dil erkek için kullanılmıyor. Bizim bunların da üzerinde çok ciddi bir şekilde durmamız gerekiyor.

Şimdi, az önce de söyledim, şiddet faili erkekler hep nedense öfke kontrolü problemi olan kişiler olarak gösteriliyor. Bu da yine yanlış çünkü öfke kontrolü makul bir sebepmiş, bir hafifletici sebepmiş ve normalmiş gibi gösteriliyor. Ben, açıkçası buna da karşıyım. Dolayısıyla bir de öfke kontrolü sorunu da genellikle erkek kimliğiyle özdeşleştiriliyor. Buna da aynı şekilde karşıyım yani ben burada da böyle bir cinsiyet daraltması yapılmaması gerektiğini açıkçası düşünüyorum.

Yine, aynı şekilde, işte, mesela “Adını Feriha Koydum” dizisinde erkeklerle ifade edilen “Kardeşin sana emanet, onların başında dur, onlara göz kulak ol.” Şimdi, bakın, biz hani hep söylüyoruz ya, o nihai aşamaya giden yol aslında bu bilinçaltı fikirlerin çocuklarımızın zihinlerine ekilmesiyle başlıyor. Dolayısıyla bunlar da şiddete giden yolda çok önemli ayrıntılar diyorum, bunlara dikkat etmek gerekiyor.

Bir de yine bu en son bayağı bir olay olmuş sosyal medyadan araştırdığımız kadarıyla “Sıla” dizisinde geçen bir cinsel şiddet sahnesi. Şimdi, buradaki sahneye ben dikkat çekmek istiyorum. Ben ilk kez izledim sahneyi, hani diziyeye dair bir fikrim yok ama sahneyi izlemiş olduk böylelikle. Şimdi, sahne dekoruna bakıyoruz. Şimdi, öncelikle şundan bahsedeyim: Bu cinsel saldırı sahnesi dijital platformlarda o kadar çok izlenmiş ki senaristler ve yapımcılar hatta yorumlar yapmışlar “Cinsel saldırı sahneleri daha çok ilgi çekiyor.” diye. Bakın, yapımcıları teşvik ediyor aslında “Daha çok ilgi çekiyor, daha çok izleniyor. Bize daha fazla gelir elde edecek şekilde bir çıktı sunuyor.” şeklinde bir yoruma neden olmuş. “İzleyicinin ilgisi daha çok artıyor.” demiş. Ben şuna inanmıyorum: Hiçbir Türk izleyicisi bir kadının acı çekmesinden zevk alamaz, bundan mutlu olamaz, değil mi? Dolayısıyla kurgu yapılırken yani illa böyle bir sahne kaçınılmazsa... Şimdi, ben o sahnede şunu fark ettim: Sahne dekorunda mumlar var, loş bir ışık var, böyle inanılmaz romantik bir ortam tasvir edilmiş. Hani o kadar bir güzelleme yapılmış ki âdeta öncesinde, bilinçaltında insanlara, az önce Sayın Özbudun’un ifade ettiği gibi, haberlerdeki yorum gibi, aslında bizim bilinçaltımıza bir şekilde senarist kendi yorumunu katıyor, nasıl düşünmemiz gerektiğini bize sunuyor aslında kurguladığı sahneye

birlikte. Bizim söylem kadar, sahne dekoruna kadar her unsurla açıkçası ilgilenmemiz gerekiyor çünkü çocuklarımızın, gençlerimizin zihninde yer alan topyekûn bir şekilde kompakt olarak bunlar birlikte.

Yine, son olarak söyleyeceğim, en başta söylediğimi tekrar ederek bitirmek istiyorum; evet, fiziksel şiddete karşı çok önemli farkındalıklar oluşturmalyız fakat fiziksel şiddeti diğerlerinden daha görünür kılmak gibi bir lüksümüz yok; şiddetin her türlü şiddettir, biri başlangıç aşamasıdır, biri son aşamasıdır ve her başlangıç günün birinde nihayete erer. Dolayısıyla “daha az şiddet” “daha çok şiddet” diye bir kavram olmaması gerektiğini düşünüyorum. Mesela, burada KADEM’in 2024 yılının televizyon dizilerindeki şiddet sahnelerine ilişkin bir raporu var; psikolojik şiddet oranı yüzde 51. Oysa biz hiç burada psikolojik şiddete az önce değinmedik ki en önemli kısımlardan bir tanesi aslında bu. Hâlihazırda devam eden pek çok dizide bu rapora göre toplam 3.013 adet kadına şiddet sahnesi yer alıyor ve rapora göre her bölümde ortalama 9 şiddet sahnesi yer alıyor. Yani bütün tedbirlere rağmen bu sahneler yer almaya devam ediyorsa, kanallar “Parasını öderiz ve devam ederiz.” şeklinde bir şey kullanıyorsa çünkü dijital içerik üreticileri o sahnelerden ödedikleri cezalardan çok daha fazlasını kazanıyorlar maalesef. Dolayısıyla, acaba farklı bir yaptırıma yönelik bir girişimde bulunmamız artık gerekiyor mu?

Hani, Sayın Başkanım, bu Komisyonun da temel çalışma prensibinin bu yönde olması gerektiğini düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Dora.

Şimdi, demin RTÜK’ün izlettiği videolarda ne gördük? Adamın biri ne diyor: “İki sene yatar, çıkarım.” Televizyon patronlarının bir kısmı da “Cezamı öder, çıkarım.” diyor aynı mantık oluyor, mantıkta hiçbir fark yok.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - İşte, o zaman burada bizim eksiklerimiz var. Yasa yapıcılara düşüyor o zaman bu durum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tabii, buna dikkat etmek gerekir.

Şimdi, biz, burada kadına yönelik şiddetin ve ayrımcılığın önlenmesine yönelik...

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Hayır, kadının kadına yönelik şiddeti dedim ben. O da yine kadına yönelik şiddet.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet, tabii, şiddet çok boyutlu, erkeğin kadına, erkeğin çocuğa, kadının kadına, kadının erkeğe, erkeğin erkeğe şiddeti var; bir de toplumsal başka bir şiddet var, savaşlar. Mesela, daha önce söyledim mi hatırlamıyorum, Dostoyevski’nin “Suç ve Ceza” romanında bu çok güzel anlatılıyor. Orada bir katil var, Raskolnikov. Onun ağzından Dostoyevski diyor ki: “Ben bir yaşlı kadını öldürdüm, topluma faydası yoktu ve tefecilik yapıyordu. Bana ‘katil’ diyorsunuz ama 1 milyon kişiyi öldüren Napolyon’a ‘kahraman’ diyorsunuz.” Şimdi, toplumsal açıdan da buna bakmak gerekiyor ancak biz bu Komisyonumuzda bize verilen görev, Resmî Gazete’de yayınlanan, Genel Kurulda kabul edildiği biçimde görev ve yetki sınırlarımız içinde konuşuyoruz. Aslında tabii bunları da konuşalım süre elverdiği kadar ama şiddet çok boyutlu.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Kadının kadına yönelik şiddeti de bizim çalışma alanımızda ama çünkü kadına yönelik şiddet.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tabii, kadına yönelen şiddet nereden gelirse gelsin bizim araştırma alanımız.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Evet, bizim çalışma alanımız. O nedenle kadının kadına şiddeti...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Siz de bir kavramdan söz ettiniz “cinsiyet daraltması” diye. Biz şimdi burada biraz daraltarak çoğunlukta öyle konuşuyoruz galiba, sanki kadına şiddeti sadece erkekler yapıyor gibi. Şimdi, televizyonlarda bir kadının başka kadına yaptığı şiddetin görüntülerini hiç görmedik değil mi bugüne kadar? Bu görünmez bir şiddet mi, onu bilmiyorum.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Özellikle iş dünyasında eminim buradaki kadınların -ben kendimden örnek verdim- pek çoğumuzun yaşadığı şeydir yani en büyük sıkıntıları hemcinslerimizden çekmişizdir mobbing konusunda.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Vallahi kaynana görümce, bir sürü toplumsal şeyler de yaşanıyor her ailede.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Tabii, evet. O yüzden “kadına yönelik şiddet” deyince sadece erkeğin bir kadını öldürmesi şeklinde fiziksel şiddetle sınırlandırmayalım yani bir erkeğin bir kadına yönelik şiddetiyle sınırlandırmayalım, kadına yönelik şiddet kadından geldiğinde de kadına yönelik şiddet oluyor ve sadece fiziksel şiddetle sınırlandırmayalım istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bir de şunu söyleyelim Sayın RTÜK Başkanımız: Şimdi, bazı dizilerde medya haberlerinde görüyoruz. Bu kadın programlarında veya benzeri programlarda -işte “Gelinim Mutfakta” mesela, isim verince sanki tek bir programı hedef alıyormuş gibi anlaşılmasın- oraya gelen konuklara para ödendiği, ne kadar şiddete yönelik, ratinge yönelik aktivite, eylem içinde olursa “Kendini yere atarsan şu kadar para. Hakaret edersen, su fırlatırsan şu kadar para.” gibi... Bunlar doğru mu, onları da öğrenelim sizden. Eğer böyleyse biz bunun önüne Komisyon olarak geçecek önerileri sıralamamız gerekiyor yani ilgili kurumlara, kamuoyuna; şu anda bu konuşmalarımız kayıt altında, tutanak altında, Genel Kurula sunulacak buradan çıkacak rapor, bunlara vurgu yapmamız gerekiyor. Yani “Parayla ben topluma bu şiddeti uygulayayım.” diyen televizyon patronları, yöneticileri var mı? Varsa bunların ne hakkı var toplumun düzenini bozmaya, değil mi, topluma şiddet aşılama? Enteresan.

Sayın Coşar, buyurun.

ALİYE COŞAR (Antalya) - Çok teşekkür ediyorum sunumlarınızdan dolayı.

Ben de KEFEK üyesi olduğumdan dolayı daha önceki KEFEK toplantısında sunumunuzu izlemiştim. İlk olarak tabii ki gündüz kuşağı programlarına sunumunuzda değinmiştim. 1 Ocaktan itibaren bunlarla ilgili daha yeni yaptırımlar ya da uygulamalar yapacağımızı söylemişsiniz. Umarım daha doğru adımlarla sonuca ulaşır çünkü kadına yönelik şiddet dili, ayrımcılık dili, nefret söylemleri, çok ciddi anlamda toplumu rahatsız eden gündüz programları yıllardır bu toplumun bir yarasıydı, umarım 1 Ocaktan sonra bu sorunu burada konuşmama durumuna da geliriz.

Kadına yönelik şiddette medyanın dili çok önemli, burada hepimiz aynı fikirdeyiz. Ben, öncelikle kadına yönelik şiddet ve cinsiyet eşitliğiyle ilgili iş birliği yaptığınız farkındalık programları var mıdır, onu sormak istiyorum? Varsa nelerdir? Çünkü burada siz örnekler verdiniz “olumlu örnek-olumsuz örnek” diye; bunlarla ilgili bir sunum göremedim, var mıdır, yok mudur; onu merak ediyorum?

Bir de müeyyideleri, yaptırımları burada söylemişsiniz programlarla ilgili, onları sınıflandırmışsınız. Ben onu şu şekilde... Bu uyguladığımız müeyyidelere yani yaptırımlarda -dizi mi, film mi, haber programları mı, gündüz kuşağı programları mı, çizgi filmleri mi-onların size gelen yüzdelik oranlarını merak ediyorum. Bu yaptırımları uyguladığımız zaman, tekrar aynı uygulamalara devam eden programlar da hangi programlar? Yani siz yaptırım uyguluyorsunuz, tekrar aynı şekilde devam eden programlar hangileridir yani kadın programları mı, dizi filmler mi, haber programları mı; onu da merak ediyorum?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Coşar.

Sayın Başkanım, şimdi, bu televizyonlardan bu görüntüler kalksa, programlar kalksa -varsayımımız, hipotezimiz olsun- hatta ileri aşamada televizyonların tamamı pembe görüntüler verse şiddetin önlenmesinde yüzde kaç etki yapar? Diğer ülkelerin televizyon dünyasında bu oran nedir yani televizyonların etkisi ne? Biz, mesela, görsel medyanın şiddetin artmasında yüzde 5-yüzde 10 etkisi var; onu mu konuşuyoruz aslında yoksa hakikaten, bu anlatılanlar ışığında televizyonların yüzde 50-yüzde 60-yüzde 70 oranında etkisi var da biz televizyonlar üzerinde bir düzenleme yaparsak büyük oranda bu şiddet azalacak mı? Yüzde 1'i, yüzde 5'i mi konuşuyoruz; yüzde 60, yüzde 70 gibi büyük bir oranı mı konuşuyoruz? O konuda elinizde bir rakam var mı, onu da ben merak ediyorum?

Aramızda Sayın KEFEK Başkanımız da var.

Sayın Çiğdem Erdoğan, buyurunuz.

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Sakarya) - Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben de RTÜK Başkanımıza, RTÜK üyemize ve Başkan Yardımcımıza ve tüm heyetine hoş geldiniz demek istiyorum.

Bizim Komisyonunda da çok teferruatlı bir sunum yapmışlardı, bugün araştırma komisyonunda da bir kez daha dinlemiş olmanın memnuniyetini duyduğumu ifade etmek istiyorum. Bizim Komisyonunda sunum yaptıklarında henüz televizyonları ziyaret etmemişlerdi dolayısıyla bunun önemli bir gelişme olduğu kanaatindeyim. RTÜK, “Medyada Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeleye İlişkin Etik İlkeler”i yayınladı; bunun akabinde, bu etik ilkeleri kamuoyuyla paylaştıktan sonra, yer yer bazı illerde yerel medya buluştu yerel medya dilini de düzeltmek üzere; son olarak da -ben de yakinen takip ediyorum- televizyonları da bizzat ziyaret ederek özellikle televizyonlara da bu stratejiyi anlatıyor. Bu anlamda gayretlerinden dolayı çok teşekkür ediyorum.

RTÜK'te, Üst Kurulda 1 kadın üye var. Kadın üye sayısının artması dileğiyle, bunun da altını çizmek istiyorum. Özellikle bu çalışmanın da kadın üyemiz tarafından, Kıymetli Deniz Hanımefendi tarafından sunulmasının da çok anlamlı olduğu kanaatindeyim.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Onun da MHP kontenjanından olduğunu burada ifade etmek isterim.

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Sakarya) - Sizin gururunuzu paylaştığımı ifade etmek istiyorum.

Tabii, biz, özellikle kadın konusunda, çalışan arkadaşlar olarak, milletvekilleri olarak geçen dönemden itibaren -benim ikinci dönemim, aramızda birlikte çalıştığımız arkadaşlarımız var ama- aslında her zaman şunu tartıştık: Bu kadın konularını, şiddet konularını neden hep kadınlar konuşuyor? Neden hep KEFEK'te ve araştırma komisyonlarında kadın üye sayısı fazla? Bu aslında, böyle çok sık dillendirdiğimiz bir eleştiridir. Dolayısıyla, ben başkanın cinsiyetine takılmamız gerektiği kanaatindeyim. Özellikle, biz kadın milletvekillerinin hani hep o eleştirdiğimiz “Cinsiyetçi söylemde bulunmayalım.” ifadesinin, başkanda da cinsiyetçi ifadede bulunmamızın çok yanlış olduğu kanaatindeyim. Özellikle, bu Komisyon kurulurken Başkanının bir erkek olması noktasında da benim de çok ciddi bir isteğim vardı. Tabii, ben Komisyon üyesi değilim fakat hep biz tartışıyoruz, biz konuşuyoruz, biz çalışıyoruz; erkek vekillerimiz de elini taşın altına koysun ve bu konuya daha çok müdahil olsun.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Başka bir neden daha var galiba. Böyle ateşli bir konuda “Kimi ateşe atalım, kadınları konuşalım, erkek Başkanı ateşe atalım.” diye de bir düşünce var mıydı?

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Sakarya) - Kıymetli Başkanım, tabii ki öyle bir düşünce olmadığı kanaatindeyim fakat böyle bir araştırma komisyonunun başkanının bir erkek olmasının bizim için bir avantaj olduğunu düşünüyorum açıkçası. Erkeklerin bu konuyu daha iyi anlama, elini taşın altına koyma noktasında da daha fazla görev almalarının çok önemli olduğu kanaatindeyim. Hülki Başkanımızın da bu konuda muazzam demokratik yönetiminden de büyük bir memnuniyet duyduğumu ifade etmek istiyorum.

Tabii, biz geçen dönem bir araştırma komisyonu kurduk ve çok teferruatlı bir çalışma yaptık, bu dönem yenisi kuruldu ve bu çalışmayı sizler yapıyorsunuz. Özellikle, ben geçen dönem araştırma komisyonunda yapımcıları ve yayıncıları Komisyona davet edene kadar ya da onlarla bir araya gelene kadar konuyu tam algılayamadığımı anlamış oldum. Dolayısıyla, size naçizane tavsiyem, yapımcıları ve yayıncıları mutlaka davet edin ya da bir şekilde buluşun çünkü aslında RTÜK işin son noktası. Neden son noktası? Herhangi bir içerik üretilmeden RTÜK'ün görme şansı yok, RTÜK o içeriği görürse bir sansür uygulaması yapmış olur. Dolayısıyla, RTÜK'ün böyle bir görevi de yok, böyle bir yetkisi de yok; bütün içerikler üretildikten ve kamuoyuyla paylaşıldıktan sonra RTÜK ancak bunu görür ve kendi kriterlerinin ve kanunların verdiği çizgiler doğrultusunda değerlendirmesini yapar ve cezasını keser. Dolayısıyla, buradan özellikle yapımcılarla ve yayıncılarla bir araya gelmenin çok önemli olduğu kanaatindeyim. Biz onlarla geldiğimizde şöyle ifadelerde bulundular, kuvvetle muhtemel sizlerle de benzer bir bakış açısı sergileyecekler: “Alan, kitle çok yaygın dolayısıyla biz bu sebeple üretiyoruz.” Tabii, şöyle de bir öz eleştiri yapmak istiyorum, özellikle gündüz kuşağıyla alakalı: Özellikle biz kadın vekiller, kadın seçmenlerle çok buluşuyoruz, vatandaşla çok buluşuyoruz. Ben bulduğum her yerde mutlaka bu gündüz kuşağıyla alakalı yorum yapıyorum; izlenmemesi gerektiği, içeriğinin ne kadar zararlı olduğu konusunda. Gittiğim her yerde, konuştuğumda “İzliyor musunuz?” dediğimde herkes “Hayır.” diyor.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Her gittiğimiz evde açık.

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Sakarya) - Dolayısıyla, ben bu içerikleri izleyen hiç kimseye henüz denk gelmedim fakat esnafa her gittiğimizde -sadece kadın da değil bu arada, esnaf ziyaretleri yaptığımızda- erkeklerin de çok ciddi alıcı olduğunu, bu gündüz kuşağı, alıcısı olduğunu... Hatta hiç unutmuyorum, bir ayakkabıcı ağabey vardı, ağabeyi dürttüğümüzde artık selam verebilmek için; o kadar kilitlenmiş ki oradaki olaya. Dolayısıyla, bunun alıcılarının sadece kadınlar olmadığını da altını çizmek istiyorum. Bu anlamda, her birimizin hem kendi çevremizde hem de siyaset alanımızda bunu çok sık dillendirmemiz gerektiğine de inanıyorum.

Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sizin Başkan seçilmiş olmanızın da memnuniyetini yaşadığımı ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Vallahi, beni sizler seçtiniz.

Burada aslında, şiddetin kaynaklarından biri -Sayın Dora da değindi- psikolojik boyutu. Sayın Hocamızın, Özbudun Hocamızın verdiği bir liste vardı, hocamız sesini çıkarmıyor o listeyi bize verdiğinden bu yana ama biz unutmuş değiliz Hocam. Hacettepe Üniversitesinden gelecek olan değerli araştırmacılarımızı, akademisyenleri dinleyeceğiz süremiz elverdiğince; o zaman bu işin kökenindeki psikolojik etkenleri uzmanından duymuş olacağız.

Şimdi, psikoloji olmadan hayatın hiçbir alanı olmuyor, ne sosyoloji oluyor ne başka bir şey, teknoloji bile olmuyor psikoloji olmazsa, ihtiyaçlar da bir psikolojik itki, içgüdü; onları o zaman değerlendireceğiz. "Eric Fromm" diye bir hem sosyolog hem psikolog var, çok önemli kitapları var -zaman zaman atıfta bulunuyoruz, bulunmamızda fayda var- bir tanesinin adı "Özgürlükten Kaçış." İnsanların özgürlüğü istemediğini ileri sürüyor, çok enteresan. Biz bu görüşe karşı çıkabiliriz ama akademisyene, bir bilim insanına karşı bilimsel bir argümanla karşı çıkmamız gerekiyor, yoksa "Yok canım, hadi oradan!" demek bir anlam taşımaz. Şimdi -bunu tartışan- insanların özünde kötülük olduğunu, bu kötülüğü -din felsefesinde de var bu- azaltabildiği kadar insan olduğunu söyleyen uzmanlar da var. Tartışılacak konumuz çok.

Sayın Kaya, buyurun.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan ve değerli üyeler, hoş geldiniz.

Ben de sunumları için teşekkür etmek istiyorum. Bu defa sunumda örnekler birazcık daha iyiydi sanki ya da bir değişiklik var çünkü öyle hatırlıyorum.

RTÜK ÜYESİ DENİZ GÜÇER - Güncelliyoruz.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Evet, o nedenle emeğinize sağlık.

Şimdi, şöyle: Her toplantıda altını çiziyorum ama bir kere daha bugün söylemek gerekiyor galiba. Yani, fiziksel, psikolojik, dijital, ekonomik, cinsel fark etmiyor, bütün şiddet türlerinin kök nedeni binlerce yıllık erkek egemen sistem yani ataerkil sistem ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği. İşte, az önce sayın milletvekilimiz de bahsetti, bazen bu toplumsal cinsiyet rollerini hepimiz gündelik hayatımızın içerisinde yeniden üretiyoruz yani o yapısal şiddeti, yani o var olan, görünmeyen ve bütün bu şiddet türlerinin yeniden üretilmesine sebep olan şiddeti hepimiz yeniden üretiyoruz. Bu nedenle, bu toplantının Başkanının bir kadın olması gerekiyor yani bizim bunu söylerken Sayın Cevizoğlu'yla ilgili herhangi bir şeyimiz yok buna dair; biz meselenin öznesinin burada olması gerektiğini, bu toplantıyı yönetmesi gerektiğini söylüyoruz. Dolayısıyla, bugün sizin kurumumuza da düşen iş ve görev çok önemli. Hangi açıdan? Ya, buraya pek çok kurum geldi, bakanlıklar geldi ama siz, toplum üzerinde o zihniyet değişimini yaratacak olan yani en önemli kurumlardan, yapılardan biri olan medyanın üzerindeki denetim gücünüz. Bu ne demek? Tabii ki sansüre karşıyız, yasağa karşıyız, cezaya karşıyız ama şu yapılabilir: Kılavuzluk yapabilirsiniz. Yani toplumsal cinsiyet eşitsizliğini, toplumsal cinsiyet rollerini, hayatın alanındaki bütün şiddet türlerini yeniden üreten o zihniyeti değiştirme iradeniz var, gücünüz var. Dolayısıyla bütün kanallarda, televizyonlarda; sadece dizilerden bahsetmiyoruz, haber kanallarında veya diğer bütün programlarda ya da gündüz kuşağı programlarında, çizgi filmlerde şiddet sürekli üretilen bir şey, dolayısıyla sizin bunu etkileme gücünüz var. Bu nedenle, bu Kurumun bugünkü buradaki varlığı çok önemli, çok mühim. Yani tabii ki ceza verin, her şeyi kapatın, yasaklayın... Yani bu "reality show"larda gördüklerimiz, bu toplumda yaşananlar. Bu toplum ne yazık ki bu çürümüşlüğü şu anda yaşıyor, kendi kendine bu hâle gelmedi. Dolayısıyla, bunun bir nedeni var, biz de bu nedeni bulmak için buradayız; siz de bu değişimi yaratabilecek etkiye sahipsiniz, o kılavuzluğu yapabilecek gücünüz var; bu bir.

İkincisi: Bütün arkadaşlar değindiler, mesela Mor Çatının kendi sitesinde yayınladığı spotlar var. Bunlar; 6284 sayılı Kanun'un nasıl uygulanmasıyla ilgili, Ceza Kanunu'nda cinsel taciz ve cinsel şiddet meselesiyle ilgili, ceza ve istismarla ilgili, ceza sistemiyle ilgili ya da toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili, kadınların kendi haklarını yani Medeni Kanun'dan kaynaklanan haklarını bilmeleriyle ilgili spotlar. Bunlar daha çok olmalı, bütün kanallarda olmalı. Mesela İlke TV, Mor Çatının bu spotlarını paylaşıyor. Neden diğer kanallar da paylaşmasın ya da siz neden diğer kanallara benzer içerikler üretirmeyesiniz? Ben onlara bakmanızı tavsiye ederim çünkü kadınlar haklarını bilmiyorlar, ne yazık ki bilmiyorlar. "Cezasızlık pratiği" denen bir şey var. Kadınlar, kendilerine karşı işlenen suçlarda yargıya gittiğinde, kolluğa gittiğinde, diğer kurumlara gittiğinde zaman zaman cezasızlık pratiğinin yaşandığını ve kendilerinin de bununla karşılaşabildiğini düşündükleri için gitmiyorlar bu kurumlara. Dolayısıyla bunu özendirilecek kamu spotları yapılmalı, bunu siz yaptırabilirsiniz.

Bir de en önemlisi -bunu kamu görevlilerinden, bakanlardan, televizyondan medyaya, gazetecilere kadar herkes yapıyor- mesela katilin kimliğini tanımlarken "psikolojik sorunlu" "madde bağımlıydı" gibi birtakım kavramlar kullanmak ne yazık ki korkunç bir şey. Çünkü ben davayı izleyen biriyim, izliyoruz davaları, kadın cinayeti davalarını; erkeklerin yaptığı ilk şey "Psikolojik sorunum var hâkim bey." diyor mesela; aslında değil ama bunu ne yazık ki medyadan öğreniyor ya da işte delil karartmayı bir şekilde medyadaki programlardan öğreniyor ya da farklı şekillerde... Yani işte bu "şiddetin pornografisi" dediğimiz mesele çok korkunç, dolayısıyla bunların da yine sizin kılavuzluğunuzla televizyon programlarında ortadan kaldırılması lazım. Yani RTÜK, yasaklayan, ceza kesen bir kurum olmasın ama kılavuzluk etsin diyoruz ve bu meselede çok büyük bir etkiniz olabileceğini söylüyoruz.

Onun dışında bir de şunu söylemek istiyorum Sayın Başkan: Biz bu toplantının antidemokratik yönetildiğini düşünüyoruz çünkü konuşmalarımızın beş dakikayla sınırlandırılması demokratik değil. Bunun dışında, önceki son 2 toplantıda -yani bu toplantıdan bahsetmiyorum- bundan önceki toplantıda ısrarla sözümü kurdurmadınız, mikrofonumu kapattınız, sorularımı sordurmadınız, bütün sorularım tamamen konuyla ilgiliydi ve buna dair eleştirimi de yine kapatırken yapmışım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Kapatıyor musunuz şimdi de?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Efendim?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - “Kapatırken eleştiri yaptık.” dediniz, şimdi de yaptınız, kapatıyor musunuz?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Geçen toplantıda buna dair eleştirimi söylemişim çünkü siz bütün yani bizim konuşmalarımıza dair bütün... AKP’li milletvekillerine söz hakkını defalarca verirken bir soru sormak için söz istedim ama söz vermediniz. Burada, eleştirel yaklaşan ve gerçekten katkı sunmak isteyen vekil arkadaşların sözünü kesiyorsunuz. Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine bir dakika vermek istediniz, biz onu da reddettik. Buradaki herkes konuşmalı, biz çözüm üretmek için burada bir araya geldik; bunu her fırsatta söylüyoruz. Burada amacımız katkı vermektir; burada kimsenin çalışmasını, sözünü değersizleştirmek için bulunmuyoruz. Dolayısıyla sizin de demokratik yaklaşmanızı istiyoruz, bu kadar.

Mesela, her milletvekilinden sonra söz alıyorsunuz; bunun literatürdeki karşılığı “mansplaining”dir. Mobbinge “Yanlış kullanmışsınızdır.” demiştiniz ama milletvekili arkadaşların sözünü düzeltiyorsunuz; bırakın, bir kere de eleştiri yapmış olalım çünkü eleştiri yapma hakkımız var.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Çok özür dilerim... Şimdi, RTÜK Başkanı burada olduğu için hani bu tarz şeylere çok zaman olarak şey yapmayalım. Maksudunuzun anlaşıldığını düşünüyorum.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Ama şimdi şöyle bir şey, önceki toplantıda konuştuk ama Başkan, tekrar arkadaşımın sözünün üzerine yeniden söz aldı ve yeniden söz söyleme gereği duydu. Biz diyoruz ki: Biz eleştirilerimizi size iletelim, siz eğer doğru bulmuyorsanız bizimle bunu daha sonra konuşun ama biz gerçekten burada ne yazık ki mikrofonumuzun kapandığını söylüyoruz, iddia ediyoruz. Lütfen, sözümüz dikkate alınsın.

Sayın Başkan, kusura bakmayın ayrıca, bu son şeyden kaynaklı.

Teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın RTÜK temsilcilerinin sunumlarıyla ilgili görüşmede yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yani sizin sözünüzün ya da diğer vekillerimizin sözünün üzerine söz söyleme, düzeltme gibi bir şey yok. Buna “algının fenomenolojisi” diyoruz, siz yanlış algılamış olabilirsiniz yani herkes eşit burada ancak 1’inci toplantıda Başkana ve Başkanlık Divanına yetki verildi, ayrıca burada yasama uzmanımız oturuyor; her konuda, İç Tüzük konusunda, komisyonların işleyişi konusunda...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, örnek vermek istemiyorum ama sözünü kestiğiniz milletvekilleri burada oturuyorlar şu anda.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Kestiniz bakın, kestiniz sözümü. Yani aslında kendinizi boşa düşüren en önemli kanıt kendiniz oluyorsunuz.

Burada yasama uzmanımız var, her gün bir yasama uzmanımız oturuyor her toplantıda, uygulamayla ilgili en ufak bir konu olursa beni uyarıyor, ben danışıyorum. Bu yetkiler alındı; beş dakika da olabilir, üç dakika da olabilir. Ayrıca, Komisyon üyelerinin öncelikle konuşma hakkı var.

Ayrıca, sizin sözlerinizden ben şunu anladım: Bir kadın öznedem söz ediyorsunuz; bu masanın etrafında -demin saydım; kalkan, giden gelen, değişiyor- 17 ya da 18 kadın özne var, Komisyon üyesi olarak 2 erkek üye var burada, erkek özne var. Evet, daraltma yapmayalım.

Şimdi, Diyarbakır Milletvekilimiz de söylemişti daha önceki toplantılarda, bu şiddet iki taraflı; bir mağdur var, bir fail var. Bizim, erkeklerin fail olduğu bir konuyu, erkeklerin kadına uyguladığı şiddeti araştırırken erkeklerin ne düşündüğünü de bilmemiz gerekiyor. Aslında bunları tartışmamızın zamanı, süresi geçti yani daha önceki toplantılardaydı.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI (Devam)

A.- Görüşmeler (Devam)

1.- RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, Başkan Yardımcısı Deniz Güler ve RTÜK Üyesi Deniz Güçer tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme (Devam)

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun Sayın Erdoğan.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Başkanım, öncelikle, Sayın Kaya'nın dile getirdiği o iki konuda, mesela “AK PARTİ milletvekillerine daha fazla zaman veriyorsunuz...” Mesela kayıtlara bakıp ben bunun doğru olmadığını...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Ben çıkardım.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Kayıtlara tutanaklardan bakalım, mutlaka ortaya koyalım, yanlış bir bilgi olmasın. Kesinlikle böyle bir şey olmuyor; çoğu zaman, gerçekten uzun dakikalar biz sizi dinliyoruz ve dinlememiz de gerektiğini düşünüyorum, sıkıntı yok.

Diğer bir konu da -yine sizin dile getirdiğiniz- erkek egemen kafa yapısından, genel ataerkil yapıdan bahsettiniz, sorunun temelinde bunun olduğunu söylediniz. Ben bunun da açıkçası varsa örnekleri ve kanıtlarıyla gösterilmesi ve belki de şu an yaşadığımız dünyada ona göre konuşmakta fayda olacağını düşünüyorum.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Şimdi...

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Sözümü bitirelim, hiç şey yapmayalım, ben sizi dinledim.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Haklısınız.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Diğer bir konu da Başkanım, şimdi, bakın, bir sürü parti grubu var, hepsi birbirinden kıymetli. Hepimizin, parti gruplarımızın da bir ideolojik altyapısı var ve bu ideolojik altyapısının altında da işte politik temelleri olan dünya görüşleri var değil mi, hepimizin dünya görüşü var. Açıkçası, ben AK PARTİ Milletvekili olarak dünya görüşümün Türkiye olduğunu söylemek istiyorum, benim dünya görüşüm Türkiye yani Türkiye’de kadın cinayetlerini azaltmak benim dünya görüşüm burası için. O yüzden, bunun için ne gerekiyorsa...

Kesinlikle erkeklerin de olduğu bir komisyonun, başkan da olduğu bir komisyonun bu işe çözüm konusunda farklı bir bakış açısı getirmesinden dolayı, çözüm getirmesinden dolayı önemli olduğunu düşünüyorum; çözüm odaklı bakmamız gerektiğini düşünüyorum.

Sizin de bahsettiğiniz o gösterişçi duyarlılık ya da “üretmiş duyarlılık” da deniyor ya da “woke” akımı mesela çok popüler şu anda; bunların bize fayda sağlamadığını düşünüyorum yani biz bunlarla uğraşamayız. Hele böylesi önemli bir konuda arkadaşlarımızın -yani yanlış anlaşılmasın- DEM PARTİ Grubundan arkadaşların söyledikleri maalesef bana hep bu çağrışımı yapıyor. Yani biz konuşalım, sürekli konuşalım; işte, kadınların haklarını savunalım, erkekleri yıkalım, kötüleyelim ama çözüm? Çözüm yok. Aileyi yok saymak, erkeği yok saymak, erkeği saf dışı bırakmak; bunlar çözüm değil, dediğim gibi, bunlar popüler akımların sonuçları bence. Yani bunları benden çok daha iyi biliyorsunuz. Sınıfsal, ekonomik sıkıntılar, bunları mesela yok sayan... Aslında sizin için de çok kötü “woke’ solculuk” diyorlar hatta, bunu da söylemek lazım. Bunlara teslim olmamalıyız, bence bu Komisyonunda hiç teslim olmamalıyız. Biz gerçekten bu Komisyonun gerçek amacının...

Bunca zaman kurulmuş, başka çalışmalar yapmış Komisyonunda -bakın, Başkanımız da belirtti- artık gerçekten elle tutulur belli sonuçlarla çıkmamız gerektiğini düşünüyorum yani bununla dertte olduğumuzu düşünüyorum. Bu anlamda da bizim için ne ise farklı gösteren yani bu anlamda farklı çalışmalara, çözüme ulaştıracak şeylere hepimizin açık olması ve bu anlamda da yani böyle bir tutuculuğu göstermenin yanlış olduğunu düşünüyorum. Bu, bir tür tutuculuktur yani “Kadın başkan olmalı.” bir tür tutuculuktur; gerçekten yadırgıyorum, olmamalı.

Diğer konu: RTÜK Başkanımıza ve Başkan heyetinde gelenlere teşekkürlerimi sunuyorum. Şunu söylemek istiyorum: Televizyon hayatımıza girdiğinden beri gerçekten çok şeyin değiştiğini düşünüyorum. Maalesef, ailenin yerini, ailedeki o öğretilerin yerini artık televizyon aldı. Burada sosyal medyadan da arkadaşlarımız bahsetti ama inanın şöyle bir araştırma vardır muhakkak ki, ben öncesinde okumuştum: Seçim zamanında seçmene ulaşma anlamında televizyonun, ana akım medyanın çok daha etkin olduğunu hepimiz biliyoruz yani o yüzden buna odaklanmamız gerektiğini düşünüyorum. Özellikle de gündüz kuşakları ve haber, bunların çok daha sıkı denetlenmesi ve gerçekten bir düzene girmesi... Şimdi, senaristleri örnek veriyoruz ya “Senaristler yapıyor. Yapımcılar yapıyor.” Peki, haber programları... Yani bunlarda biz bir standart tutturamaz mıyız? Yani birçok ülkede toplumun huzurunu bozmak, toplumun huzurunu bozmaya sebep olacak yayınlar yapmak, görüşler bildirmek çok büyük cezalar... Bakın, bu, Avrupa ülkelerinde böyle. Gürcistan’da mesela son bir ayaklanma, sokağa dökme vesilesiyle yapılan o yürüyüşlerde insanlara çok büyük cezalar verildi. Yani bu tarz şeylerin önüne geçecek, hakikaten toplumu şiddeti sürükleyecek yayınların mutlaka denetlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Gerçekten inanılmaz izleniyor gündüz programları yani biz ne zaman ev ziyaretinde bulunsak; hasta, yaşlı ziyaretlerinde bulunsak hep açık, inanılmaz izleniyor. Gerçekten bizim zamanımızda olmayan şeyler bunlar yani ben çocukluğumda öyle programlar hatırlamıyorum. Hani biz geçmişe bakıp diyoruz ya “Çocukluğumuz daha güzeldi, geçmişte toplum daha iyiydi.” diye, demek ki bunların mutlaka katkısı var yani bunların gösterilmesinin katkısı var.

Şimdi, ben oğlumda ufak tefek bazı şeyler görünce o zamanlar çocuk psikoloğuna götürmüştüm, bana şöyle güzel bir örnek vermişti, demişti ki: “Çocuğa ne kadar iyi şey, sosyal etkinlikler, daha iyi ortamlar sunarsan kötü şeyler o kadar azalır.” Yani şöyle düşünün: Bir yerde kirliliği su var, oraya ne kadar çok temiz su pompalarsak oranın kirlilik oranını azaltırız. Ben de diyorum ki ne kadar iyi programlar, güzel programlar olur ve teşvik edilirse belki bu kirlilik de ortadan kalkar. Çok güzel örnekler var. Mesela, TRT’nin “tabii”sinde çok güzel programlar var. Bilmiyorum, izleyen var mı? Gerçekten şiddet olmadan ya da belli şeylere dikkat edilerek komedi yapılabiliyor mu? Yapılıyor. İşte, başka tarzlarda çok güzel yapımlar var, bunlar teşvik edilmeli. “Rafadan Tayfa” diye bence çok güzel bir çizgi film var, benim çocuklarım bayıldı. İşte, Göbeklitepe’yi görmek istedikleri... İnanılmaz güzel işler ama bunların devamı gelmiyor yani çok az kalıyorlar, bunların artması lazım. Bunların artmasına yönelik belki teşvikleri RTÜK yapabilir mi, onu bilmiyorum. Ödüllendirme sistemi gelebilir. Ceza her zaman işe yaramıyor, olumsuz pekiştirici; belki olumlu pekiştiricilere ihtiyacımız var.

Ben son olarak şeyi sormak istiyorum yani biz şimdi bir sürü şeyi atfediyoruz size ama sizin kendinizce misyon ve sorumluluğunuz nedir RTÜK olarak? Bunu bilelim, biz de Aile Bakanlığı sorumluluğu yüklemeyelim tabii. Size ulaştırılacak şeyleri Aile Bakanlığı vesilesiyle mi ulaştırmak gerekiyor, bu anlamda...

Bir de KADEM’in çok güzel bir araştırması vardı, ondan da bahsetmek istiyorum -belki siz de takip etmişsinizdir- gerçekten çok kıymetli sonuçlar var içinde. Oradaki şu konu benim dikkatimi çok çekti: Dizilerde kadınların şiddetle mücadele etmedeki kararlılıklarını ya da mücadelelerini gösteren sahneler çok az. Yani şiddet oluyor, gerçi olmamalı, belki de hayatın bir parçası ama en azından bununla nasıl mücadele edeceğini gösteren sahnelerin de içeriklere konulmasının -çünkü çok az sayıda olduğunu gördüm- bu anlamda daha iyi olacağını düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Ben "binlerce yıllık erkek egemenlikli sistem" derken insanlık tarihinden bahsediyordum yani anlaşılın diye söylemek istedim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Sayın Durgut...

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, ben aslında çok özgürlükçü bir insan yani prensip olarak özgürlükçü ve demokrasiye inanan bir insan olmama rağmen, halk sağlığı söz konusu olunca bu özgürlükçü tavrımdan vazgeçebiliyorum. Yani mesela, bu alkolde de böyledir; eğer siz alkolle mücadele ediyorsanız "self" regülasyonu yani öz denetimini alkol endüstrisine bırakırsanız hiçbir şekilde mücadele edemezsiniz ya da çok uluslu sigara şirketlerine bırakırsanız, "Siz çocukları hedef almayın." bilmem ne dersiniz hiçbir şekilde sigarayla mücadele edemezsiniz. Kadına şiddet gibi gerçekten önemli bir halk sağlığı probleminde de ben böyle dizi senaristlerine, şunlara bunlara "self" regülasyonu bırakmaya, öz denetimi onların eline bırakmaya katıyen inanmıyorum. Halk sağlığı söz konusu olduğu zaman çok ciddi caydırıcı yaptırımların olması gerektiğini ve tabii ki yasa yapıcılar olarak, Meclis ayağı olarak gerekirse bizim burada sizin elinizi daraltan bir şeyler varsa bu alana odaklanıp çalışmamız gerektiğini düşünüyorum.

Kamu spotlarından bahsedildi. Sayın Başkanım beni tanır, ben aslında 2008'den beri seyrettiğiniz tütünle mücadeleyle ilgili pek çok kamu spotunun senaryosunu, sloganını yazmış biri olarak söyleyeyim; tütünde bütün ulusal radyo ve televizyon kanallarının otuz dakikası "prime time"da olmak üzere doksan dakika bir zorunlu yayın yasamız var, bu yasamızın içine dercedilmiş. Benim bildiğim kadarıyla kadına şiddetle mücadelede de böyle bir yasal uygulama var yani ne kadar süresi "prime time"a giriyor, yine doksan dakika mı şimdi onu hatırlayamadım ama ben bu sosyal kampanyaların -"social marketing" deniliyor ama Türkçesini de terminolojik olarak karşılayan tam bir terim yok- farkındalık ve tutum oluşturmak ve davranış değişimiyle sonuçlanmak üzere yani ölçülebilir, gerçekten kanıtla dayalı metotlarla hazırlanmış, öncesi ve sonrası test edilmiş ve bütün mecralar birlikte olduğu takdirde çok etkili olduğunu düşünüyorum. Televizyon hâlâ çok önemli bir mecra çünkü biz kampanyalarımızda ölçtüğümüz zaman "Bu reklamı duydun mu?" "Evet." "Nereden duydun?" sorusuna umumiyetle yüzde 95 "televizyon" cevabını alıyoruz, daha sonra sosyal medya geliyor. Hâlâ bu klasik mecralar önemini koruyor. Dolayısıyla Sayın RTÜK üyelerine ve RTÜK kurumuna çok büyük, önemli bir görev düşüyor kadına şiddetle mücadelede.

Ben şunu sormak istiyorum: "Media monitöring" yapılıyor mu? Çünkü biz tütünle ilgili yaptığımız zaman kanalların hepsinin bu doksan dakika yasasına riayet etmediklerini, bazıları doksan dakikayı geçerken bazılarının daha az riayet ettiğini görüyoruz. Kadına şiddetle ilgili böyle bir "monitöring" var mı?

Bir de hatta gelen şikâyetlerle değil de daha böyle "media monitöring" yaparak yani direkt bütün kanalların, televizyonların monitör edilerek, gözlemlenerek ceza yazılması gerektiğini düşünüyorum. Belki burayı atlamış olabilirim, böyle bir sistem var mı yok mu emin olamıyorum.

Çok güzel bir öneri geldi bence, televizyonda diyelim ki her şiddet içeren haberde, mesela, KADES'in tanınırlığının artması için alt yazı olarak KADES geçebilir. Böyle bir duruma düştüğünüz zaman derhâl "Şiddete seyirci kalma." "Senin de görevin." "Şiddet aile içi mahrem mesele değildir." vesaire alt mesajlarıyla tanıtılabilir ve kadınların kendilerini korumak için bunu yüklemeleri teşvik edilebilir.

Başka birkaç not daha aldım; şöyle, hızlıca bir bakmak istiyorum: Ha, Hulki Bey'in bir önerisi vardı "Televizyonlar, böyle pembe kanallar olsaydı gerçekten şiddet azalır mıydı?" Böyle bir düzlem yani böyle bir "..."¹ yapamayız; böyle, iki toplumu karşılaştıramayız ama belki hani o TRT'nin, güzel Türkçe konuşulduğu... Ki o zamanlar bile bizimkiler eleştirirlerdi; ki o zamanlara bakıyorum, büyüklerimiz eleştirirdi. TRT'nin böyle güzel Türkçe konuşulduğu ve aile şeyini çok güzel... Ne bileyim, tek kanalın olduğu o siyah beyaz zamanlarda acaba şiddet daha mı azdı? Belki bu iki şey, zaman karşılaştırılarak... Ama birçok başka sosyolojik faktör de var, onlar nasıl kontrol edilir bilmiyorum ama televizyonun bu konuda etkisi oldu muhakkak.

Özgül Hanım sanırım kalktı ama bir de ben ona bir şey söylemeyi arzu ederdim çünkü şey dedi: "Ben burada mobbinge uğradığımı düşünüyorum. Diğer üye arkadaşlar ne düşünüyor?" diye böyle bize de sorduğu için... Ben şuna inanıyorum: Hangi fikir olursa olsun, birbirine yüzde yüz zıt fikirler de dâhil, burada çok kıymetli. Bence fikirlerin çok farklılığı bizim zenginliğimiz. Elbette ki her konuda hemfikir olmak durumunda değiliz, bundan dolayı bazen fikir çatışmaları da çıkabilir. Lütfen, bunu böyle bir mobbing ya da ayrımcılığa uğramak olarak hissettiyseniz ben şahsen üzülüm çünkü burası bir kadına şiddetle mücadele komisyonu. Siz böyle hissettiyseniz ben buna üzülürüm ama her konuda hemfikir olmadığımız için, komisyonlardaki bu tür fikir çatışmalarının da bu işin biraz cilvesi olduğu, biraz tuzu biberi olduğunu düşünerek bunu söylemek isterim.

Herkes bütünü fikirlerinden, katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Günün sonunda hepimiz -hangi fikirden olursa olsun- hiçbir kadının Türkiye'de ekonomik, sosyal, psikolojik hiçbir surette şiddete uğramaması için mücadele eden insanlarız. İnşallah, buna yasal düzlemde de bu Komisyonun neticesinde katkı sunabiliriz.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Durgut.

Sayın Ahlatcı, buyurun.

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz, kıymetli RTÜK Başkanımız; ben de sizi saygıyla selamlıyorum. RTÜK Başkanımızla ve heyetine sunumları için de teşekkür ediyorum. Komisyon çalışmalarında tavır ve demokratik tarzı nedeniyle Sayın Başkanımız Hulki Cevizoğlu'na da teşekkür ediyorum. Gerçi kayıtlara girecek, yaşı ortaya çıkabilir ama bizim gençliğimiz

¹ () Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

kendisinin bu tarzda yönettiği programları seyretmekle geçti. En başından itibaren bu tarzı nedeniyle ben kendisine teşekkür ediyorum. Komisyonumuzun da verimli çalışmalarına bu tarzın ben örnek olacağını düşünüyorum.

Tabii, bundan evvel kıymetli vekilimiz, sadece kadınlardan oluşan veya diğer bir deyişle erkek üyelerin olmadığı bir komisyon olması gerektiği görüşünü ileri sürdü; kendisine saygı duyduğumu ifade ediyorum ama katılmadığımı da belirtmek istiyorum çünkü biz, erkek ve kadın bireyler olarak hem fiziksel olarak hem de ruhen yani birbirimizin karşısı değil beraber olduğumuzda “insan” dediğimiz varlığı oluşturuyoruz. Tıbben anne ve babamızdan gelen genleri taşıyoruz; bu nedenle, benim de bir yanım hem kadın hem erkek ve sizin de bir yanınız hem kadın hem erkektir. Bu nedenle, keşke çok daha fazla erkek, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın önlenmesine yönelik böyle platformlarda, komisyonlarda daha da çok yer alsaydı bence bu mücadelenin başarıya ulaşmasında daha etken olacağını düşünüyorum.

Kıymetli RTÜK Başkanımız, 2020 yılında bir araştırma yapmışsınız ve bunu da kendi sitenizden yayınlamışsınız; konusu, şiddet içeriklerine kamuoyunun yaklaşımının nasıl olduğu yönünde. Bu araştırmada katılımcıların yüzde 94’ü yayınlardaki şiddet oranını yüksek bulmuş; orta ve yüksek bulmuş. Kadın katılımcılar şiddetin çok daha fazla olduğunu ifade etmişler. Rahatsızlık veren şiddet türlerini dahi belirlemişsiniz; bunların yüzde 61’i cinsel şiddet, yüzde 57’si fiziksel şiddet, yüzde 57,6’sı ekonomik şiddet ve yüzde 57’si de psikolojik şiddet olarak sıralanmış. Katılımcıların en rahatsız olduğu şiddet türlerinde 1’inci sırada kadına yönelik şiddet, 2’nci sırada da bebek ve çocuğa yönelik şiddet olduğu tespit edilmiş. Şiddet içeriklerinin en çok haberler ve “prime time” dediğimiz diziler ve diğer programlarda olduğu ve bu programların başında da kadın programlarının geldiği katılımcıların yüzde 70’i tarafından tespit edilmiş. İşin ilginç olanı, sadece bunlarla sınırlı değil, çizgi filmlerde de şiddet olduğu katılımcıların yüzde 26’sı tarafından da belirtilmiş. Şimdi, bu araştırma tabii, son derece verimli ve güzel bir araştırma. Böyle bir araştırmada yapmış olduğunuz ve ulaştığınız kıymetli verilerden dolayı size bir kez daha teşekkür ediyorum.

Ben “Acaba bu verilere ulaştıktan sonra bununla mücadelede bir kanuni düzenleme yapılması gerekir mi, böyle bir sıkıntı mı yaşıyoruz?” diye baktığımdaysa bununla ilgili kanuni düzenleme de yapmışız. 6112 sayılı Yasa’nın içerisinde 8’inci maddede yayın ilkelerini çok geniş bir şekilde tarif etmişiz. Tek tek okumama gerek yok ama biraz önce tüm katılımcıların bahsettiği her türlü şiddete yönelik tek tek, ilkesel kanun maddelerine sahibiz şu anda. Ben bu yasanın uygulanmasında RTÜK’ün daha aktif görev almasının gerekli olduğunu düşünüyorum ve bu hususta sizin yaptığınız bir çalışma var mı diye de size bu soruyu yöneltmek istiyorum.

Beni dinlediğiniz için Komisyonumuza ve tüm heyetinize de teşekkürlerimi sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Ahlatcı.

RTÜK Başkanımızın yanıtlarını merak ediyoruz. “Merak” Türkçesi -daha önce de söyledik- “bilmem arzusu” demek yani bilmek için arzu içindeyiz cevapları nedir bunun diye ancak üyemiz olmayan Sayın Elif Esen var, ona söz veriyorum.

Buyurun Sayın Esen.

ELİF ESEN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben de hem RTÜK Başkanımızı hem de kıymetli ekip arkadaşlarını, değerli Başkan Yardımcılarını selamlamak istiyorum. Teşekkür ediyorum sunumlarınızdan dolayı.

Şimdi ilk sunuma atıfta bulunmak istiyorum hızlıca. Vatandaş bildirimlerinin inceleme kriterlerine göre dağılımı var. Zaten bu dağılıma baktığımızda toplumun kadına yönelik şiddet hakkındaki görüşlerini az çok ölçümlenebiliyoruz çünkü burada “kadın” kelimesi yok. Bakın, yüzde 33,6 genel ahlak, manevi değerler ve ailenin korunması; yüzde 12,6 çocuk ve gençler; yüzde 11,5 kuruluş ve kişileri eleştiri sınırları, küçük düşürücü diye devam ediyor. Yüzde 7,9 şiddeti özendirici ve kanıksatıcı yayın fakat burada cinsiyet belirtilmemiş yani “Kadının adı yok.” derler ya, kadın yok ve en son yüzde 3,9 haber bültenleri ve haber programlarındaki tarafsızlık diye devam ediyor.

Şimdi, bu bir tespit benimki sadece; yine, 2 sayfa sonrasında da denetim faaliyetleri ve müeyyideler geliyor; çok çarpıcı bir sonuç var burada da: Yayın hizmetlerinde ticari iletişim açısından bakıldığında çocuk istismarı ve ürün reklamı 935 kez müeyyide görmüş, kadın istismarı ise 115 kez müeyyide görmüş yani aslında kadından daha çok çocukla ilgili yayınlar 8 kattan fazla bir kat farkı var, maruz kalmış aslında çocuklar. Biz burada kadını konuşuyoruz ama kız çocukları da geleceğin kadınlarıdır, kız çocuklarının küçük yaşlarda gördükleri kötü örneklerle aslında reşit olmadan başlarına gelenleri de yine sosyal medya da görüyoruz. Zaman sınırlı, o yüzden ben hızlıca diğer konulara geçmek istiyorum.

Şimdi, burada yine sizin çalışmalarınızı takdirle görüyoruz; gayretleriniz var, müeyyideleriniz var ve fakat bunların sonucunda önleyici, sınırlı önleyici olabilmemiş diyelim yani büyük bir başarı yok bu anlamda. Yani müeyyideler yeterli gelmiyor mu diye sorayım? Ben kendim çok fazla cezadan yana değilim çünkü cezanın, denetimin tam da bazı şeylerle bir arada olursa önleyici olabildiğini düşünürüm. Burada toplumsal farkındalık ve o farkındalıkla ailelerin, ebeveynlerin, eşlerin donatılmasının önemli olduğunu düşünüyorum kadına yönelik şiddette.

Şimdi, aslında izleyenler alıcı yani istemeden de maruz kalabiliyorlar, çocuklar gibi. Asıl bu hizmeti verenlerle yani senaristlerle, yapımcılarla çalışılması gerekir diye düşünüyorum. Bir dizi var, ismini vermemde sakınca olur mu bilemiyorum, “Sahipsizler” diye bir dizi. Daha dizinin ilk bölümü cinsel şiddetle ve tacizle yoğun bir şekilde başladı. Dizi ilk izlendiğinde ratinglerde 11’inci sırada olduğunu gösteriyor. İkinci bölümde sanırım 8’e iniyor ama siz cezayı verdikten sonra, bu haber ortalıkta yayıldıktan sonra dizinin izlenmesi 3’üncü sıralara geliyor ve çok ilginç bir şekilde -az önce buna küçük bir değinildi ama bu boyutuna değinilmedi- RTÜK’ün ratingi tasarruflu üreten kurum olduğundan bahsedilerek yapımcıların, dizi yapımcılarının bu tür cezaları -yüzde 3’müş sanırım cezanız- dizi bütçesine ekledikleri yani bu maliyeti gözden çıkardıkları çünkü aslında rating ve ceza karşılaştırılması yapıldığında cezayı yiyip yollarına devam ettiklerinde daha kârlı oldukları görülüyor. Yani sizi trollüyorlar aslında güncel deyimle. Burada ceza ve rating maliyeti hesabı yapılıyor, “ceza-ödül mekanizmaları” deriz biz, burada daha farklı bir yaklaşım var.

Yine şunu merak ediyorum: Şimdi, bunlar çok önemli ve ciddi konular. Sosyal psikologlarla çalışıyor musunuz? Bu çok önemli. Yani hem toplumun, sosyologların hem de psikologların burada görüşlerinin alınması lazım. Toplantı ya da eğitimlerinizin etki analizlerini yapıyor musunuz? Yine, bir diğer sorum. Ve çok güzel ilkelerden bahsettiniz, 8 tane, harika. Bu ilkeleriniz doğrultusunda bir çıktınız var mı yani ölçümlenebildiğiniz bir çıktınız? Bu ilkeler doğrultusunda yapımcılarla iş birliğiniz ya da projeniz oldu mu, örnek projeleriniz oldu mu? Çünkü örnekler özendirici olabiliyor. Çok hızlı geçiyorum, bir sürü notum var aslında ama yapımcılardan bahsettik, bu sosyal sorumluluk kampanyalarında sizin çok önemli bir rolünüz olabilir toplumda. Çok farklı alanlar var; dijital bağımlılıklar, kumar bağımlılığı, uyuşturucu bağımlılığı. Mesela aşı karşıtlığı, şu anda çok ciddi bir risk bizi bekliyor. Aileler ki eğitilmiş ailelerin aşı karşıtı olduğu görülüyor. Sizin bu olumlu kampanyalarla, projelerle iş birliği yaptığınız kurumlar yani kanallar ya da şirketler dizilerinin içine bu sosyal farkındalıkları alsa topluma önemli katkılar sağlayabilirsiniz.

Çok teşekkür ediyorum. Herhâlde son konuşmacıydım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Birkaç cümle daha varsa alabiliriz.

Buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) - Yok, son bir niyetle kapamak istiyorum, teşekkür ediyorum.

Bunları konuşmadığımız, şiddeti konuşmadığımız barış dolu güzel bir 2025 olsun inşallah ve ilerleme kaydettiğimiz bu konuların çözümlerinde.

Sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Çok pardon...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Çok özür diliyorum.

Bu afişler var her tarafta, bu ara çok fazla... "Ölünce beni kim yıkayacak?"

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Ama o çok güzel bir dizi, onu diyardum.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Diziyi bilmiyorum ki ben.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Çok güzel bir dizi, mutlaka izleyin bence.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Hayır, yani beni irite eden, beni üzen o afişlerin asılması yani. "Ölünce beni kim yıkayacak?"

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Harika bir dizi o. Ama dikkat çekmeye çalışıyor ve izleyince anlayacaksınız.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - İnsanı psikolojik olarak yıkıyor aslında.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Bir gassalım...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Ama dikkat çekmiş yani.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Dikkat çekmiş gerçekten. Mutlaka izleyin. İnanılmaz güzel, ölüm ile yaşamı anlatıyor.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Hakikaten psikolojik olarak bozuyor ama yani. Bunu söyleyecektim, burada karşılıklı ayrıldık.

Çok teşekkür ederim Başkanım.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Çok güzel yani bir adamcağz gassal, ölü yıkıyor ve "Ben o kadar özenerek yıkıyorum -gerçekten çok ciddiyetle yapıyor işini ve ailesinden kimse yok- ama beni ölünce kim yıkayacak." diyor, öyle bir derde düşüyor çünkü öleceğinin rüyasını falan görüyor, o tarz şeyler. Çok güzel.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Anladım ama hakikaten psikolojik olarak yıkıyor afişler.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Yok yok, çok güzel, izleyin.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet, bir ara Sayın Saki'nin bir daha düğmeye bastığını gördüm ama yanıtlar bölümünde belki hakkımı kullanır, şu anda talep hakkı yok, söz hakkı yok.

Şimdi, Sayın Başkan, soruları aldık, dinlediniz. Sizin görüşlerinize geçeceğim ancak son dakikada gelen, son dakika haberiyle yani bu kötülüğün sıradanlığına karşı bizim Komisyonumuzun mücadele etmesi gerekiyor. Bu televizyonların bir anlamda ceza alma arzusu çıkıyor ortaya. Yani bu son verilen örneklerde... "Ben yeni bir dizi başlattım, nasıl dikkati çekeceğim? Çarpıcı bir ilk bölüm hazırlayayım toplumsal normlara aykırılık olsun." Genellikle böyle başlıyor diziler sonra "Ratingim artsın." Aslında buna "lanetli paradoks" ya da "lanetli pay" deniliyor buna yani bir kötülük var, o kötülükten ben de payımı alayım arzusu var. Bu bize neyi gösteriyor Komisyon olarak? Yeni suç modellerine karşı RTÜK'ün de yeni önlemler üretmesi gerekiyor.

Buyurun, söz sizin.

Söz sizin ama mikrofon bizim. Bir dakika...

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Başkanım, kusura bakmayın, alamadım kendimi.

Orada çok güzel bir baba karakteri var çocuklarına bakan. 3 çocuğu var, bebek kucağında. Kadın-erkek fırsat... Eşitlik için bakıyorsunuz ya, cidden çok güzel.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun Sayın Başkan.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Sayın Başkanım çok teşekkür ediyorum.

TRT Genel Müdürümüz burada olsalar efendim yani bu güzel tanıtımların ne kadar etkili olduğunu görse. Eleştirilen tarafı da var fakat medyatik veyahut da bir reklam veren veya reklam anlamında düşünebiliyoruz yoksa TRT'ye bu anlamda maalesef herhangi bir şey yapamadık.

Efendim, Sayın Başkanım, siz arz ettiniz az önce, dediniz ki: "RTÜK Başkanımızın vereceği cevapları merak ediyoruz." Ben de merak ediyorum bu kadar soruya nasıl cevap vereceğim diye ama elimden geldiğince çok samimi bir şekilde soruları cevaplamak isterim.

Efendim, soruların genel itibarıyla toplandığı yerlerden başlayayım. Eleştirilen ve sorulan soruların büyük bir kısmı maalesef sonuçlarla alakalı. Biz sonuca gelene kadar neler yaptığımızı anlatmamız çok zor yani bunları anlatırız bir gün ama işte dediğim gibi kolay olmuyor, uzun bir zaman lazım, kısaca arz edeceğim.

Gündüz kuşağıyla ilgili bir yanlış algılama var. Sanki Radyo ve Televizyon Üst Kurulu veya şahsım gündüz kuşağı programlarını kuruyor, kolluyor ve bunlarla ilgili olarak ceza algısı veya cezazırlık algısı oluşturuyor gibi bir yanlış algılama var. Asla, gündüz kuşağına sizi ne kadar karşıysanız, ben de o kadar karşıyım fakat ben bir yayıncı olarak veyahut da daha önceki dönemlerdeki tecrübelerimle bir yayının, hele hele de o kadar çok izlenen ve asla terk edilmeyecek olan ve o dönemin getirilerinin asla -bakın, bu kadar "asla, asla" diliyorum- vazgeçilmez olduğu bir dönemdeki yayının kaldırılınca yerine neyin geleceğini bugün biz bilmiyoruz. Hepimizin özlemi geçmiş dönemdeki aile programları, keşke olsa. Yine güzel bir programda Aile Bakanımızla birlikte yapmış olduğumuz bir programın -çok önemli bir isim, ismini vermeyeceğim, kendisine saygısızlık olur çünkü izin almadım, bugün geldi aklıma- çıkışında dedi ki: "Başkanım, çok etkilendim sizin bu sunumunuzdan. Ben eskisi gibi bir dizi yapacağım, söz. Ben size de haber vereceğim, destek de isteyeceğim, bana destek olacak mısınız?" Sonuna kadar dedim. Üç ay geçti, aramıyor, çok bilinen bir yapımcı, dört ay geçti, aramıyor. Ben aradım, dedim ki: Ne yaptınız dedim, hani güzel bir dizi yapacaktınız? "Efendim, ne oynayan buldum ne yapımcı ne para veren çıktı ne de oynatacağım bir kanal çıktı." dedi. Şimdi, aslında yapılan bu konuşmaların veyahut da tüm bu çalışmaların temelinde biraz da buna bakmamız lazım. Ne Türkiye eski Türkiye ne izleyici eski izleyici ne de bizim duygularımız belki eski duygular ama bu demek değildir ki onlardan vazgeçeceğiz de biz bize dayatılan izleyeceğiz, asla. Zaten bize dayatılan izlemeyelim diye bunları yapıyoruz ve siz bunları yapıyorsunuz. Biz, geçen dönemdeki bu tür araştırmalardan, özellikle bu kadına yönelik şiddetle ilgili -Sayın KEFEK Başkanımız o zaman sözcü oldu, belki başka vekillerimiz de vardı- o dönemdeki rapordan çok etkilendim. Dokuz yüz küsur sayfalık bir rapordur, tamamını okuyamadım itiraf edeyim ama aslında bugün bizim size arz etmiş olduğumuz, Deniz Hanım'ın arz etmiş olduğu bu ilke kararlarının birçoğunun da temelini o oluşturuyor. Yani sizin burada yaptıklarınız hiçbir işe yaramıyor gibi sakın asla düşünmeyin, çok üzülürüm çünkü ben bunlardan çok faydalaniyorum ve toplum çok faydalaniyor. Ben bu sefer de bu yaptığımız değerli çalışmaların çok daha farklı bir yere götüreceğini düşünüyorum bu kadına yönelik şiddetle ilgili mücadeleyi.

Sayın Başkanımız, odasından buraya gelene kadar sohbet ederken çok güzel bir şey söyledi, ben buna çok katılıyorum: "Söylenecek her şey söylendi aslında, bundan sonra ne yapacağımıza bakmamız lazım." dedi. Ben buna çok katılıyorum ama yine de söyleyecek sözü olanları dinlemek lazım. Ben ne yapacağımıza bakalım diyorum ve yapıyoruz da diye düşünüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yürürken bir öneride de bulunmuştum onun tamamlayıcısı olarak.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Evet.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Değil mi, reklam verenler açısından.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Kesinlikle.

Tam, çok değerli bir öneri -ki ben bu raporda yer alacağımı da düşünüyorum ve çok etkili olacağını da düşünüyorum- reklam verenlerin de şiddetle ilgili, özellikle kadına yönelik şiddetle ilgili programlara veyahut da dizilere veyahut da yapımlara tavır alması gerektiğinden bahsetti Sayın Başkanımız. Valla, benim aklıma niye gelmedi diye çok ciddi şekilde hayıflandım ama sizin aklınıza gelmiş olması da aslında ciddi bir mesleki duayenlikten geliyor. Tebrik ediyorum, inşallah, bunu biz sizin önerilerinizde görürüz efendim.

Efendim, kadına yönelik şiddet veya şiddet; aslında topyekûn mücadeleyle yapılacak bir şey. Yani bugün RTÜK'le ilgili her şeyi söyleyebilirsiniz, bütün her şeyi üzerine atabilirsiniz ama şiddet bitmez. RTÜK hepsini kabul eder, elinden geldiğince de düzeltmeye çalışır kendi alanıyla ilgili; bence topyekûn mücadeleyle yapılması gerekiyor ancak o zaman başarılı olabiliriz.

Şimdi, bugün bahsetmiş olduğunuz bu programların tamamının en çok izlenen programlar olduğunu biliyorsunuz değil mi? Bu dizilerin en çok rating alan diziler olduğunu biliyorsunuz, "Hem izlerim hem de şikâyet ederim." diyorlar ve hem de bu kadar şiddet olduğunu söylüyorlar. Maalesef, bu topyekûn mücadele... Bizim burada elimizdeki aslında en büyük silah, başka da bir şeyimiz yok gibi, tabii ki farklılık çalışmaları, kamuoyunu bilgilendirme, bilinçlendirme ama bunun çok ötesinde -işte, az önce de bahsettik ve sayın vekillerimizden de destek geldi, çoğundan da destek geldi- bizim medya okuryazarlığımızı yaygınlaştırmamız. Yani bir anne eğer bir çocuğuna ne kadar süreyle televizyon izletebileceğini bilmiyorsa veya bir çocuk daha küçük yaşta kurguyla gerçeği ayırt edemiyorsa veya anne bunun bilincinde değilse siz buna ne kadar müdahale ederseniz edin...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Çok kusura bakmayın, babaları da var ya bu çocukların...

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Baba da diyeyim; tamam, baba da diyeyim yani ben de bir baba olarak; benim de hatalarım var. Annelerin ve babaların diyelim, ebeveynler diyelim, tamam, öyle yapalım. Onlar bunları bilmiyorsa o zaman zaten ciddi sorun vardır, bu medya okuryazarlığı biraz da bunu öğretiyor bize.

Son olarak, genelle ilgili olarak şunu söylemek isterim ki biz gerçekten samimi çalışıyoruz, hatalarımız oluyordur ama ben altı yedi yıldan beri RTÜK'teyim, altı yıldan beri Başkanım; yaptığım her işte ufak tefek hatalar hariç veya siyasi algılanan birtakım uygulamalar hariç ben doğru bildiklerimi yaptığımızı ve doğru bilinenleri yaptığımızı düşünüyorum. Eleştiri sonuna kadar ama yanlış bilinenlerle ilgili olarak gerçekten çok mücadele ediyoruz. Sayın Vekilimiz az önce -şimdi kendisi de cevapta var- bir hukuk derneğinin raporundan bahsetti.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Medya ve Hukuk.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Medya ve hukuk.

Çok özür diliyorum, bilmiyorum, neden bilmediğimi söyleyeyim mi? Oradaki verilerin hiçbiri doğru değil, oradaki cezaların hiçbiri doğru değil, oradaki sayıların hiçbiri... Yanlış anlamayın, sizinle alakalı değil.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Yeni yayınlandı.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Tabii, tabii, bakın oradaki o...

Yani şunu anlatmaya çalışıyorum: Oradaki verilerin hiçbiri doğru değil; ben baktırdım, hemen baktırdım. Oradaki o ismen verdiğimiz o cezalar doğru değil, öyle bir ceza vermemişiz hemen baktırdım. LGBT'yle ilgili kısım ile ilgili de yayınlanan o aile platformunun şeyini biz yayınlamadık. Biz bu tür derneklerden gelen herhangi bir kamu spotunu tavsiye ederiz ancak bu da doğru değil. Şimdi, ben bunu nasıl okuyayım veyahut da size tavsiye kararı olarak... Şimdi, bu anlamda çektiğimiz en büyük dert doğru olmayan veya yanlış yönlendiren haberler ki bu bizi çok yoruyor, bu sizinle alakalı değil ama genel itibarıyla karşılaştığımız güçlüklerle alakalı.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Yayınlanmış bir rapor sonuçta.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Ama yanlış.

Şimdi, ben buna nasıl şey yapayım yani yola çıkayım veya buna nasıl itibar edeyim? Bunları yayınlarken sormak lazım, benim bir irtibatım yok, kuracağım. Bizden bir bilgi aldılar mı? Yok.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Çok iyi olur iletişim kurarsanız.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Benden bir bilgi aldılar mı? Yok.

RTÜK yönetiminden -bırakın, beni sevmiyor olabilirler- bir bilgi aldılar mı? Yok. Şimdi, tek taraflı yayınlanan ve bence değil, resmi kayıtlara, doğru olmayan bilgilerle yayınlanan bir raporu ben nasıl önüme alıp da onunla hareket edeceğim? Sadece KADEM değil, örnek olsun diye söylüyorum: Atatürkçü Kadınlar Derneği geldi bana, hatta bizim arkadaşlar biraz da tedirgin oldular, "Ya, geldiler, bir sıkıntı olmasın Başkanım. Hani, kapıda şey yapmasınlar sizi, bir nümayiş falan olmasın." dediler, "Hayır." dedim, aldım ve onlarla biz önümüzdeki dönem çok ciddi 3 tane proje yapacağız, KADEM'le ilgili de çok ciddi projelerimiz olacak. Bunları biz ayırım yapmaksızın yapıyoruz, onu anlatmaya çalışıyorum.

Efendim, kısa kısa geneli üzerinde bu cevapları vererek devam edeyim ama mesela -Selcan Hanım burada yoklar- çizgi filmlerle ilgili verdiğimiz bu cezaları burada saksak bayağı bir zaman alır, ciddi cezalar veriyoruz. Bunlardan övünmüyoruz ama vermeye devam edeceğiz.

Sayın Cevahir Asuman Yazmacı Hanımefendi'nin "Sanal platformlar ve YouTube'la ilgili ne yapıyorsunuz?" YouTube keşke bizim denetimimizin altına girse, onun için çabalıyoruz, maalesef kaçıyor bir şekilde, sanal ortamlarla ilgili de BTK güzel çalışma yapıyor, biz de içerik denetimi olarak onlara destek oluyoruz.

Gündüz kuşağıyla ilgili olarak genel şeyimi söyledim ben, çok ciddi şeyler yapıyoruz ama yeterli olmadığını biliyorum. Dediğim gibi, en basit işlem ve en kolay yapacağım işlem ceza vermektir, o kadar kolay yapıyoruz ki biz bunu, asıl zor olan ceza vermeden bu programları evirmektir. Ben, bunları, tabir yerindeyse -belki izlemişsinizdir- şununla anlattım, bununla anlattım, bununla anlattım, bununla anlattım, her şeyiyle anlattım; İstanbul'da anlattım, Ankara'da anlattım, onlara gittim, anlattık, bakanlarımıza anlattık, Başkanımıza yani bu konudaki herkese anlattık ama o rating şehvetine öyle bir kapılıyorlar ki her şeyi unutuyorlar. Bir gün şunu bile dedim: Bugün bu rating uğruna yaptığınız her şey, ratingin para etmediği dönem geldiği zaman ne yapacaksınız bu ratingi ya? Ben bunu söyleyen biriyim. Kaldırmak çok basit -hepinizin, ben eminim ki çok değerli vekillerimizin katkıları olur- gündüz kuşağı programları için kanunumuza iki satırlık bir eklemeye yapılabilir, çok basit olay.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Yapalım, yapalım.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Şunu da rahatlıkla söyleyeyim: AK PARTİ Grubunun bizden böyle bir talebi oldu, eminim ki diğer grupların tamamı destek olur; bunu da bilin yani çok rahat şekilde hepiniz destek olursunuz ama bu en kolayı. Ben evirelim istiyorum, diyorum ki: Ya, kadın programları diyoruz, kadınların sağlığıyla ilgili, hijyenleriyle ilgili, kişisel sağlıklarıyla ilgili bir şey koyun, çocuklarıyla ilgili, bakımlarıyla ilgili bir şey koyun veya çocukların -çok özür diliyorum- istismarı sonucunda...

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Eskiden öyleydi.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Evet, bunlar vardı.

Çocukları istismara uğrayan ebeveynler var -sadece anneler değil- çocuğunun istismara uğradığını bilmiyor, bunu koyun dedim. Yani bunu nasıl anlayacaklar? Bunları iki üç gün koyuyorlar, iki hafta koyuyorlar, üç hafta koyuyorlar, "Ratinglerimiz düştü, Başkanım, biz yine dedikoduya döneceğiz." diyorlar. Biz bir mücadele veriyoruz, bu programları kaldırmadan bunları dönüştürme mücadelesi; olur olur, olmadı, en son ilke kararlarımızı yayınladık ve bunları da uygulamazlarsa kusura bakmasınlar; bunların hiçbiri benim ne yakınım ne dostum ne eşim, hatta bunlarla ilgili yapmış oldukları gelirlerden bizim RTÜK'e pay da yok, sadece reklam gelirlerinden bir pay alıyoruz. Nihayetinde beni de ilgilendiren bir şey yok işin açığı ama ben bir profesyonel olarak böyle düşündüğüm için ve arkadaşlarım böyle düşündüğü için yapıyoruz. Lütfen, sanki belli bir şeyler korunuyormuş gibi düşünmeyin ve bununla ilgili herhangi bir şey yapılmıyor diye bunları söylerseniz çok üzülürüm diye bunu da belirtmek istiyorum.

Efendim, "Dizilerdeki ahlaki değerler ve bunlarla ilgili neler yapıyorsunuz? Yozlaştırıcı sahneler." Efendim, verdiğimiz cezaların yüzde 90'ı zaten bunlarla ilgili ama -Başkanım dediler ve Sayın Vekilim dediler- adam diziyeye koyuyor zaten bunun bedelini.

Peki, biz ne yapıyoruz? Diyoruz ki bu olmadı, hadi arkadaşlar, getirin, bir de program durdurmayı uygulayalım. E, sonra ne oluyor? Az önce onu da söylediniz, ratingler bir anda artıyor. Öyle bir düzlem ki bu, çok ciddi şekilde dikkat edilmesi gereken ve getiriye götürüye çok ciddi şekilde dikkat edilmesi gereken, cezaların eşitlik ve eşitsizlik kavramlarına dikkat edilmesi gereken bir ortam aslında.

Daha ötesini söyleyeyim efendim: Bizim elimizde imkânlar var Sayın Başkanım. Biz zaten en çok televizyonlara ceza verebiliyoruz ve radyolara verebiliyoruz veyahut da platformlara verebiliyoruz; yüzde 100 denetimimiz var, yüzde 100 diyorum.

E, peki YouTube, peki sanal ortamlar, peki “deep web”ler... Şimdi, bunları biz verelim, verelim, verelim, kaçsınlar buradan, sonra da gidip orada sınırsız olan bir ortamda her şeyi yapsınlar; bunu da düşünüyoruz, bunlarla ilgili de biz belki bir denge gözetilmesi gerektiği düşünüyoruz. Onun için, böyle düşünülürse, bu dengeyi güttüğümüz de düşünülürse belki biraz daha rahatlırsınız efendim.

Sayın Özgül Saki Hanımefendi'nin, tarafsızlıkla ilgili tartışmalar ve verilen cezaların tarafsızlığı... Şimdi, efendim, yine söyleyeyim: Biz bunu ar ederiz. Benim Radyo ve Televizyon Üst Kurulu her üyemin, muhalefet kontenjanından gelmiş bir üyemin her yıl sonunda bir tarafa sıfır, bir tarafa 264 tane ceza koymasından ve bunu vermesinden ar ediyorum artık. Ben nasıl diyeyim.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Ama deyin ki herkes doğruyu bilsin.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Efendim, var ama internet sitemizde zaten, herkes görüyor ki onu ama bizim arkadaşımız bunu böyle veriyor. Bunun tarafsızlığıyla ilgili olarak bu saatten sonra ben ne dersem akıllarınızda bir şey kalacak. Onu uyarıyoruz, idari anlamda şey yapıyoruz ama RTÜK üyelerinin maalesef idari anlamda bir amiri yok. Nihayetinde bağımsız ve bugün, Deniz Hanım da her şeyi söyleyebilir ona da bir şey yapamam, ben de her şeyi söyleyebilirim, bana da herhangi bir ceza yok.

Şimdi, tarafsızlık, tarafsızlık, bazen asimetrik bir duruşu olabilir, bunu anlayabilirim, bunu eleştirmenizi de hoş görürüm ama tarafsızlık ve tarafsızlıkla ilgili olarak bu kadar büyük bir fark yok, emin olun. Doğru bilgileri arzu ediyorsanız -yani bugün, burada şu kadar ceza verdik diye övünerek söylemeyeyim- ben size göndereyim. İnternet sitemizde de var, onu da söyleyeyim, gönderebilirim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Başkanım, siz suyunuzu içerken 2 öneride bulunayım: Şimdi, burada dinlediğimiz bakanlarımıza ya da diğer yetkililere önerilerde bulundum. Siz de şimdi, kendinizi bir yerde anlatamamaktan yakınıyorsunuz gibi geldi. Şöyle bir öneri RTÜK'te işe yarar mı, toplumsal açıdan da bir fayda sağlar mı? RTÜK'te de bir dezenformasyonla mücadele merkezi ya da birimi kursanız, diyorsunuz ki: “Böyle bir ceza yok, anlatamıyoruz.” Bunu, sizin ya da bir başka üyenin anlatması ayrı, periyodik olarak sanki bir sözcülük gibi değil de en azından “Sosyal ortamda denetimden kaçan bir şey yok, RTÜK'ün denetiminde her şey.” diyorsunuz.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Yüzde 100 efendim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yüzde 100 denetim var. Yani yüzde 100 oranı istatistikte çok zor yakalanan bir rakam ama yakalamışsınız, tebrik ederiz.

Şimdi, bu kontrol alanınız içinde yanlış olanları, olmayanları, anlatılan yoklukları, namevcut olayları dezenformasyonla mücadele merkeziniz açıklasa. Mesela, İletişim Başkanlığımızın var öyle bir merkezi, çok da faydalı iş yapıyor.

Bir de bu filmlerde bir kavram var, daha önce burada konuştuk “Hiçbir canlıya zarar verilmemiştir.” diye bir cümle var. Oradaki canlı, insan dışı canlıları kastediyor. Mesela, bir at sahnesi var, at yere düşüyor ama at sakatlanmadı, ölmedi anlamına geliyor. Bir köpeğe zarar verilmedi anlamına geliyor ama insana psikolojik zarar veriliyorsa böyle bir madde getirseniz yani “Hiçbir insana zarar vermemiştir bu dizi.” diye bir cümle koydursanız mesela, bence faydası olur.

Buyurun.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Bu, ilke kararlarıyla yapılabilir son dediğiniz. Bizim, dezenformasyon merkezine çok fazla ihtiyacımız var hem kişi olarak hem de kurum olarak fakat bu anlamda biz, İletişim Başkanlığından ve Anadolu Ajansı'ndan faydalanıyoruz ama böyle devam ederse aslına bakacak olursanız bunun gibi çalışan bir merkez kurulabilir çünkü doğru bilgileri aktaramadığımızdan... Bakın, geldiğim andan itibaren bütün sorulara cevap verirken bir taraftan da bunu yapmadık diye anlatmaya başlıyorum veya şunu, şöyle yapmadık diye anlatmaya başlıyorum. Aslında bu da bir acziyet ama kusura bakmayın, bununla çok fazla karşılaşılıyor.

Çok teşekkür ederim Başkanım, önemli bir katkı.

Sayın Sevda Kılıç Hanımefendi'nin “Artık geç kaldık.” demesine şöyle katılmayayım veyahut da geç kalmadığımızı anlatayım: Aslına bakacak olursanız geç kalmadık, birçok yaptığımız karşılık buluyor. Bunların arasında da özellikle dizilerdeki şiddet çok azaldı. Bakın, hâlâ daha bazı örnekler verildiği zaman diyorlar ki: “Ben dizide artık bir kafa kesmesi sahnesi istemiyorum.” Kafa kesme sahnesi on altı yıl önceki bir dizide. “Ben dizide artık şöyle biz sahne istemiyorum.” On üç yıl önceki bir dizide. Bu, şu demek değildir: Sıfıra, 1'e indi, bütün şiddet sahneleri kalktı değil. Burada asıl önemli olan, bununla mücadele edilmesi ve cezalar verilmesi. Siz zannediyorsunuz ki bunların tamamı ceza aldıktan sonra hiç umurlarında olmuyor da aynen devam ediyorlar. Alakası yok çünkü o cezayı aldıktan sonra bir sonraki cezanın daha büyük ceza olduğunu onlar biliyorlar ama bunun temelinde şu var özellikle dizilerle ilgili: Dizilerde ilk bölüm yayına girerken yer yerinden oynasın istiyorlar. Tabiri yerindeyse -çok özür diliyorum- sansasyonun dibine vurmak istiyorlar, cinsellikle ilgili uç noktalara gitmek istiyorlar veyahut da şiddetle ilgili uç noktalara gitmek istiyorlar. Bunun bir sebebi var, aslında bu, arsız bir pazarlama yöntemi, bundan rating devşiriyorlar. Bu doğru bir şey değil. Hepsinden de ceza alıyorlar ama o, bir yere oturmuş oluyor artık. Bu doğru bir yöntem değil, böyle yapmayınca da dizi tutmuyor, sonra 8 bölümde kapanıp gidiyor. Bu bir yöntem, siz bunu görmüş oluyorsunuz işte ama biz ona ceza vermiş oluyoruz. Burada konuşulan dizilerin tamamına ceza verdik, biliyor musunuz? Veyahut da burada gösterilen olumsuz örneklerin tamamına ceza verdik. Buradaki tartıştığımız aslında her şeye ceza verdik, ufak tefek, nadir olanlar var, onları da notumuza aldık. Bu anlamda ben geç kaldığımızı düşünmüyorum.

Bütçemizi neye harcadığımızı ve “Bu alanda bir harcama yapıyor musunuz?” sorusu vardı. Tabii ki yapıyoruz. Bizim kamu spotlarımız bu alanda yapılanlar, oran yok, hazırlayıp göndereceğim, arz edeceğim, önemli. Biz bütçemizi özellikle bu konudaki yaptığımız farkındalık çalışmalarına yapıyoruz. Belki, inşallah vaktiniz olur Sayın Başkanım ama bu güzide Komisyonla da bir farkındalık programı yapmak isteriz ve bunun çıktılarını da biz, kamuoyuyla paylaşarak işte, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çok önemli, bu konuda çalışma yapan bir Komisyon da bizimle birlikte aynı düşünüyor diyebiliriz; eğer uygun görürseniz, sayın vekillerim de, bu anlamda bir çalışma içerisinde olmayı çok arzu ederim.

Efendim, çok soru var, sayın vekilimiz sordu ama KADES ve diğer önleyici hizmetler... Evet, dizilere monte ediyoruz tabii ki ve tavsiyelerde bulunuyoruz ama görünmüyor çünkü izlenmiyor. Onun için çok egzajere edilmesi lazım yahut da farklı bir formatta verilmesi lazım ki izlensin, maalesef izlenmiyor fakat bundan sonra notumuzu aldık, daha fazla koyulmasını sağlayacağız.

Sayın Serap Yazıcı Özbudun Hanımefendi'nin çok önemli katkıları oldu ve diğer vekillerimiz gibi gerçekten çok ciddi tespitleri var. Rol modelleri çok önemli çünkü ben, medyanın değiştirici ve dönüştürücü etkisine inanan biriyim. Bir kişiyle ilgili olarak onun itibarını iki dakikalık bir sahneyle yerle bir de edebilirsiniz yahut bir meslekle ilgili veyahut da bir kurumla ilgili; iki dakikalık hatta bir dakikalık -iki dakikaya bile gerek yok- bir sahneyle de uçurabilirsiniz veyahut da çok üst noktalara çıkarabilirsiniz. Rol modellerinde maalesef başarısız, belki başka çalışma yapmamız lazım. Hâlâ daha yakışıklı genç hep başarılı ve ona âşık olan güzel bir kız, eninde sonunda ona âşık olduğu için mutlu oluyorlar, kimsenin çalışarak bir gelecek elde etmesine gerek yok. Bunlar var mı? Var. Bu sefer ne diyorlar biliyor musunuz efendim? Senaristlerle de 3 kere, 5 kere bir araya geldik, yönetmenlerle de 3-5 kere bir araya geldik, yapımcılarla da geldik, diyorlar ki: "Bu kurgu, niye bu kadar dikkate alıyorsunuz? Biz zaten ilerleyen süreçte -siz bize ceza verdiniz ama- bunun kötü bir şey olduğunu verecektik ama siz beklemediniz, bu kurguya ceza verdiniz, biz kurgu da mı yapmayalım?" İşte, böyle de bir şeyleri var ama biz yine de "Kurgu yaparken bile dikkat edin, en azından, en sonunda işin kötülüğünü de baştan anlatabilin." diyebiliyoruz. Onun için hocama çok teşekkür ediyorum. Diğer görüşlerin tamamını da, ben şiddetle ilgili özellikle detayları da aldım; inşallah faydalanacağız.

Sayın Rukiye Toy Hanımefendi'nin, gündüz kuşağıyla ilgili sorusu vardı. Hepsinde haklısınız, eksik bile söylediniz, ben de öyle düşünüyorum ama son bir çare, son bir mücadele, elimden geldiğince hukuki ve kanuni bir engellemeyle karşılaşmadan bunları evirmeye çalışıyorum. Bakın, sadece ülkemizle ilgili değil, bunlar, İngiltere'de Ofcom var, oranın en büyük bu anlamdaki otoritesi. Onlar diyorlar ki: "Siz, bizim on beş yıl, yirmi yıl önce yaşadıklarımızı şimdi yaşıyorsunuz bu konuda. Biz çok çektik bunlardan ama bunu yaşamadan da olmuyor." ve onların yılda vermiş olduğu cezalar... "Bazı şeylerde ceza niye verilmiyor?" sözleri, "Bazı yerlerde niye ceza fazla..." "Biz, yılda zaten 2-3 dosyaya bakıyoruz çünkü biz bunları atlattık." diyorlar. Bizim yılda değil her toplantıda baktığımız sayı yüzlerce, böyle bir mücadele içerisindeyiz. Bu demek değil ki hepsine ceza veriyoruz, bir kısmına da ceza vermiyoruz tabii ki. Gündüz kuşağının tamamına katılıyorum, bunlarla ilgili de bahsettim. Tabii ki yapacaklarımız bitmedi. Yapacaklarımızın tamamıyla ilgili de ilerleyen süreçte de özellikle 1 Ocak itibarıyla sizlerle de paylaşmış olacağız.

Aliye Timisi Ersever Hanımefendi'nin dizilerdeki silahlı çeteleşmeyle ilgili olarak "Ben buna taktım, neden bu kadar fazla?" diyor. Haklı, mafya dizileri haklı ve bunlarla ilgili olarak bir cezasızlık algısı, haklı. Bunlarla ilgili verdiğim cezalar buradan İstanbul'a -çok özür dilerim- yol olur ama yine, adam onu oraya koyuyor çünkü dünyada en fazla izlenen, maalesef -Sayın Başkanımız biraz bahsettiler- şiddet, cinsellik ve dedikodu. Bunlar bir yapımın içinde yoksa prim yapmıyor, bir programın içerisinde yoksa tutmuyor. Şimdi ne kadar söylesek söyleyelim "Yani bunu yapmayın." diye, mutlaka bir şekilde giriyor ama bu demek değildir ki bunlarla mücadele etmeyeceğiz, etmeye de devam edeceğiz efendim.

Çizgi filmlerle ilgili olarak, kamu spotlarıyla ilgili olarak bu dizilerde yer verilme evet, oluyor ama istediğimiz boyutlarda değil. Çizgi filmlerle ilgili de bizim evet, yeniden bir düzenleme, yeniden bir şey yapmamız lazım, arkadaşlara da söyledim, yeniden bakacaklar, belki onlarla ilgili de yeni mücadele yöntemleri geliştireceğiz.

Efendim, Zuhul Karakoç Dora Hanımefendi'nin kadın programlarıyla, gündüz programlarıyla ilgili şikâyetine aynı şekilde katılıyorum, söyledim zaten. Dizilerdeki şiddetlere katılıyorum, onlarla ilgili de gerçekten... Mesela "Kızılık Şerbeti"ni dediniz, "Kızılık Şerbeti" tarihin en büyük cezasını aldı. E, ne oldu?

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Şerbetli demek ki, devam ediyor.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Hayır, rating rekorları kırmaya devam etti.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Hâlen devam ediyor.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Yani Sayın Başkanım, ben söyleyince geçen KEFEK toplantısında bazı arkadaşlarımız eleştirdiler beni ama neredeyse "Ya, ne olur bizim diziye de ceza verin." diyen yapımcılar çıkmaya başladı. Şimdi, orada da orantıyı tutturmamız lazım derken bunu kastediyorum, yoksa ben yani "Bu diziye ceza verdik de bu, rating aldı." anlamında söylemiyorum. O bakımdan orada da bir denge gözetmemiz lazım diye düşünüyorum.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Sayın Başkanım, aslında benim söylemeye çalıştığım, ceza artık caydırıcı olmaktan çıkmış, o zaman bizim farklı bir şeye dönüştürmemiz gerekiyor, yasaları düzenleyerek daha farklı bir yaptırım boyutuna gitmemiz gerekiyor maddi cezadan.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Sayın Vekilim, orada da şunu söyleyeyim rahatlıkla: Yasalarla ilgili olarak aslında elimiz çok güçlü, rahat olun yani olmasa ben onu da size arz ederim, bu konuda da destek isterim. Sadece gündüz kuşağıyla ilgili son çare, belki bir şey... Onun haricinde elimiz çok güçlü fakat bunu nasıl uygulayacağımız önemli, bir anda uyguladığınız zaman farklı şeylere sebep oluyor. Ama diyeceksiniz ki: "Yeter, kaç yıldan beri uğraşıyorsunuz?" Sonuna geldik zaten bazı şeylerin. Yasalarla ilgili ben bir sıkıntı görmüyorum işin açığı.

Sayın Zuhul Karakoç Dora Hanımefendi, özellikle bahsetmiş olduğunuz ilke kararları bizde de var, onları uygulamak için de gerekli çalışmaları yapacağız.

Sayın Başkanımızın o arada -ben notumu almışım- çok da güzel bir yorumu olmuş. Aslında, zaman zaman yorumları ve katkıları oldu. Ben bunları sizinle özel de konuşmak isterim efendim, bir duayen olarak ama "Bu gündüz kuşağı programlarına katılıp da şiddeti özendirilenlerle ilgili para veriliyor mu?" Veriliyor maalesef. Yani bu, yasal değil ve biz de resmî olarak bilmiyoruz ama veriliyor. Bunu biz oradan değil de başka bir yerden tutturup veriyoruz cezasını veyahut da uyarıyoruz. Maalesef, maalesef yani "Şiddeti özendirin." diye, "Biraz daha böyle gerin." diye veriliyor. Bu da dediğim gibi, rating şehvetine kapılan yapımlar veyahut da televizyonlar diyelim.

Sayın Aliye Coşar Hanımefendi'nin yorumları ve soruları var. "Verilen şiddet müeyyidelerinin alt kırımları var mı?" Var tabii ki, onları arz edeyim size. "Ceza verdiğiniz hâlde devam eden program var mı?" Var. Ama emin olun, diziler hariç ve gündüz kuşağı hariç ceza verilip de çok uzun süre devam eden, özellikle caydırıcı ceza verilip de çok uzun süre devam eden program pek olmuyor. "İş birliği yaptığınız farklı iş birlikleri var mı?" Kesinlikle var, bunların hepsini arz edeceğim size yani sadece ve sadece bir kesim değil -bunu özellikle söylüyorum- birçok kesimle güzel, gerçekten başarılı çalışmalar yapıyoruz efendim.

Efendim, Sayın KEFEK Başkanımız şimdilik ayrıldılar ama teşekkür ediyorum, bizi anlamış geçen sunumdan sonra, bizi anlayarak özellikle söylemiş olduğu yorum çok değerli. Biz nihayetinde bir diziyi veya bir programı veya bir tartışma programını yayınladıktan sonra denetleyebiliyoruz, bu anlamda da lütfen bunu böyle düşünün. Keşke ara sıra yaptığımız gibi, müdahalelerimiz sansür olarak algılanmasa da bunlar biraz daha böyle onların az ceza yemesi için bir uygulama görülse de daha fazla müdahale edebilsen ama sansür zaten Anayasa'mızca yasak olduğu için biz de sansürü önermediğimiz ve öngörmediğimiz için ve tasvip etmediğimiz için yapmıyoruz.

Sayın Adalet Kaya Hanımefendi'nin önerileri var, çok önerisi var. Özellikle "Bu Mor Çatıyla ilgili spotlara niye yer vermiyorsunuz?" şeklinde bir önerisi veyahut da eleştirisi oldu.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Yok, "Var, bakabilirsiniz." dedim.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Tamam, özür diliyorum, inceleteceğiz ama onları tabii ki kurumlar bize getirip biz yayınlıyoruz ya, öyle bir şeyle karşılaşıyoruz. Diğer önerilerinizi aldım notlar olarak, onlardan faydalanacağız.

Sayın Asuman Erdoğan Hanımefendi'nin çok güzel katkıları oldu, özellikle kadına yönelik şiddetle ilgili olarak failleri erkeklerin gösterilmesine yönelik çok güzel bir yorumu oldu. Bir de ben buna bir katkı daha olsun diye söylüyorum, özellikle kadına şiddetle ilgili asıl faillerin çoğu erkeğe biraz erkeklere yönelik birtakım faaliyetler veyahut da birtakım eğitim çalışmaları yapmak gerekmiyor mu? Aile Bakanlığı mutlaka yapıyordur, eminim ki bundan önceki sunumlarda söylemişlerdir. Biz aslında yapıcılara biraz da bunu anlatıyoruz yani "Biraz da bu farkındalığı koyun buralara." diye. O bakımdan katkıları için teşekkür ediyorum. Ben de bir katkı olsun diye kendilerine arz etmiş oldum.

Hâlâ daha, evet, televizyonlar fazla izleniyor enteresan bir şekilde, televizyonların izlenmeleri düşmedi, düşmüyor da, bununla ilgili olarak da biz önlemlerimizi almaya çalışıyoruz. Düşmesin zaten çünkü en azından denetleyebiliyoruz.

Gündüz kuşağıyla ilgili olarak, evet, maalesef, azımsanamaz bir yıkım var. Artık, yıkımların sınırları ve bizim sınırlarımız da doldu. İnşallah bunu bir daha konuşmayız, onlar kendilerine çekidüzen verirler de o programlar evrilir, ben de onları her platformda sanki savunuyor pozisyonuna düşmemiş olurum.

"Ödüller var mı?" Var. İyi yapımlara ödülllerimiz var.

"Sizin misyonunuz ve sorumluluklarınız nedir -kendi şahsımızla ilgili olarak- bunu bilirsek buna göre eleştiririz belki, Aile Bakanlığının sorumluluklarını da size yüklemeyelim." dediler. Haklılar, bizim sorumluluğumuz ve misyonumuz aslında o kadar geniş ki bazen mecbur kalıyoruz Aile Bakanımızı, İçişleri Bakanımızı, Adalet Bakanımızı, Millî Eğitim Bakanımızı ve Gençlik ve Spor Bakanımızı arayarak özür diliyoruz "Efendim, alanımıza giriyoruz." diye ama hepsi nihayetinde ekrana taşınıyor, evlere geliyor. Onların tamamı, maalesef, istemesek de bizim misyonumuz ve sorumluluk alanlarımız; o bakımdan hepsinden biraz biraz var.

Sayın Müşerref Pervin Tuba Durgut Hanımefendi önceden aktivistti, şimdi çok dikkatli bir vekilimiz, uzun zamandan beri gerçekten kendisiyle güzel çalışmalar yaptık; kamu spotlarıyla ilgili olarak ciddi şekilde destekleri de oldu, bizim de kendilerine katkılarımız elimizden geldiğince oldu. Ama "Bunların kamu spotlarının ne kadarı nerede yayınlanıyor?" Maalesef, şu anki mevcut sistemle tek tek saymamız lazım. 1.480 küsur tane bizim yayıncımız var, Avrupa Birliğinin tamamından fazla yayıncımız var. Böyle olunca bunları yapamıyoruz ama SKAAS 4'te arkadaşlarımız söylediler, sevindim; SKAAS 4'te yapay zekâyla bunları yapabileceğiz, sizlere de arz ederiz o zaman.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Teşekkür ederim.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Estağfurullah.

Sayın Yusuf Ahlatcı Vekilimiz, evet Sayın Vekilim, bizim o araştırmamız çok değerli; 2020'de yaptık, 2025'te de yapacağız; buradan çıkan sonuçları değerlendirdik.

Kanun düzenlemelerine ihtiyacımız yok az önce söylediğim gibi. Bunu derken bir marj koyuyorum, gündüz kuşağıyla ilgili olarak zamanı gelirse sizlerden destek isterim fakat RTÜK'ün aktif olması düşünülebilir. Biz de kendimizi buradan döndüğümüz zaman tekrar, yeniden değerlendirelim fakat burada dikkat etmemiz gereken, işte, ne kadar çok ceza verirsiniz verin, bazı programların maalesef hâlâ daha devam etmesi, rating almaya devam etmesi veyahut da ne kadar mücadele ederseniz edin -bu sefer de tam tersini söylüyorum- onlara ne kadar bilgilendirme, bilinçlendirme yaparsanız yapın, ceza vermeden de yapıcı anlamıyor bu şekilde. Ama biz de kendimizi bu anlamda, RTÜK'ün aktifliği anlamında da tabii ki değerlendireceğiz. Katılarınız ve yönlendirmeleriniz için teşekkür ediyorum.

Sayın Elif Esen Hanımefendi'nin geçmişte de ben çalışmalarının tamamını yakından takip ederdim. Bu yapmış olduğumuzda "kadın" isminin olmaması aslında kanuni bir şey ama gene de atlamışız -vekilimiz şimdi gittiler ama- özellikle orada iletişim merkezimizin numarasını nasıl vermediyse atlamışız, bundan sonraki çalışmalarımızda olabilir yani ama kanun başlığı öyle olduğu için koymuşuz. "Şiddet" olarak kanun başlığında var ama "Kadına yönelik şiddet" diye ayırabiliriz, o bizim nihayetinde çalışmalarımızla alakalı.

"Bu alanda özellikle neler yapıyorsunuz?" O kadar çok şey yapıyoruz ki ben size yazılı olarak göndereyim, hazırunu çok fazla meşgul etmeyeyim.

"Dizilerin sosyal projelere montajına veya monte edilmesine öncülük ediyor musunuz?" Kesinlikle ediyoruz, daha da çok etmemiz gerektiğini düşünüyorum, yeterli olmadığını düşünüyorum.

Eğer atlamadıysam -özür dileyerek, arada ufak tefek hariç -çoğuna cevap vermeye çalıştım... Veremediklerime de tek tek inşallah, özellikle geniş olanlara vereceğim diye de notlarımı aldım.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; sizlere çok teşekkür ediyorum. Sadece ve sadece kendimizi anlatalım da biraz da dert yanalım diye buraya gelmedik tabii ki. Biz nihayetinde burada derdimizi anlatmaya gelecek bir makam değil, varsa bir sıkıntı onları da çözecek olan bir makamız, üst kurul olarak da bu konuda gerçekten güzel çalışmalar yaptık. Sizlerin de güçlü desteğiyle bundan sonra yapmaya devam edeceğiz. Ama bu yaptığınız değerli çalışma gerçekten çok kişi tarafından, çok profesyonel tarafından, çok kurum tarafından takip ediliyor ve kullanılıyor; ben kullandığımı söyledim ve nerede kullandığımı da söyledim. O bakımdan, sizin burada alacağınız kararlar, buradaki dinlediğiniz ve buradan çıkacak olan sonuçlar bizim için çok değerli olacak. İnşallah bundan sonraki toplantıda da geldiğimiz zaman bunları değil de başka şeyleri sizinle konuşuruz; dizi sektörümüzün ülkemize vermiş olduğu faydalardan bahsederez; bizim, özellikle programlarda insanlara nasıl ulaştığımızdan bahsederez; özellikle kamu yayıncılığı alanında yapılan hangi tür çalışmalar var, bunları biz özel alana nasıl taşımaya çalışıyoruz; onlardan bahsederez. Bugünlerin ben olacağını düşünüyorum, umutsuz değilim ama sizlerin de desteğiyle tabii ki.

Her şey için tekrar çok teşekkür ediyorum, sizlere ve çok değerli çalışma arkadaşlarıma ve diğer çalışma arkadaşlarımıza şükranlarımı arz ediyorum.

Saygılar sunuyorum, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Belki Komisyon üyeleri olarak biz de RTÜK'e bir çalışma ziyareti yaparız, faydası olur mu sizlerce?

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN - Şeref verirsiniz, çok faydası olur.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şimdi, bu diziler meselesi yeni değil. Mesela, bizim üniversite yıllarımızda TRT vardı sadece, TRT'de de "Dallas" dizisi vardı. Yani aslında biz kültürel emperyalizmin sonuçlarını görüyoruz belki de. O zamanda ekilen tohumlar bir örnek...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Bir de "Küçük Ev" vardı.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Orada da Hristiyan propagandası yapılıyordu, Küçük Ev'de de.

Şimdi bir öneriyle tamamlamak istiyorum. Şimdi, nasıl yapacağız yani nasıl önleyeceğiz bunu RTÜK açısından, televizyonlar açısından? Efendim, işte parayı veriyor, yoluna devam ediyor; cezayı göze almış, devam ediyor. "Ceza verdik." dediniz, 619 tane mi yaptırımdı? Yani bine yakın yaptırım neredeyse. Yani 6 bin tane ceza olsaydı değişecek miydi, o da meçhul. O zaman biz iyiyi özendirsek, mesela bir iyilik lokomotif model projesi yapsanız; nedir bu? Destekleyeceğimiz ya da bazı kesimlerin destekleyeceği ve rating 1'inci, ilk 3'e girecek bir dizi olsa mesela... Çünkü bu işler kopyalanarak gerçekleşiyor: "O, böyle bir dizi yaptı, ben de yapayım. Bu konu rating aldı, ben de yapayım." diyor. O kadar çok konu var ki bilimsel olarak. Milletvekilliği dönemimizden sonra inşallah biz de Sırrı Süreyya -filmci, sinemacı- onunla birlikte böyle olumlu dizilere senaryo yazabiliriz. Yani hakikaten bilimsel olarak çok konu var. Buna da "iyiliğin lokomotif" diyebiliriz.

Şimdi, Sayın Başkan Vekilimiz, bir şey söylüyordunuz, var mı ekleyeceğimiz sizin?

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Ben teşekkür etmek istiyorum gerçekten çok samimi bir şekilde. Cevaplarınız gerçekten çok yapıcıydı, bence Komisyon olarak bizi motive de etti.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yaklaşık, yaklaşık değil de net olarak üç buçuk saati geçtik, neredeyse dört saate geleceğiz. Bizim toplantılarımız az sürsün diye ya da umutla bakıyoruz, düşünüyoruz ya da umut ediyoruz ama üç buçuk saat ortalamayı buluyoruz.

Katkı ve katılımlarımızdan dolayı çok teşekkür ederiz Sayın Ebubekir Şahin ve birlikte heyetinize teşekkür ediyoruz.

Komisyon üyelerimize, milletvekillerimize çok teşekkür ediyoruz.

Yarın saat 16.00'da bu salonda yine TÜİK'i dinleyeceğiz.

Komisyonumuzun gündeminde görüşülecek konuları tamamladık, toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.43